

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Introductio>

Z 13ra ; C 39v ; D 82r ; G 102 ; T 45vb.

Juxta hunc textum tactum in libro *Peri Hermeneias*¹ “de quolibet dicitur affirmatio vel negatio sed² de nullo³ ambo” quaeritur primo numquid aliqua consequentia sit bona quae de se est non bona. Ad quod probandum pluribus arguitur mediis : quia⁴

<Primum argumentum⁵>

ista⁶ consequentia est bona « quoddam⁷ album non est coloratum ; ergo quoddam⁸ non coloratum non est non album », et haec eadem est non bona⁹ ; ergo intentum¹⁰.

<Quod est bona>

Quod¹¹ haec sit¹² bona probatur¹³ : quia¹⁴ arguitur a convertente ad suam conversam in conversione¹⁵ per contrapositionem ; ergo consequentia bona¹⁶.

¹ tactum in libro *Peri Hermeneias* ZCDT : in libro *Periarminias* tractum G

² sed ZT : et CDG

³ nullo : eorum *add.CDT* : dicitur *add.G*

⁴ quaeritur primo numquid aliqua consequentia sit bona quae de se est non bona ad quod probandum pluribus arguitur mediis quia Z : sed arguitur quod non (quia *corr./quod C*) est aliqua consequentia bona quae non valet C : patet quod duo contradictoria incomplexa (ambo *G/om.D*) non possunt simul praedicari de eodem (sed probatur quod D/et arguitur quod G) sic (probando quod D/nam aliqua G) consequentia est bona et (eadem est *G/om.D*) non bona (quia D/ergo ille textus est falsus antecedens probatur sic G) DG : et arguitur probando quod aliqua consequentia est bona et illa eadem est non bona quod probatur sic T

⁵ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (1) — Version LSO (1) — Version Heytesbury (2)

⁶ ista Z : haec CDGT

⁷ quoddam ZCDT : aliquod G

⁸ quoddam ZCDT : aliquod G

⁹ est non bona Z : non valet CDGT

¹⁰ ergo intentum Z : ergo consequentia et cetera C : ergo consequentia bona est non bona G : ergo et cetera DT

¹¹ quod Z : et quod CG : et antecedens proba primo quod D : antecedens probatur sic videlicet quod T

¹² sit ZCGT : est D

¹³ probatur ZG : patet C : *om.DT*

¹⁴ quia : hic *add.CT*

¹⁵ in conversione ZCD : *om.GT*

¹⁶ consequentia bona ZDG : (ista C/haec T) consequentia est bona CT

Version Alyngton mss.

<Quod non valet>

Et quod non valet probatur¹ : quia in casu antecedens est verum et consequens falsum ; ergo consequentia nulla².

Antecedens probatur³, et⁴ pono quod nullum album sit, tunc⁵ patet quod⁶ antecedens⁷ est⁸ verum⁹ ‘quoddam album non est coloratum¹⁰’ : quia¹¹ ejus oppositum¹² est falsum¹³ ‘omne album est coloratum’.

Et quod consequens sit falsum probatur¹⁴ : quia ejus oppositum¹⁵ est verum¹⁶ ; ergo et cetera.

Antecedens probatur : hoc est necessarium¹⁷ ‘omne non coloratum est non album’ ; ergo reliquum est impossibile¹⁸.

Antecedens patet per exponentes illius universalis¹⁹.

¹ probatur ZCGT : arguitur sic D

² *Note en marge dans Z en regard de ce paragraphe* : « contra consequentiam etiam arguit esse falsam ».

³ quia in casu antecedens est verum et consequens falsum ergo consequentia nulla antecedens probatur Z : om.CDGT

⁴ et ZCDT : quia G

⁵ tunc ZGT : jam C : et D

⁶ patet quod ZD : patet C : est T : om.G

⁷ antecedens : primae consequentiae add.D

⁸ est ZDG : esse C : om.T

⁹ verum : videlicet add.C : videlicet quod add.D : scilicet add.T

¹⁰ quoddam album non est coloratum ZCDT : om.G

¹¹ quia ZCDT : et G

¹² oppositum ZCT : contradictorium DG

¹³ falsum : videlicet add.CDG : scilicet add.T

¹⁴ probatur ZG : probatur sic D : arguitur sic CT

¹⁵ oppositum ZT : contradictorium CDG

¹⁶ est verum ZC : est necessarium T : est verum et necessarium D : est verum scilicet omne non coloratum est non album G

¹⁷ ergo et cetera antecedens probatur hoc est necessarium Z : ergo illud est impossibile antecedens probatur hoc est necessarium (videlicet D/om.T) DT : ergo hoc est impossibile consequentia patet quia necessarium et impossibile contradicunt antecedens probatur sic quia hoc est necessarium G : om.C

¹⁸ ergo reliquum est impossibile Z : ergo et cetera T : om.CDG

Note en marge dans Z en regard de ce paragraphe : « Probatur : quia est una negativa cujus subjectum pro nullo supponit et hoc est negativam esse veram, et totum suum contradictorium est falsum. Probatur : quia est una universalis affirmativa cujus subjectum pro nullo supponit ; ergo est falsa ».

¹⁹ antecedens patet per exponentes illius universalis Z : ut patet per ejus exponentes CG : et patet per exponentes ergo et cetera D : om.T

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Responsio>

Ad istud respondetur¹ quod conversio propositionum particularium negativarum² per contrapositionem non est trahenda in consequentiam³: quia numquam valet consequentia⁴ in⁵ particularibus negativis conversis per contrapositionem, nisi quando antecedens est impossibile vel consequens necessarium: quia⁶ non sequitur « quidam homo non est currens⁷; ergo quoddam non currens non est non homo masculus ». Posito enim⁸ quod nullus homo⁹ masculus sit, et improbatur argumentum¹⁰ statim¹¹. Sequitur tamen « homo non est animal; ergo quoddam¹² non animal non est non homo », non tamen tenet¹³ gratia conversionis¹⁴, sed quia antecedens est impossibile.

Et conformiter de aliis est dicendum¹⁵. In universalibus tamen¹⁶ affirmativis¹⁷ tenere creditur generaliter argumentum praeterquam in universalibus de¹⁸ terminis transcendentibus¹⁹, cujusmodi²⁰ sunt tales²¹ ‘ens²²’, ‘unum²³’, ‘aliquid’ et similia²⁴. Ut²⁵ sequitur « omne album est coloratum; ergo omne non coloratum est non

¹ respondetur: generaliter dicendo *add.CGT*: generaliter *add.D*

² negativarum *CGT*: *om.ZD*

³ per contrapositionem non est trahenda in consequentiam (*propositionum add.G*) *ZDGT*: non est trahenda in consequentiam per contrapositionem *C*

⁴ consequentia *Z*: argumentum *CDGT*

⁵ in: propositionibus *add.CGT*

⁶ quia *ZD*: unde *CGT*

⁷ est currens *ZDGT*: currit *C*

⁸ posito enim *Z*: responsio posito enim *D*: sic improbatur illa consequentia posito *C*: posito *G*: ponatur *T*

⁹ homo *ZCDT*: *om.G*

¹⁰ et improbatur argumentum *ZT*: improbatur argumentum *D*: et sic improbatur consequentiam *G*: *om.C*

¹¹ statim *Z*: ut prius *CGT*: sed negatur ille casus quod nullus sit *D*

¹² quoddam *ZCDT*: *om.G*

¹³ tenet *Z*: sequitur *CGT*: *om.D*

¹⁴ gratia conversionis *ZCDG*: convertitur *T*

¹⁵ conformiter de aliis est dicendum *ZD*: consimiliter de aliis est dicendum *G*: conformiter est de aliis dicendum *C*: consimiliter est dicendum de affirmativis *T*

¹⁶ in universalibus tamen *ZCGT*: et in universalibus *D*

¹⁷ affirmativis: conversis per contrapositionem *add.CDGT*

¹⁸ de *ZCGT*: in *D*

¹⁹ transcendentibus: non valet argumentum nec formaliter nec materialiter *add.T in mg.*

²⁰ cujusmodi *ZCGT*: cujuslibet *D*

²¹ tales *ZT*: isti ens *C*: tales termini *D*: isti termini *G*

²² ens: res *add.G*

²³ unum *ZCT*: *om.D*

²⁴ et similia *Z*: et res *T*: res et unum *D*: *om.CG*

²⁵ ut: bene *add.CDGT*

Version Alyngton mss.

album¹ », non tamen² sequitur « omne ens est ens ; ergo omne non ens est non ens », propter causam praedictam³. Et patet⁴ generaliter qualiter quid⁵ de⁶ talibus est dicendum. Vide argumentum decimum et ibi⁷ invenies⁸ plenius quid sit⁹ dicendum¹⁰.

¹ album : propter causam praedictam *add.*D

² non tamen ZGT : tamen non C : sed non D

³ propter causam praedictam ZCGT : *om.*D

⁴ patet ZDT : sic G

⁵ generaliter qualiter quid Z : qualiter quid T : quomodo D : *om.*G

⁶ de ZGD : in T

⁷ vide argumentum decimum et ibi ZD : unde in argumento decimo T : unde hoc argumentum requiras in decimo argumento et ita(?) G

⁸ invenies ZGT : in negativis D

⁹ quid sit ZDT : quid de talibus est G

¹⁰ et patet generaliter ... dicendum ZDGT : et sic de talibus C

Note en marge dans Z en regard de ce paragraphe : « Et ratio est quia non tenet nisi in terminis substantialibus et propositionibus ejusdem subjecti et ejusdem praedicati et etiam <in terminis> accidentalibus praedicationem directam, quare, cum illa sit in terminis accidentalibus, talis non valet ».

Note en marge dans Z, en bas du folio 13ra : « Notandum quod numquam convertitur particularis affirmativa simpliciter cujus praedictum est terminus ampliatus vel terminus distrahens, sicut etiam nec ex aliqua tali arguitur formaliter a tertio adjacente ad secundum adjacens. Non enim sequitur « chimaera est opinabilis ; ergo chimaera est » nec sequitur « chimaera est opinabilis ; ergo opinabilis est chimaera » ».

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Secundum argumentum¹>

Z 13rb ; C 40a ; D 82r ; G 102 ; T 46rb.

Secundo arguitur² ad eandem conclusionem³ sic : haec consequentia est bona⁴ « exclusum est exclusum, et nihil aliud quam⁵ exclusum est exclusum ; ergo tantum exclusum est exclusum⁶ ».

<Quod est bona>

Consequentia patet : quia⁷ arguitur ab exponentibus ad expositam⁸, et consequens est necessarium sicut⁹ sua universalis de terminis transpositis, videlicet¹⁰ ‘omne exclusum est exclusum¹¹’ ; ergo et cetera¹².

<Quod non valet>

Et quod¹³ non valeat¹⁴ arguitur¹⁵ : quia¹⁶ in omni exclusiva affirmativa vera¹ praedicatum vere² dicitur de subjecto et removetur ab³ opposito subjecti⁴, sed in

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (2) — Version LSO (2) — Version Heytesbury (3)

² arguitur Z : *om.CDGT*

³ conclusionem : probandam arguitur *add.CT* : arguitur *add.D* : arguitur sic *add.G*

⁴ haec consequentia est bona ZGT : haec bona et haec eadem non valet ergo et cetera C : consequentia bona est non bona sic ista consequentia est bona D

⁵ aliud quam ZCDT : non G

⁶ exclusum : et haec eadem non valet ergo et cetera *add.D* : et haec eadem non valet ergo consequentia bona est non bona *add.G*

⁷ quia : hic *add.C*

⁸ consequentia patet quia arguitur ab exponentibus ad expositam ZCT : quod sit bona probatur quia arguitur ab exponentibus ad expositam G : quod sit bona patet quia arguitur ab exponentibus ad expositam *in mg.D*

⁹ sicut ZT : sicut et CG : quia D

¹⁰ videlicet : ista *add.C*

de terminis transpositis videlicet ZC : videlicet D : est necessaria videlicet G

¹¹ et consequens ... exclusum ZCDG : et haec consequentia non valet T

¹² ergo et cetera ZCT : *om.DG*

¹³ quod : consequentia *add.C* : ista *add.T*

¹⁴ valeat Z : valet CDGT

¹⁵ arguitur Z : probatur CDGT

¹⁶ quia ZDGT : sic C

quia : antecedens est verum et consequens falsum ergo et cetera et quod antecedens sit verum satis patet et quod consequens sit falsum probatur (quia D/*om.G*) *add.DG*

Version Alyngton mss.

illa exclusiva praedicatum tam dicitur⁵ de subjecto quam de opposito subjecti⁶ ; ergo illa⁷ exclusiva est⁸ falsa.

Antecedens probatur pro minori : quia oppositum subjecti est exclusum ; ergo praedicatum⁹ ‘exclusum’ dicitur de opposito subjecti, et illud est praedicatum exclusivae ; ergo et cetera.

Antecedens probatur : quia¹⁰ iste terminus¹¹ ‘non exclusum¹²’ est exclusus¹³ a praedicatione istius praedicati ‘exclusum¹⁴’ vel¹⁵ de eodem ; ergo et cetera¹⁶.

¹ affirmativa vera Z : vera et affirmativa CDGT

² vere ZCT : *om.DG*

³ ab ZDT : de CG

⁴ subjecti : et illud est praedicatum exclusivae *add.T*

⁵ tam dicitur ZC : dicitur tam DGT

⁶ de opposito subjecti ZDGT : de ejus opposito C

⁷ illa ZDGT : *om.C*

⁸ est ZDGT : *om.C*

⁹ praedicatum Z : hoc praedicatum CT

¹⁰ antecedens probatur pro minori ... ergo et cetera antecedens probatur quia ZCT : (antecedens patet D/major G) pro prima parte (patet G/*om.D*) et (pro D/*om.G*) secunda parte arguitur sic ista propositio est vera (iste terminus D/*om.G*) non exclusum est exclusum ergo praedicatum dicitur de subjecto ejusdem tunc ex consequente praedicatum (istius D/*om.G*) dicitur de subjecto ejusdem sed subjectum istius propositionis est oppositum subjecti istius exclusivae ergo praedicatum dicitur de opposito subjecti illius exclusivae (et pro secunda parte major patet et minor arguitur sic D/ergo major vera pro secunda parte consequentia et minor probatur sic G) DG

¹¹ iste terminus ZCDG : hoc praedicatum T

¹² non exclusum ZCDG : exclusum T

¹³ exclusus ZC : exclusum T

¹⁴ exclusum Z : *om.CT*

¹⁵ vel ZT : *om.C*

¹⁶ exclusus a praedicatione istius praedicati exclusum vel de eodem ergo et cetera ZCT : oppositum subjecti istius exclusivae et hoc praedicatum exclusum dicitur de opposito subjecti illius exclusivae item de quolibet excluso praedicatur hoc praedicatum exclusum sed oppositum subjecti est exclusum ergo hoc praedicatum exclusum dicitur de opposito subjecti item oppositum subjecti est exclusum et non exclusum est oppositum subjecti ergo non exclusum est exclusum per consequens hoc praedicatum exclusum dicitur de opposito subjecti D : oppositum illius exclusivae et iste terminus non exclusum est subjectum illius propositionis videlicet iste terminus non exclusum est exclusum ergo subjectum istius propositionis est oppositum subjecti illius exclusivae quod fuit probandum item quod praedicatum illius exclusivae dicitur de opposito subjecti probatur sic de omni excluso dicitur praedicatum istius exclusivae oppositum subjecti est aliquod exclusum ergo praedicatum istius exclusivae dicitur de opposito subjecti consequentia patet minor patet et major patet vel detur ejus oppositum videlicet de aliquo excluso non dicitur praedicatum istius exclusivae sed contra quocumque excluso demonstrato ipsum est exclusum ergo nihil est exclusum quin de illo dicitur iste terminus exclusus quod est praedicatum istius exclusivae sed forte tu diceris quod praedicatum istius exclusivae non dicitur de isto termino non exclusum sed contra talis praedicatio est vera non exclusum est exclusum ergo praedicatum istius exclusivae dicitur de isto termino non exclusum antecedens probatur sic oppositum subjecti est exclusum et non exclusum est oppositum subjecti ergo non exclusum est exclusum G

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Responsio>

Ad istud¹ dicitur quod argumentum est bonum.

Et negatur quod praedicatum illius² exclusivae³ dicitur de opposito subjecti ipsius⁴ exclusivae.

Et quando arguitur quod⁵ sic, quia⁶ oppositum subjecti est exclusum ; ergo iste terminus⁷ ‘exclusum’ dicitur de opposito subjecti, negatur consequentia⁸. Sic enim dico⁹ “oppositum subjecti est exclusum”, non dicitur iste terminus ‘exclusum’ de isto termino ‘non exclusum’, et, per consequens, nec de opposito subjecti, cum solum iste terminus ‘non exclusum¹⁰’ vel sibi synonymus¹¹ sit oppositum subjecti. Sed in dicta¹² propositione dicitur iste terminus ‘exclusum’ de isto termino ‘oppositum subjecti’ et non de opposito subjecti. Similiter nec sic dico¹³ “iste terminus ‘non exclusum’ est exclusum”, hic non dicitur iste terminus ‘exclusum’ de isto termino ‘non exclusum’, sed de isto termino ‘iste terminus ‘non exclusum’ quod¹⁴ est subjectum.

Et conformiter contingit argui et responderi in¹⁵ tali exclusiva ‘tantum ens est ens’ : quia iste terminus ‘non ens’, qui est oppositum subjecti, est ens quamvis falsum sit quod non ens est ens, similiter falsum est quod¹⁶ non exclusum est exclusum, et sic de aliis¹⁷.

Et si arguitur isto modo¹⁸ “oppositum subjecti est exclusum, et non exclusum est oppositum subjecti ; ergo non exclusum est exclusum”, hic¹ dicitur quod si²

¹ istud ZCT : aliud D

² illius ZCT : *om.*D

³ exclusivae ZCD : *om.*T

⁴ ipsius Z : istius CDT

⁵ quod ZT : *om.*CD

⁶ quia ZT : *om.*CD

⁷ iste terminus ZCT : praedicatum D

⁸ consequentia Z : argumentum CDT

⁹ dico Z : dicitur C : dicto DT

¹⁰ non exclusum ZCT : *om.*D

¹¹ synonymus ZCT : consimilis D

¹² dicta ZCD : data T

¹³ dico ZC : dicto DT

¹⁴ quod ZCT : qui D

¹⁵ in Z : de CT

¹⁶ quod ZC : *om.*T

¹⁷ conformiter contingit arguere et respondere ... et sic de aliis ZCT : et sic patet responsio ad secundum argumentum ad tertium dicitur negando quod de quolibet excluso praedicatur hoc praedicatum exclusum quia de iste termino non exclusum qui est exclusus non praedicatur hoc praedicatum exclusum cum falsum sit dicere non exclusum est exclusum D

¹⁸ et si arguitur isto (modo ZC/posito T) ZCT : ad ultimum quando sic arguitur D

Version Alyngton mss.

subjectum minoris accipitur³ materialiter⁴, non valet argumentum⁵, cum in consequente sumatur significative et, per consequens, mutatur⁶ suppositio. Si tamen subjectum minoris sumatur significative⁷, tunc est minor falsa, cum ejus oppositum sit verum, videlicet ‘exclusum est oppositum subjecti’ sicut⁸ patet per⁹ suam conversam nec est inconueniens concedere quod exclusum est oppositum subjecti¹⁰ in suppositione personali¹¹ vel significativa, et tamen non¹² exclusum est oppositum subjecti in suppositione materiali, ita quod ille sit sensus¹³ ‘iste terminus ‘non exclusum’ est oppositum subjecti¹⁴’. Tales enim¹⁵ termini secundae impositionis¹⁶, cujusmodi sunt nomina nominum¹⁷, limitant¹⁸ ad suppositionem materialem, cujusmodi sunt tales ‘dictio’, ‘oratio’, ‘nomen’ et ‘verbum’ et similia¹⁹.

Et si quaeratur quid excluditur²⁰ per dictam²¹ exclusivam aut quid includitur, sicut²² communiter²³ solet poni²⁴, ponendo quod nihil excluditur nisi quod excluditur per dictam²⁵ exclusivam, videlicet²⁶ ‘tantum exclusum est exclusum’, certum est quod casus positus²⁷ est impossibilis.

-
- ¹ hic Z : ad hoc CT : *om.*D
² quod si ZCT : distinguendo de minori quia si D
³ accipitur Z : sumatur CDT
⁴ materialiter : quod *add.*T
⁵ argumentum ZDT : consequentia C
⁶ mutatur CT : admittatur Z
⁷ significative] et per consequens mutatur ... significative] LAC D
⁸ sicut ZC : sic D
⁹ per Z : *om.*CD
¹⁰ oppositum subjecti] similiter patet per suam ... oppositum subjecti] LAC T
¹¹ personali vel significativa ZT : materiali vel significativa C : significativa D
¹² et tamen non CDT : non tamen Z
¹³ ille sit sensus ZD : *om.*T
¹⁴ oppositum subjecti] in suppositione materiali ita quod ... oppositum subjecti] LAC C
¹⁵ enim ZCD : *om.*T
¹⁶ impositionis ZCT : propositionis D
¹⁷ cujusmodi sunt nomina nominum DT : cujusmodi sunt verba Z : cujusmodi sunt nomina pronomina C
¹⁸ limitant D : non limitant Z : limitatur T : quae limitant C
¹⁹ dictio oratio oratio nomen et verbum similia Z : nomen verbum dictio et cetera T : nomen verbum dictio C : nomen verbum dictio oratio et cetera D
²⁰ et si quaeratur quid excluditur ZCD : exclusus T
²¹ dictam ZC : datam DT
²² aut quid includitur sicut ZD : aut quid excluditur sicut C : quod T
²³ communiter : communiter sic T : *om.*CD
²⁴ poni ZT : quaeri CD
²⁵ dictam Z : istam CT : illam propositionem D
²⁶ videlicet Z : *om.*CDT
²⁷ positus ZCD : possibilis T

Tractatus *Juxta hunc textum*

Quantum tamen ad¹ quaestionem², dicitur³ quod omnis talis praedicatio excluditur, videlicet⁴ ‘non exclusum est exclusum’, sicut⁵ quaelibet talis includitur⁶ ‘exclusum est exclusum⁷’. Inde enim⁸ est dictio exclusiva⁹ quia excludit¹⁰ in exclusiva vera¹¹ praedicationem praedicati de opposito subjecti fore veram¹². Sic enim dicendo¹³ ‘tantum homo currit’, excluditur haec praedicatio ‘quod non est homo currit’, sicut in ista¹⁴ ‘tantum homo non currit’ excluditur haec praedicatio ‘quod non est homo non currit’ ; ergo et cetera¹⁵.

¹ quantum tamen ad ZCT : et quod ad D

² quaestionem ZCD : conclusionem T

³ dicitur ZDT : dico C

⁴ omnis talis praedicatio excluditur videlicet Z : omnis talis praedicatio D : excluditur talis (?) omnis T : *om.C*

⁵ sicut : et *add.C* : est *add.T*

⁶ includitur ZD : includit CT

⁷ exclusum est exclusum ZDT : inclusum est inclusum C

⁸ enim ZCT : *om.D*

⁹ exclusiva ZCT : excluditur D

¹⁰ excludit : (?) *add.C*

¹¹ vera CD : vere T : veram Z

¹² veram ZCD : *om.T*

¹³ sic enim dicendo Z : sic in dicto D : sic enim dicto C : sicut enim dicto T

¹⁴ ista Z : hac propositione CT : hic D

¹⁵ ergo et cetera Z : et conformiter contingit argui et responderi de tali exclusiva tantum ens est ens quia iste terminus non ens qui est oppositum subjecti est ens quamvis falsum sit quod non ens est ens sicut falsum est quod non exclusum est exclusum et ita de aliis D : *om.CT*

Texte de la réponse dans le ms.G : « Ad primum dicitur quod consequentia est bona. Et negatur quod antecedens est verum et consequens falsum. Et quando arguitur quod consequens sit falsum “probatur sic : in omni exclusiva vera et cetera”, conceditur major et negatur minor pro secunda parte, scilicet quod <in> illa exclusiva praedicatum <dicitur> de opposito subjecti. Et tunc ad ejus probationem, quando arguitur sic “ista propositio est vera ‘iste terminus et cetera’”, conceditur consequentia et consequens. Et quando arguitur ex consequente “praedicatum illius dicitur de subjecto ejusdem, sed subjectum et cetera”, conceditur consequentia et negatur minor. Et ad ejus probationem, quando arguitur “iste terminus ‘non exclusum’ est oppositum illius exclusivae et iste terminus ‘non exclusum’ est subjectum illius propositionis, videlicet ‘iste terminus ‘non exclusum’ est exclusum’ et cetera”, conceditur consequentia et negatur minor, scilicet quod iste terminus ‘non exclusum’ est subjectum illius propositionis, videlicet ‘iste terminus ‘non exclusum’ est exclusum’, sed dicitur quod totum hoc est subjectum, scilicet ‘iste terminus ‘non exclusum’”. Nota quod tota subtilitas responsionis latet in hoc quod in minori ly ‘iste terminus’ supponit personaliter et ly ‘non exclusum’ supponit materialiter. Unde patet <quod> illa est falsa et ly ‘non exclusum’ est nisi pars subjecti (?). Quod patet, cum hoc totum sit ejus subjectum, videlicet ‘iste terminus ‘non exclusum’”, et sic fallitur quis de facili ubi melius inspiciat suppositionem. Ad aliud, quando arguitur sic “de omni exclusiva et cetera”, negatur major si de omni excluso dicitur praedicatum illius exclusivae, et ratio est quia omne tam terminus quam disjunctum a terminis est exclusum respectu alicujus et iste terminus ‘exclusum’ solum praedicatur de terminis et non de rebus distinctis a termino, quia omnis praedicatio est inter terminos. Et quando arguitur ad probationem illius sic “quocumque excluso dato ipsum est exclusum ; ergo et cetera”, negatur consequentia : quia non sequitur « quocumque homine dato ille est animal ; ergo iste terminus ‘animal’ praedicatur de omni homine », sed solum ex illo sequitur in proposito quod <hoc> praedicatum ‘exclusum’ dicitur de isto termino ‘exclusum’ distributo pro omni excluso, et hoc est verum. Et quando arguitur ulterius quod <hoc> praedicatum ‘exclusum’ dicitur de isto termino ‘exclusum’ eo quod talis praedicatio est vera ‘non exclusum est exclusum’, negatur antecedens. Et ad aliud argumentum in oppositum “subjectum est exclusum, et non exclusum est

Version Alyngton mss.

oppositum subjecti ; ergo non exclusum est exclusum”, respondetur <quod> si subjectum minoris supponit materialiter ex limitatione termini secundae impositionis <...> si oppositum subjecti quod est praedicatum minoris, argumentum non valet nisi quid sumatur significative et, per consequens, mutatur suppositio. Si tamen subjectum minoris supponit significative non habens respectu ad terminum limitationem ad suppositionem materiale sicut melius videtur dicendum est, tunc est minor falsa cujus oppositum est verum, videlicet ‘exclusum est oppositum subjecti’, sicut patet per suam conversam nec est inconueniens concedere quod exclusum est oppositum subjecti in suppositione formali vel personali. Si tamen non exclusum est oppositum subjecti in suppositione materiali ita quod ille sit sensus : iste terminus ‘non exclusum’ est oppositum subjecti termini(?) sede(?) impon(?) sunt nomina quae limitant ad suppositionem materiale, cujusmodi sunt ista ‘dictio’, ‘nomen’, ‘oppositum’, ‘verbum’ et cetera ; mihi autem videtur melius esse dicere quod minor ita sumitur significative solum quia numquam proprie supponit nomen materialiter nisi aliquid praecedat illum terminum quod possit limitare eum ad supponere. Unde cum dicitur “homo est nomen”, ly ‘homo’ supponit formaliter : quia nihil praecedit limitans eum materialiter supponere licet sequitur terminus secundae impositionis, sed sic dicendo “hoc homo est nomen vel litteralis vox vel litteralis dictio homo est nomen”, est suppositio materialis. Et quaeratur quid includitur per dictionem exclusivam aut quid excluditur, sicut solet quaeri ponendo quod nihil excluditur per exclusivam nisi quod excluditur per dictionem, certum est quod casus est impossibilis. Quantum tamen ad quaestionem, dico quod excluditur talis praedicatio ‘non exclusum est exclusum’ et quaelibet talis praedicatio includitur ‘exclusum est exclusum’. Unde haec(?) d(?) propter hoc dicitur dictio exclusiva quia excludit praedicationem praedicati de opposito subjecti fore verum sic d(?) dicto ‘tantum hoc currit’ excluditur haec praedicatio ‘non homo currit’. Similiter in hoc ‘tantum homo non currit’ excluditur haec praedicatio quod homo non est currens. Similiter, ad probandum quod praedicatum dicitur de opposito subjecti arguitur sic : “oppositum subjecti est exclusum ; ergo praedicatum exclusive dicitur de opposito subjecti” negatur consequentia <et> convertitur d(?) cum ista consequentia quae non valet « iste terminus ‘non exclusum’ est exclusum ; ergo talis praedicatio est vera ‘non exclusum est exclusum’ » et sic dictio(?) oppositum est exclus(?) non dicitur iste terminus ‘exclusum’ de isto termino ‘non exclusum’ et, per consequens, nec de opposito subjecti et solum iste terminus ‘non exclusum’ et sibi synonymus sit(?) oppositum subjecti, sed in dicta propositione dicitur iste terminus ‘exclusum’ de isto termino ‘oppositum subjecti’ et non de opposito subjecti nec dico ‘iste terminus ‘non exclusum’ est exclusum’ hic non dicitur iste terminus ‘exclusum’ de isto termino ‘non exclusum’, sed de isto termino ‘iste terminus ‘non exclusum’”. Et conformiter potest argui et responderi de tali exclusiva ‘tantum ens est ens’ : quia iste terminus ‘non ens’ qui est oppositum subjecti est ens quamvis falsum sit quod non ens est ens, sicut est <falsum> quod non exclusum est exclusum, et sic de aliis et cetera ». G

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Tertium argumentum¹>

Z 13va ; C 40v ; D 82v ; G 105 ; T 46vb.

Tertio ad idem sic² : haec consequentia est bona « Socrates curret, et nihil aliud a Socrate³ curret ; ergo tantum Socrates curret⁴ ».

<Quod est bona>

Probatur⁵ : quia⁶ arguitur ab exponentibus ad expositum ; ideo et cetera⁷.

<Quod non valet>

Et haec eadem non valet ; ergo duo contradictoria incomplexa, scilicet ‘bona’ et ‘non bona’ verificantur de eodem, quod est contra primum principium, videlicet “de quolibet et cetera⁸”.

Minorem probo sic⁹, et pono quod Socrates¹⁰ curret et¹¹ nihil quod est vel erit¹² in tempore in quo¹³ Socrates currit curret¹⁴, et¹⁵ generentur¹⁶ postea¹⁷ post corruptionem Socratis novi homines¹⁸ qui current¹ in tempore suo². Et isto posito³, patet quod prima⁴ pars principalis argumenti principalis⁵ est vera.

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (3) — Version LSO (3) — Version Heytesbury (4)

² tertio ad idem sic Z : tertio ad idem arguitur sic CG : tertio arguitur sic T : similiter quantum ad tertium D

³ a Socrate ZDG : quam Socrates CT

⁴ curret : et haec eadem non valet ergo et cetera *add.*T

⁵ probatur Z : quod illa sit bona consequentia probatur T : *om.*CDG

⁶ quia : hic *add.*D

⁷ ideo et cetera Z : ergo et cetera T : cujus sunt exponentes ergo consequentia bona G : *om.*CD

⁸ et haec eadem non valet ergo duo contradictoria ... de quolibet et cetera Z : et haec eadem non valet et cetera C : et eadem non valet ergo et cetera DG : et quod non valet probatur : nam in casu possibili posito antecedens est verum et consequens falsum ; ergo et cetera T

⁹ minorem probo sic Z : minorem probo D : minor probatur sic G : minor arguitur sic C : antecedens probatur sic T

¹⁰ Socrates Z : Socrates cras CGT : cras D

¹¹ et ZG : cum hoc quod C : et cum hoc quod D : et posito cum hoc quod T

¹² est vel erit Z : est CT : erit DG

¹³ in quo ZC : quo D : per quod GT

¹⁴ curret Z : curret umquam C : umquam curret DT : erit curret umquam G

¹⁵ et Z : sed CDGT

¹⁶ generentur ZCG : generabuntur DT

¹⁷ postea Z : *om.*CDGT

¹⁸ post corruptionem Socratis novi homines Z : novi homines post corruptionem Socratis CDGT

Version Alyngton mss.

Et quod secunda pars sit vera probatur⁶ : quia ejus oppositum⁷ est falsum, videlicet⁸ ‘aliud⁹ a Socrate curret’ : quia¹⁰ si aliud¹¹ a Socrate curret, sit ille¹² Plato, et quaero¹³ numquid Plato curret¹⁴ in¹⁵ tempore per quod Socrates currit¹⁶ an non¹⁷. Si sic, sequitur¹⁸ ex casu quod numquam curret et, per consequens, pro illo non¹⁹ est²⁰ verum²¹ quod aliud²² a Socrate curret²³. Si Plato non curret²⁴ in tempore²⁵ per quod Socrates currit²⁶ ; ergo²⁷ numquam erit aliud a Socrate, cum Socrates non sit quando Plato erit : quoniam²⁸ ad alietatem requiritur²⁹ omnino³⁰ existentia³¹

-
- ¹ qui current ZCDT : et quod illi currant G
² in tempore suo ZD : temporibus suis G : *om.CT*
³ et isto posito Z : illo casu posito G : jam C : tunc T : *om.D*
⁴ patet quod prima ZCD : patet quod T : *om.G*
⁵ principalis argumenti principalis Z : principalis argumenti D : antecedentis CT
⁶ probatur ZT : probatur sic CG : probo D
patet quod prima pars ... probatur ZCDT : antecedens est verum pro ista parte scilicet quod Socrates curret et pro secunda parte probatur sic G
⁷ oppositum ZCT : contradictorium DG
⁸ videlicet : quod *add.DT*
⁹ aliud ZDT : aliquid aliud CG
¹⁰ quia ZCDT : si negatur tunc G
¹¹ aliud ZDGT : aliquid aliud C
¹² ille Z : quod CDT : illud G
¹³ quaero ZDT : tunc quaero G : quaeratur C
¹⁴ curret Z : erit CDG : currit T
¹⁵ in ZCDG : pro T
¹⁶ currit Z : erit CDG : est T
¹⁷ an non Z : vel non CDGT
¹⁸ si sic sequitur ZCD : si erit tunc sequitur G : sit Socrates T
¹⁹ pro illo non Z : non pro illo T : non pro illo Plato G : non C
²⁰ est ZCDT : erit G
²¹ verum : pro illo *add.C*
²² aliud ZGT : aliquid aliud C
²³ curret] et per consequens pro illo ... curret] *LAC D*
²⁴ curret ZD : erit CG : currit T
²⁵ in tempore ZCDG : *om.T*
²⁶ currit ZT : erit CDG
²⁷ ergo ZCDG : *om.T*
²⁸ cum Socrates non sit ... quoniam Z : cum CDGT
²⁹ ad alietatem requiritur ZCDT : omnis alietas vel differentia requirit G
³⁰ omnino Z : *om.CDGT*
³¹ existentia C : existentiam ZG : coexistentiam D : coexistenti T

Tractatus *Juxta hunc textum*

extremorum¹ et, per consequens, non pro illo² verificatur³ quod aliud a Socrate curret ; ergo, per consequens⁴, secunda pars antecedentis est vera⁵.

Et quod consequens sit falsum probatur : quia quod non est⁶ nec erit Socrates curret ; ergo falsum est⁷ quod tantum Socrates curret.

Item, sequitur⁸ « tantum Socrates curret ; ergo omne cursurum⁹ est vel erit Socrates ».

Consequentia patet¹⁰ : <quia> arguitur¹¹ ab exclusiva ad suam universalem de terminis transpositis¹², tamen¹³ consequens¹⁴ est falsum ; ergo et antecedens¹⁵.

<Responsio>

Ad istud, dicitur¹⁶ quod argumentum primum¹⁷ non valet : quia non¹⁸ arguitur ab exponentibus ad expositum. Unde¹⁹ generaliter quaelibet exclusiva²⁰ exponi debet²¹ per negationem isto modo « Socrates curret, et nihil non Socrates curret ;

¹ extremorum : pro eodem instanti *add.T*

² non pro illo ZDG : pro isto non C : non pro Platone T

³ verificatur ZCG : verificatur illa T : est verum D

⁴ ergo per consequens Z : et per consequens CG : et sic D

⁵ vera CDG : verum Z

vera : videlicet quod nihil aliud a Socrate curret *add.D*

ergo per consequens secunda pars ... vera ZCDG : *om.T*

⁶ est : Socrates *add.C*

⁷ falsum est ZCDT : hoc est falsum G

⁸ sequitur : quod *add.CGT*

⁹ cursurum ZCG : currens T : quod erit currens D

¹⁰ consequentia patet CDG : patet consequentia T : *om.Z*

¹¹ arguitur Z : *om.CDGT*

¹² de terminis transpositis Z : de terminis transpositis et cetera T : in terminis transpositis *in mg.* D : et cetera C : ergo consequentia bona G

¹³ tamen Z : et CDGT

¹⁴ consequens : hujus consequentiae *add.G*

¹⁵ antecedens : et illud est consequentiae primae consequens ergo consequens primae consequentiae est falsum *add.G*

¹⁶ dicitur ZDT : respondetur CG

¹⁷ argumentum primum ZD : argumentum CT : prima consequentia G

¹⁸ quia non Z : nec CDGT

¹⁹ unde ZCDT : quia G

²⁰ exclusiva ZCDT : *om.G*

²¹ exponi debet Z : debet exponi CDGT

Version Alyngton mss.

ergo tantum Socrates curret¹ ». Vel in secunda exponente tali² ‘non³ quod non est vel erit Socrates curret’, et⁴ patet quod exclusiva est falsa⁵ in casu dato⁶.

Et conformiter⁷ non⁸ sequitur « hoc instans⁹ erit¹⁰ instans, et nihil aliud ab hoc instanti erit instans ; ergo tantum hoc instans erit instans », demonstrato instanti futuro¹¹. Sed secunda¹² exponens erit talis¹³ ‘non quod non est nec¹⁴ erit hoc instans erit instans’, quae¹⁵ falsa est sicut¹⁶ exclusiva.

¹ Socrates curret et nihil non Socrates ... curret ZG : tantum Socrates curret (ergo C/om.T) Socrates curret et nihil aliud quam Socrates curret CT : tantum Socrates curret et nihil non Socrates curret D

² vel in secunda exponente tali Z : vel in secunda exponente sic C : vel in secunda exponente D : cum duae exponentes tamen T : vel generaliter potest secunda exponens esse talis G

³ non ZCGT: nihil D

⁴ et : sic *add.*CT

⁵ falsa ZCD : falsum T

⁶ dato ZDT : dicto C

et patet quod exclusiva est falsa in casu dato ZCDT : vel in illa exclusiva ‘tantum Socrates curret’ virtute dictionis exclusivae denotatur actus verbi attribui Socrates et removeri a quolibet tali quod non est vel erit Socrates. Et ideo ut sensus illius exclusivae vere exprimatur per suas exponentes oportet quod per unam exponentem denotatur actus verbi removeri a quolibet tali quod non est vel erit Socrates. Unde quando secunda exponens est talis ‘nihil aliud a Socrate curret’, non denotatur actus verbi removeri a quolibet tali quod non est vel erit Socrates : quia stant bene simul quod Socrates curret et nihil aliud a Socrate curret, quamvis plura animalia quorum nullum erit Socrates currant in temporibus suis, ut patet de animalibus qui generabuntur post corruptionem Socratis, et in tali negativa ‘nihil aliud a Socrate curret’ non denotatur actus verbi removeri nisi a quolibet tali quod non est vel erit Socrates post instans in quo Socrates erit. Sed dicendum tamen est quod cum verbis principalibus non ampliantur, non refert excludere exclusiva uno modo vel alio, ut ‘tantum Socrates currit’ sic exponitur ‘Socrates currit, et nihil non Socrates currit’ vel ‘non quod est Socrates currit’ vel ‘nihil aliud a Socrate currit’ vel ‘nihil aliud quam Socrates currit’, et sic patet quod minor mo(?) potest exponi aequaliter exponitur istum terminum ‘aliud quam’ in negativa exponente talis exclusivae cum quocumque verbo sive sit de praesenti, de praeterito vel de futuro ampliato vel non ampliato exclusum, ut « tantum Socrates currit, et nihil aliud quam Socrates currit ; ergo et cetera ». Et conformiter dicitur cum aliis quibuscumque verbis. Unde dicunt quod quando sic dicitur “nihil aliud quam Socrates currit”, removetur actus verbi a quolibet tali quod non est vel erit Socrates, et secundum hoc non sequitur « aliud quam Socrates currit ; ergo aliud a Socrate currit ». Similiter non sequitur « Socrates erit major quam Plato erit ; ergo Socrates erit major Platoni » : quia quando accipitur iste terminus ‘aliud a’ vel comparativus generans(?) cum obliquo debet talis propositio verificari pro eodem tempore. Et aliter non videtur bene sequitur « Socrates erit major Platoni ; ergo Socrates erit », aliter(?) erit ita quod Socrates erit major Platoni ; ergo Socrates et Plato erunt simul in eodem tempore », non tamen sequitur « Socrates erit major quam Plato vel Socrates erit aliud quam Plato erit ; ergo Socrates et Plato erunt simul pro eodem instanti » G

⁷ et conformiter ZCDT : et conformiter de aliis est dicendum unde G

⁸ non ZCGD : nihil T

⁹ instans ZCGD : om.T

¹⁰ erit ZCDT : et G

¹¹ demonstrato instanti futuro Z : demonstrando (aliquod CT/unum D/om.G) instans futurum CDGT

¹² secunda : #pars# *add.*Z

¹³ talis : non hoc instans erit instans *add.*D

¹⁴ nec Z: vel CDGT

¹⁵ quae : etiam *add.*D

¹⁶ sicut : ex *add.*G

Tractatus *Juxta hunc textum*

Et conformiter dicitur de talibus¹ ‘tantum² A desinit esse verum vel propositio³’, posito quod A⁴ nunc primo sit⁵ propositio ita quod⁶ numquam prius fuit propositio⁷ nec umquam⁸ post⁹ hoc erit¹⁰, et quod¹¹ B¹² nunc¹³ non sit propositio, sed¹⁴ immediate ante hoc fuit propositio. In quo casu dato¹⁵, patet exclusivam¹⁶ fore¹⁷ falsam, cum tamen verum sit quod¹⁸ nihil aliud ab A desinit esse verum vel propositio¹⁹. Falsum tamen est ‘quod²⁰ non est²¹ A vel desinit esse A²² desinit esse propositio’ vel²³ ‘nihil quod non est²⁴ A desinit esse propositio²⁵’, et sic de multis aliis²⁶.

Alii tamen²⁷ exponunt tales propositiones²⁸ isto modo¹ ‘tantum² Socrates curret’ : Socrates curret, et³ nihil quod non est nec erit Socrates⁴ curret⁵ », quod est

¹ dicitur de talibus ZCDT : de aliis dicendum est G

² tantum CDGT : *om.*Z

³ verum vel propositio Z : propositio CDGT

⁴ A ZDGT : *om.*C

⁵ nunc primo sit Z : nunc sit C : sit jam illa propositio G : jam sit T : sit D

⁶ ita quod Z : et CDGT

⁷ propositio ZCDT : *om.*G

⁸ nec umquam ZD : et numquam GT : *om.*C

⁹ post ZCGD : plus T

¹⁰ erit : propositio *add.*CDT

¹¹ quod ZCGT : *om.*D

¹² B ZCDT : A G

¹³ nunc ZCT : *om.*DG

¹⁴ sed : quod *add.*C

¹⁵ in quo casu dato Z : in quo casu DGT : in isto casu C

¹⁶ exclusivam : datam *add.*CDGT

¹⁷ fore ZCT : esse DG

¹⁸ cum tamen verum sit quod Z : cum tamen verum sit DT : cum secunda exponens sit C : cum ejus oppositum sit verum scilicet G

¹⁹ nihil aliud ab A desinit esse verum vel propositio Z : nihil aliud ab A desinit esse propositio G : nihil aliud quam A desinit esse propositionem DT

Note en marge dans Z en regard de ce paragraphe : « Et non quia B numquam erit quando A erit quod numquam erit aliud ab A, et sic illa erit vera ‘nihil aliud quam A desinit esse verum », sicut patet in textu ».

²⁰ tamen est quod Z : est tamen quod non quod T : tamen est #quod# non quod D : est tamen utrumque illorum scilicet G

²¹ non est ZT : non est vel debet esse D : non quod non est G

²² A] vel desinit esse A] *LAC* DT

²³ vel Z : vel quod T : et G

²⁴ quod non est ZT : non G

²⁵ propositio] vel nihil quod non est A desinit esse propositio] *LAC* D

²⁶ multis aliis ZD : aliis multis T : aliis est dicendum G

nihil aliud ab A desinit esse verum vel propositio ... de multis aliis Z : *om.*C

²⁷ alii tamen ZCGT : aliter tamen alii D

²⁸ tales propositiones ZCG : propositionem T : propositiones D

Version Alyngton mss.

est falsum. De multis⁶ enim⁷ est verum quod quodlibet istorum in casu prius posito⁸ est⁹ aliud quam est vel erit Socrates¹⁰, de quorum numero erit verum dicere quod ipsum est vel erit aliud a Socrate¹¹, et sic de multis aliis¹².

Sed tertio¹³ respondent alii dicentes¹⁴ quod prima consequentia est satis bona¹⁵, sicut¹⁶ et quaelibet¹⁷ consimilis¹⁸. Et dicitur¹⁹ quod ista²⁰ in casu isto²¹ est vera ‘tantum Socrates curret’, et negant istam consequentiam « quod non est²² Socrates curret; ergo non tantum Socrates curret »: quia aequipollens²³ opposito²⁴ exclusivae est haec²⁵ ‘Socrates non curret’ vel ‘aliud a Socrate curret²⁶’, quorum utrumque est falsum in casu posito. Et consimiliter²⁷ negant istam consequentiam²⁸ « tantum Socrates curret; ergo omne cursurum²⁹ est vel erit¹ Socrates² »:

¹ isto modo : per aliud et per quam ut *add.G*

² tantum ZDGT : *om.C*

³ Socrates curret et ZCGT : *om.D*

⁴ nihil quod non est nec erit Socrates Z : nihil aliud quam est vel erit Socrates DGT

⁵ curret : ergo et cetera *add.DG*

⁶ multis : aliis *add.D*

⁷ enim ZG : tamen DT

⁸ in casu prius posito ZDG : *om.T*

⁹ est : vel erit *add.DGT*

¹⁰ Socrates ZGT : aliud est D

¹¹ de quorum numero ... Socrate Z : quorum nullus erit verum quod illud est vel erit aliud a Socrate D : de quibus nullum ipsorum est vel erit verum quod ipsum est vel erit aliud a Socrate G : de cujus nullum est quod nullum est vel erit aliud a Socrate T

¹² et sic de multis aliis ZD : et sic de multis T : *om.G*

de multis enim ... et sic de multis aliis ZDGT : et sic de multis aliis C

¹³ sed tertio ZT : tertio modo C : tertio G

¹⁴ respondent alii dicentes ZCT : quidam dicunt G

¹⁵ quod prima consequentia est satis bona ZT : quod prima consequentia est bona G : quia consequentia est scita esse bona C

¹⁶ sicut ZCG : *om.T*

¹⁷ et quaelibet ZGT : *om.C*

¹⁸ consimilis ZCT : talis G

¹⁹ dicitur Z : dicunt CGT

²⁰ ista Z : illa exclusiva G : *om.CT*

²¹ isto Z : posito CT : dato G

²² est : vel erit *add.GT* : nec erit *add.C*

²³ quia aequipollens ZC : quia aequipollet G : quae potest aequivalere T

²⁴ opposito ZGT : *om.C*

²⁵ est haec Z : est hoc C : scilicet G : hoc T

²⁶ curret ZGT : *om.C*

²⁷ consimiliter Z : conformiter GT : similiter C

²⁸ istam consequentiam ZCT : illam G

²⁹ cursurum ZC : currens T

Tractatus *Juxta hunc textum*

quoniam³ dicunt ipsam non esse suam universalem de terminis transpositis, sed bene istam⁴ ‘omne quod curret cum Socrate vel in tempore Socratis⁵ per quod ipse currit⁶ erit Socrates⁷’, et illud est verum⁸, sicut etiam⁹ exclusiva¹⁰.

Eligat ergo respondens¹¹ responsionem quam voluerit sustinere¹².

¹ est vel erit ZT : #est# erit C
² omne cursurum est vel erit Socrates ZCT : omne et cetera G
³ quoniam Z : et CGT
⁴ ipsam non esse suam ... istam Z : quod haec est sua universalis CT : quod non est sua universalis sed ista est sua universalis G
⁵ Socratis Z : om.CT
⁶ ipse currit Z : Socrates currit T : Socrates erit C
⁷ erit Socrates *corr.* : currit Socrates Z : curret C : om.T
omne quod curret cum Socrate vel in tempore ... erit Socrates ZCT : omne quod est vel erit in tempore per quod Socrates erit curret G
⁸ illud est verum ZCG : illa est falsa T
⁹ etiam Z : sua T : om.CG
¹⁰ sed tertio respondent alii dicentes ... exclusiva ZCGT : om.D
¹¹ respondens ZCDT : responsalis G
¹² responsionem quam voluerit sustinere ZCT : responsionem quam volit sustinere G : viam D

Version Alyngton mss.

<Quartum argumentum¹>

Z 14ra ; C 41v ; D 83r ; G 106 ; T 47va.

Quarto sic² : haec consequentia est bona « nihil aliud ab homine currit ; ergo tantum homo currit », et haec eadem non valet ; ergo et cetera.

<Quod est bona>

Quod haec sit bona probatur³ : quia sequitur « nihil aliud ab homine currit ; ergo⁴ nullum currens est aliud ab homine », patet consequentia⁵ a convertente ad suam⁶ conversam in conversione simplici⁷ ; ergo consequentia bona⁸. Et tunc ultra⁹ sequitur¹⁰ « nullum currens est aliud ab homine ; ergo nullum currens est non homo », tenet consequentia¹¹ per regulam¹² etiam¹³ quia ex¹⁴ opposito sequitur oppositum : sequitur enim¹⁵ « aliquid currens est non homo ; ergo aliquid currens est aliud ab homine¹⁶ », et ultra¹⁷, « nullum currens est non homo ; ergo nullum currens non est homo », patet consequentia¹⁸ a propositione de praedicato infinito ad propositionem de praedicato finito¹⁹ ; ergo consequentia bona²⁰. Et sequitur « nullum currens non est²¹ homo ; ergo omne currens est homo¹ », ab aequipollente

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (4) — Version LSO (4) — Version Heytesbury (6)

² quarto sic Z : quarto ad idem arguitur sic CG : quarto sic arguitur D : quarto arguitur ad idem sic T

³ quod haec sit bona probatur Z : et quod sit bona probatur C : antecedens pro majori probatur D : antecedens pro prima parte probatur sic G : et antecedens probatur pro prima parte T

⁴ ergo : tantum homo currit *add.*T

⁵ patet consequentia ZD : consequentia patet CGT

⁶ suam ZCDG : *om.*T

⁷ in conversione simplici ZDGT : simpliciter C

⁸ ergo consequentia bona ZD : ergo et cetera CGT

⁹ tunc ultra Z : ultra C : *om.*DGT

¹⁰ sequitur ZDGT : *om.*C

¹¹ tenet consequentia Z : patet consequentia C : probatur consequentia D : consequentia patet GT

¹² *Note en marge en regard de cette ligne dans Z* : « ab aequipollente ad suum aequipollens ».

¹³ per regulam etiam Z : *om.*CDGT

¹⁴ quia ex ZCGT : cum D

¹⁵ enim ZGT : *om.*CD

¹⁶ homine : et e contra *add.*C

¹⁷ ultra : sequitur *add.*CGT

¹⁸ patet consequentia ZCT : consequentia patet G : probatur consequentiam D

¹⁹ de praedicato infinito ad propositionem de praedicato finito ZDG : de praedicato infinito C

²⁰ ergo consequentia bona ZD : ergo et cetera CG

²¹ non est CDG : est non Z

Tractatus *Juxta hunc textum*

aequipollente ad suum equipollens². Et tunc ultra sequitur³ quod⁴ tantum homo currit⁵ ab universali⁶ ad suam⁷ exclusivam ; ergo, a primo ad ultimum⁸, « nihil aliud ab homine currit ; ergo tantum homo currit⁹ ».

<*Quod non valet*>

Et¹⁰ quod argumentum¹¹ non valeat¹² probatur¹³ ponendo¹⁴ quod nihil currat, et patet consequens esse falsum et antecedens verum¹⁵ : quia ejus contradictorium¹⁶ est falsum¹⁷, videlicet ‘aliud ab homine currit’ : quia repugnans posito¹⁸.

<*Responsio*>

Ad istud respondetur negando primum argumentum¹⁹ et concedantur omnes²⁰ consequentiae usque ad istam²¹ « nullum currens est non homo ; ergo nullum currens non est homo²² », nec arguitur ibi²³ per regulam²⁴ : quoniam regula est

-
- ¹ est homo] patet consequentia a propositione de praedicato ... est homo] LAC T
homo : patet consequentia *add.C* : consequentia patet *add.G*
² equipollens : ergo et cetera *add.G*
³ et tunc ultra sequitur Z : et ultra sequitur CD : et ultra G : sequitur ultra T
⁴ quod ZT : omne currens est homo ergo CDG
⁵ currit : consequentia patet *add.DG*
⁶ universali : affirmativa *add.D*
⁷ suam ZGT : *om.D*
⁸ ultimum : sequitur *add.G*
⁹ tantum homo currit] ab universali ad suam exclusivam ... tantum homo currit] LAC C
¹⁰ et ZCDT : jam G
¹¹ argumentum ZDT : consequentia C : prima consequentia G
¹² valeat Z : valet CDGT
¹³ probatur ZCGT : probo D
¹⁴ ponendo Z : et pono C : posito DT : quia posito G
¹⁵ et patet consequens esse falsum et antecedens verum Z : tunc patet quod antecedens est verum et consequens falsum C : et patet quod consequens sit falsum et antecedens verum D : tunc antecedens est verum et consequens falsum ergo consequentia non valet G : et tunc antecedens est verum et consequens falsum et antecedens est verum T
¹⁶ contradictorium ZD : oppositum T
¹⁷ falsum T : verum ZD
¹⁸ repugnans posito Z : repugnat posito D : repugnat casui T
quia ejus contradictorium est verum ... posito ZDT : *om.CG*
¹⁹ primum argumentum ZCDT : primam consequentiam G
²⁰ omnes : aliae *add.CGT*
²¹ istam : consequentiam *add.G*
²² homo : et negatur illa consequentia *add.D* : et negatur illa *add.G*
²³ nec arguitur ibi ZCT : quia non arguitur ibidem D : quia non arguitur G
²⁴ regulam ZC : aliquam regulam D : secundum regulam G : istam T

Version Alyngton mss.

haec¹ “ab affirmativa de praedicato infinito² sequitur negativa³ de praedicato finito⁴”, sed in proposito arguitur negative⁵ ab una ad aliam ; quare⁶ non tenet consequentia⁷.

¹ quoniam regula est haec Z : haec enim est regula CT : cum sit nulla talis regula haec est regula D : haec est regula G

² infinito CDGT : finito Z

³ sequitur negativa Z : ad negativam CDGT

⁴ finito CDGT : infinito Z

finito : est consequentia bona *add.CGT* : sine mix(?) est consequentia bona *add.D*

⁵ negative Z : opposito modo C : modo opposito et per consequens non (arguitur G/*om.DT*) (juxta DT/secundum G) (illam D/*om.GT*) regulam DGT

⁶ quare *corr.* : qualiter argumento Z : ideo DG : et ideo T

⁷ non tenet consequentia Z : non valet argumentum D : non valet consequentia G : argumentum non valet T ab una ad aliam quare non tenet consequentia Z : et cetera C

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Quintum argumentum¹>

Z 14rb ; C 42r ; D 83v ; G 107 ; T 47vb.

Quinto sic² : haec consequentia est bona « aliquid³ videns illum hominem non est asinus, et ille homo⁴ est aliquis homo ; ergo aliquid⁵ videns aliquem⁶ hominem non est asinus⁷ ».

<Quod est bona>

Hic⁸ arguitur ab inferiori ad suum superius negatione⁹ postposita et cum debita constantia subjecti¹⁰ ; ergo consequentia bona¹¹.

<Quod non valet>

Et quod¹² non valeat¹³ probatur, et pono quod ille homo¹⁴ demonstratus simpliciter¹⁵ non videatur¹⁶ ab aliquo, qui gratia argumenti sit Plato, et pono quod Socrates videatur¹⁷ ab asino et a nullo alio, immo¹⁸ quod nihil¹⁹ videat illum²⁰ nisi asinus²¹, et²² patet quod antecedens est¹ verum : quia² aliquid³ videns istum

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (5) — Version LSO (5) — Version Heytesbury (8)

² quinto sic ZD : quinto ad idem arguitur C : quinto ad idem arguitur sic G : quinto arguitur sic T

³ aliquid ZCDT : aliquod G

⁴ homo ZDG : om.CT

⁵ aliquid ZCT : aliquod DG

⁶ aliquem ZCDT : illum G

⁷ asinus : et haec eadem non valet ergo et cetera *add.C* : et haec eadem est non bona *add.G*

⁸ hic Z : quod sit bona patet quia CG : quia D : quia ibi T

⁹ negatione ZT : cum negatione CDG

¹⁰ cum debita constantia subjecti Z : debito medio CDGT

¹¹ ergo consequentia bona ZG : ergo et cetera C : om.DT

¹² quod : ista consequentia *add.CD* : consequentia *add.T*

¹³ valeat Z : valet CDGT

¹⁴ homo ZCGT : om.D

¹⁵ simpliciter ZDT : in antecedente CG

¹⁶ videatur ZCDG : videtur T

¹⁷ videatur ZCDG : videtur T

¹⁸ immo ZGT : immo patet D : et C

¹⁹ nihil : aliud quam asinus *add.T*

²⁰ illum Z : hominem CDGT

²¹ nisi asinus ZCDG : om.T

²² et ZDT : tunc C : in illo casu posito G

Version Alyngton mss.

hominem non est asinus, demonstrando ut prius : quia nihil videns illum hominem est asinus, ut patet : quia nihil⁴ videt illum⁵, per casum⁶.

Et consequens est falsum, cum⁷ ejus oppositum sequitur ex casu, videlicet ‘omne videns hominem⁸ est⁹ asinus’, et, per consequens, argumentum non valet¹⁰.

<Responsio>

Ad istud, dicitur¹¹ negando¹² argumentum : quia¹³ non arguitur cum debito medio¹⁴ ; sed¹⁵ sic debet argui¹⁶ « aliquid videns istum hominem¹⁷ non est asinus, et aliquid videns illum hominem est ; ergo aliquid videns illum hominem non est asinus¹⁸ ».

Et conformiter contingit esse fallacia¹⁹ per omnes²⁰ casus, ut in genetivo non sequitur « aliquis asinus illius viri non currit, et iste est aliquis vir²¹ ; ergo²² aliquis

¹ est ZDGT : sit C

² quia ZCT : scilicet D : videlicet G

³ aliquid ZDGT : aliquod C

⁴ quia nihil] videns istum hominem non est asinus quia nihil] LAC T

⁵ illum : hominem ut patet *add.D*

⁶ casum : et minor patet ex casu *add.D* : et minor patet per casum *add.T*

⁷ et consequens est falsum cum ZT : et quod consequens sit falsum probatur per D

⁸ hominem Z : aliquem hominem D : aliquem T

⁹ hominem est : *in mg. Z*

¹⁰ quia nihil videns illum hominem est asinus ut patet... argumentum non valet ZDT : quia ejus oppositum est falsum aliquid videns istum hominem est asinus et consequens falsum videlicet aliquid videns aliquem hominem non est asinus quia ejus oppositum est verum et sequitur ex casu quod omne videns aliquem hominem est asinus C

demonstrando ut prius quia nihil videns ... argumentum non valet ZDT : quia ejus oppositum est falsum scilicet omne videns illum hominem est asinus et consequens est falsum videlicet aliquid videns aliquem hominem non est asinus quia ejus oppositum est verum per casum scilicet omne videns illum hominem est asinus G

¹¹ dicitur ZCDT : respondetur G

¹² negando : primum *add.G*

¹³ quia : illa consequentia *add.G*

¹⁴ arguitur cum debito medio ZCG : additur debitum medium DT

¹⁵ sed ZDT : immo CG

¹⁶ argui ZCDG : addi T

¹⁷ hominem ZDGT : *om.C*

¹⁸ ergo aliquid videns ... asinus Z : ergo et cetera CT : ergo et cetera quia debitum medium debet participari ex recto et obliquo sicut est ma^{ri} quod debet proportionari debitum medium D : ergo et cetera ita quod in minori ponitur illud subjectum quod ponitur in majori vel talis secum convertibilis et tantum semper erit debitum medium G

¹⁹ contingit esse fallacia Z : dicitur facta tali fallacia DT : dicitur ad consequentias factas C : dicitur tali facta G

²⁰ omnes Z : singulos CDGT

²¹ vir CGT : homo Z

²² aliquis asinus illius viri non currit et iste est aliquis vir ergo ZCGT : *om.D*

Tractatus *Juxta hunc textum*

asinus alicujus¹ viri non currit », posito² quod ille³ demonstratus⁴ non habeat⁵ asinum et⁶ quod omnis asinus⁷ currat.

Similiter in dativo⁸, ut⁹ non sequitur « aliquis famulus¹⁰ serviens isti homini¹¹ non est bonus, et ille est aliquis homo ; ergo aliquis famulus¹² serviens homini¹³ non est bonus », posito¹⁴ quod iste¹⁵ non habeat famulum¹⁶ et¹⁷ quod¹⁸ quilibet famulus¹⁹ sit bonus²⁰.

In accusativo²¹ non sequitur²² « aliquis servus odians istum hominem non oditur a te, et ille est aliquis homo ; ergo aliquis servus odians aliquem hominem non oditur a te », posito quod quilibet servus odians aliquem²³ hominem oditur a te et²⁴ quod illum hominem demonstratum non odiat²⁵ aliquis servus²⁶.

In ablativo²⁷ non sequitur « aliquis homo utens hoc instrumento non est prudens, et hoc est aliquod instrumentum²⁸ ; ergo aliquis homo²⁹ utens aliquo¹

¹ alicujus CDT : istius Z : *om.G*

² posito ZDGT : dato C

³ ille : homo *add.C* : vir *add.G*

⁴ demonstratus : in antecedente *add.CG*

⁵ habeat : aliquem *add.DGT*

⁶ et ZDGT : sed C

⁷ asinus : possessus ab aliquo homine *add.D* : hominis *add.G* : qui est alicujus viri *add.T*

⁸ similiter in dativo Z : in dativo CGT : in dativo conformiter D

⁹ ut Z : *om.CDGT*

¹⁰ famulus ZGT : servus CD

¹¹ isti homini T : huic ZDG : huic homini C

¹² famulus ZDGT : servus C

¹³ homini ZT : alicui homini CD : huic homini G

¹⁴ posito : ut prius *add.G*

¹⁵ iste Z : iste homo CG

¹⁶ famulum ZG : servum C

¹⁷ et ZG : ita C

¹⁸ quod ZC : *om.G*

¹⁹ famulus ZG : servus C

²⁰ posito quod iste non habeat famulus ... bonus ZCG : posito quod quilibet famulus (qui est alicujus hominis T/*om.D*) sit bonus et quod huic (homini T/*om.D*) demonstrato non serviat aliquis famulus DT

bonus : et quod huic demonstrato in antecedente non serviat aliquis famulus sic debet debitum medium dari et ille homo est homo cujus aliquis servus servit *add.D*

²¹ accusativo : casu *add.D*

²² non sequitur ZDGT : *om.C*

²³ aliquem CGT : *om.ZD*

²⁴ et ZDGT : ita C

²⁵ odiat CDG : odit T : hodiatur#ur# Z

²⁶ servus : sic debet dari medium et ille est homo quem aliquis servus odit *add.G*

²⁷ ablativo : casu *add.G*

²⁸ hoc est aliquod instrumentum CDGT : hoc instrumentum est Z

²⁹ homo DGT : *om.ZC*

Version Alyngton mss.

instrumento non est prudens », posito quod omnis² utens aliquo³ instrumento sit prudens et quod hoc instrumentum demonstratum⁴ non sit usitatum⁵ ab aliquo⁶ homine⁷.

Talibus⁸ ergo⁹ addenda sunt media debita¹⁰ « aliquis asinus istius viri non currit, et ille est¹¹ vir¹² habens asinum¹³ ; ergo et cetera » ; « aliquis famulus¹⁴ serviens huic homini¹⁵ non est bonus, et iste¹⁶ est homo cui aliquis famulus servit¹⁷ ; ergo et cetera » ; « aliquis servus odiens istum hominem non oditur a te, et iste est homo quem servus odit¹⁸ ; ergo et cetera » ; « aliquis homo¹⁹ utens hoc instrumento non est prudens, et hoc instrumentum est usitatum ab homine²⁰ ; ergo et cetera », et sic de consimilibus²¹.

Et de illo satis patet quod non sequitur²², si particulares²³ convertantur²⁴ quod²⁵ universales sibi correspondentes convertuntur²⁶, ut¹ istae particulares² convertuntur

-
- ¹ aliquo ZCDT : hoc G
² omnis : homo *add.*CDGT
³ aliquo CDT : *om.*ZG
⁴ demonstratum ZCT : *om.*DG
⁵ sit usitatum ZDGT : utatur C
⁶ aliquo CDGT : *om.*Z
⁷ homine : sic debet dari <medium> et hoc est instrumentum usitatum ab aliquo homine *add.*G : ergo et cetera *add.*T
⁸ talibus ZCGT : in talibus D
⁹ ergo ZDGT : *om.*C
¹⁰ media debita Z : ista media C : talia media D : talia media vel tales constantiae subjecti et erit tunc argumentum infallibile ut G : haec media T
¹¹ est : aliquis *add.*Z
¹² vir ZDGT : homo C
¹³ asinum : et sic aliquis asinus illius viri est *add.*G
¹⁴ famulus ZDT : servus CG
¹⁵ homini CG : *om.*ZDT
¹⁶ iste : homo *add.*G
¹⁷ cui aliquis famulus servit ZDT : habens servum C : cujus aliquis servus servit vel aliquis servus serviens huic est G
¹⁸ odit : vel aliquis servus odiens illum hominem est *add.*G
¹⁹ homo CDGT : *om.*Z
²⁰ homine T : aliquo Z : aliquo homine CD : aliquo homine vel aliquis homo utens hoc instrumento est G
²¹ consimilibus ZT : similibus CG : singulis D
²² et de illo satis patet quod non sequitur Z : et ex illis satis patet quod CG : et ex illo patet quod non sequitur T : *om.*D
²³ particulares CDGT : particularis Z
²⁴ convertantur CDGT : convertatur Z
²⁵ quod ZDGT : non oportet quod C
²⁶ universales (sibi Z/*om.*CDG) correspondentes (illis G/*om.*ZCD) convertuntur ZCDG : universales convertuntur correspondentes T

Tractatus *Juxta hunc textum*

convertuntur ‘aliquis asinus viri currit’ et ‘alicujus viri asinus currit’, et³ tamen⁴ multum differunt istae universales⁵ ‘cujuslibet viri asinus currit’ et ‘quilibet asinus viri currit’⁶. Sed in negativis⁷, propter violentiam negationis⁸ nihil⁹ refert¹⁰, ut idem est dicere¹¹ ‘nullus asinus viri currit’ et ‘nullius¹² viri asinus currit’, ut patet¹³.

¹ ut ZCDG : quod T

² istae particulares ZT : ista CDG

³ et] alicujus viri asinus currit et] LAC T

⁴ tamen : illa *add.*CDGT

⁵ istae universales Z : *om.*CDGT

⁶ currit : quia posito quod omnis homo habet duos asinos unum currentem et alium jacentem prima est vera et secunda falsa *add.*D

⁷ sed in negativis ZD : in negativis tamen C : in negativis G : quamvis in negativis T

⁸ violentiam negationis Z : negationis violentiam CDT : vehementiam negationis G

⁹ nihil ZT : non CDG

¹⁰ refert : praeponere unum terminum ante alium *add.*C

¹¹ ut idem est dicere ZC : illa D : ut idem G : *om.*T

¹² nullius ZCDG : cuiuslibet T

¹³ ut patet Z : et cetera C : et (sic G/*om.*DT) patet solutio de (similibus D/*omnis* aliis G/*talibus* T) (quibuscumque D/*quibusque* T/*om.*G) et cetera DGT

Version Alyngton mss.

<Sextum argumentum¹>

Z 14vb ; C 43r ; D 84r ; G 108 ; T 48va.

Sexto arguitur sic² : ista consequentia est bona³ « praecise sicut est aliqua propositio significat⁴ ; ergo quaelibet⁵ propositio est vera⁶ », et haec eadem⁷ non valet⁸ ; ergo conclusio praedicta⁹.

<Quod est bona>

Quod sit bona arguitur sic¹⁰ : ex opposito¹¹ sequitur oppositum¹² : quia sequitur¹³ « aliqua¹⁴ propositio non est vera ; ergo¹⁵ sicut non¹⁶ est significat aliqua propositio vel non¹⁷ sicut est significat aliqua propositio », quod est oppositum antecedentis, cum¹⁸ oppositum exclusivae sit dandum¹⁹ per disjunctivam factam ex oppositis partium exponentium exclusivae²⁰.

<Quod non valet>

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (6) — Version LSO (6) — Version Heytesbury (9) et (10)

² sexto arguitur sic ZT : sexto ad idem arguitur sic CG : sexto sic D

³ ista consequentia est bona Z : haec consequentia est bona DGT : *om.C*

⁴ aliqua propositio significat Z : significat aliqua propositio CDGT

⁵ quaelibet Z : omnis CDGT

⁶ vera : haec est bona *add.C*

⁷ eadem ZDGT : *om.C*

⁸ non valet ZDGT : est non bona C

⁹ ergo conclusio praedicta Z : ergo et cetera CDGT

¹⁰ quod sit bona arguitur sic Z : quod sit bona probatur quia CG : antecedens proba (primo D/videlicet T) quod (haec D/talis T) consequentia (est D/sit T) bona quia DT

¹¹ opposito : consequentis *add.CDT*

¹² oppositum : antecedentis *add.C* : antecedentis ergo (et cetera D/consequentia bona T) antecedens (probo D/probatur T) *add.DT* : ergo et cetera *add.G*

¹³ quia sequitur Z : nam sequitur D : nam sequitur formaliter GT : *om.C*

¹⁴ aliqua ZCDT : illa G

¹⁵ ergo : primarie *add.D*

¹⁶ non ZCGT : *om.D*

¹⁷ non ZGT : aliter quam C

¹⁸ cum ZCG : quia T

¹⁹ sit dandum Z : habet dari C : debet dari G : dandum est T

²⁰ partium exponentium exclusivae Z : exponentium illius C : exponentium exclusivarum G : exponentium ergo et cetera T

vel non sicut est significat aliqua propositio quod est oppositum ... exclusivae ZCGT : *om.D*

Tractatus *Juxta hunc textum*

Et quod argumentum¹ non valet arguitur², et pono³ quod multae sint propositiones verae et multae falsae, et patet tunc⁴ quod⁵ consequens sit⁶ falsum.

Et quod antecedens sit verum arguitur⁷ : quia praecise sicut est significat ista propositio, demonstrando propositionem veram⁸, et illa⁹ est aliqua propositio ; ergo praecise sicut est aliqua propositio significat¹⁰.

Item sic¹¹ : omnis propositio significat sicut est ; ergo praecise¹² sicut est significat aliqua¹³ propositio.

Antecedens probatur¹⁴, cum¹⁵ omnis propositio significat qualitercumque¹⁶ sequitur ad eam, ut suppono¹⁷ ; et sic¹⁸ ista propositio ‘homo est asinus’ significat hominem esse et, per consequens, significat¹⁹ sicut est, et sic de qualibet alia²⁰ propositione falsa ; ergo praecise sicut est significat aliqua propositio²¹.

Patet²² consequentia ab universali ad suam exclusivam ; ergo et cetera²³.

¹ argumentum ZT : consequentia C : *om.DG*

² arguitur Z : probo DT : probatur CG

³ pono ZCDT : ponitur G

⁴ et patet tunc ZD : tunc patet CG : et patet aliquo modo T

⁵ quod : antecedens est verum et *add.C*

⁶ sit ZDT : est G : *om.C*

⁷ et quod antecedens (sit ZGT/est C) verum (arguitur Z/probatur CGT) ZCGT : et probatur quod antecedens est verum D

⁸ demonstrando propositionem veram Z : demonstrando aliquam veram propositionem G : deus est DT : *om.C*

⁹ illa : propositio *add.DT*

¹⁰ ergo praecise sicut est aliqua propositio significat ZG : ergo praecise sicut est significat aliqua C : ergo primarie sicut est significat aliqua propositio D : ergo praecise sicut est significat nobis aliqua propositio T

¹¹ sic ZCD : *om.GT*

¹² praecise ZCT : primarie D

¹³ aliqua D : *om.T*

¹⁴ ergo praecise sicut est significat (aliqua D/*om.T*) propositio (antecedens probatur T/*om.D*) DT : *om.ZCG*

¹⁵ cum CGT : etiam Z

¹⁶ qualitercumque CT : qualiter G : sicut Z

¹⁷ ut suppono ZGT : ut supposito C

¹⁸ et sic T : quod ZC : ut G

¹⁹ significat CGT : *om.Z*

²⁰ qualibet alia ZT : qualibet C : *om.G*

²¹ ergo praecise sicut est significat aliqua propositio ZCG : ergo et cetera T

ergo praecise sicut est significat aliqua propositio] antecedens probatur cum omnis propositio ...ergo praecise sicut est significat aliqua propositio] *LAC D*

²² patet ZCG : probatur DT

²³ ergo et cetera ZCDG : *om.T*

Version Alyngton mss.

<Responsio>

Ad istud¹ dicitur² quod argumentum est bonum³.

Et tunc⁴ ad primum argumentum in oppositum, negatur consequentia : quia⁵ arguitur⁶ ab inferiori ad suum superius a parte praedicati⁷, saltem dictione habente vim negationis praeposita⁸.

Et consimiliter negatur secundum argumentum⁹, nec est illa sua universalis¹⁰, sed haec est sua universalis ‘qualitercumque significat aliqua propositio¹¹ est’, et¹² est falsum et ex illa sequitur quod praecise sicut est significat aliqua propositio¹³. Non tamen ista¹⁴ universalis¹⁵ ‘omnis propositio significat sicut est’ convertitur cum hac exclusiva ‘tantum significans sicut est aliqua¹⁶ propositio’.

Et consimiliter¹⁷ sequitur « praecise sicut est significat omnis propositio ; ergo omnis propositio est vera », ponendo¹⁸ quod quaelibet propositio ratione suae partis significet qualitercumque aliqua pars illius significat¹⁹ ; sed, hoc negato²⁰,

¹ ad istud ZCDG : huic T

² dicitur ZDGT : respondetur C

³ argumentum est bonum ZCDT : consequentia est bona G
bonum : et admittitur casus *add.D*

⁴ tunc ZCGT : *om.D*

⁵ quia ZDG : *om.CT*

⁶ arguitur : enim *add.C*

⁷ a parte praedicati DT : negatione praeposita C : *om.ZG*

⁸ (saltem Z/saltem cum C/cum GT/*om.D*) dictione habente vim negationis (praeposita Z/ praeposita ideo et cetera T/praeposita et ideo non valet consequentia G/*om.C*) ZCGT : dictione exclusiva addita subjectis ideo consequentia non valet D

⁹ et (consimiliter T/conformiter CD) negatur secundum argumentum CDT : ad secundum vero argumentum dicitur Z

¹⁰ nec est illa sua universalis CDT : quia non arguitur ab universali ad suam exclusivam non est sua universalis G

¹¹ propositio : sicut *add.C* : significat sicut *add.D* : sicut est *add.G*

¹² et T : quod CDG

¹³ nec est illa sua universalis ... aliqua propositio CGT : *alb. Z*

et ex illa sequitur quod praecise sicut est significat aliqua propositio CGT : *om.D*

¹⁴ non tamen ista T : non illa tamen C : sed illa D : sed tamen ista G : cum ista Z

¹⁵ universalis ZCDG : *om.T*

¹⁶ est aliqua C : est ZDG : significat T

¹⁷ consimiliter Z : conformiter CGT

¹⁸ ponendo : saltem *add.GT*

¹⁹ qualitercumque aliqua (pars illius Z/ejus pars CT) significat ZCT : omne illud quod sequitur ad illam et conformiter cum aliqua pars illius significat G

²⁰ negato Z : negando CGT

Tractatus *Juxta hunc textum*

non valet argumentum, ut posito quod istae¹ propositiones² ‘homo est ens³’ et ‘homo est asinus’ sint omnes propositiones⁴, tunc patet quod⁵ praecise sicut est significat omnis propositio⁶ : quia⁷ sicut est significat omnis propositio⁸, et non aliter quam est⁹ significat omnis propositio ; ergo et cetera¹⁰.

Major patet : quia hominem esse significat omnis propositio, et sic est¹¹ ; ergo¹² sicut est significat omnis propositio.

Et minor est vera¹³ : quia ejus contradictorium¹⁴ est falsum, videlicet¹⁵ ‘sicut non est significat omnis propositio’ : quia tunc sicut non est significaret¹⁶ ista propositio ‘homo est animal¹⁷’, quod est falsum¹⁸.

Ego tamen¹⁹ eligi²⁰ respondere secundum primam viam : ista enim ‘homo²¹ est’ significat secundo Caesarem corruptum²², sicut²³ ista ‘ens²⁴ est’ ratione sui verbi significat omne ens significabile²⁵, nec ex hoc²⁶ sunt propositiones²⁷ falsae, cum solum secundum²⁸ primariam significationem¹ et non secundum² secundariam

¹ istae : duae *add.CT*

² propositiones : sint omnes propositiones *add.C*

³ ens Z : #ens# C : *om.GT*

⁴ sint omnes propositiones ZGT : *om.C*

⁵ patet quod CT : patet G : *om.Z*

⁶ propositio : #ergo omnis propositio est vera ponendo quod quaelibet propositio# *add.Z*

⁷ quia : praecise *add.C*

⁸ propositio CGT : *om.Z*

⁹ non aliter quam est Z : non aliter quam sicut est C : non sicut non est GT

¹⁰ ergo et cetera ZCT : *om.G*

¹¹ est : sicut est *add.GT* : #sicut est# *add.C*

¹² ergo ZC : et ideo G : ideo T

¹³ est vera ZCG : patet T

¹⁴ contradictorium Z : oppositum CGT

¹⁵ videlicet ZT : scilicet quod G : quod C

¹⁶ significaret Z : significat CGT

¹⁷ animal Z : homo C : *om.GT*

¹⁸ quod est falsum ZC : quod est contra viam T : contra primam viam G

¹⁹ tamen ZGT : enim C

²⁰ eligi ZCG : eligo T

²¹ homo ZCT : non G

²² significat secundo Caesarem corruptum Z : significat Caesarem corruptum secundo esse C : secundarie significat Caesarem corruptum esse G : significat hominem corruptum esse T

²³ sicut ZG : sicut et CT

²⁴ ens Z : deus CGT

²⁵ significat omne ens significabile Z : significabile significat esse C : omne significabile significat esse GT

²⁶ ex hoc ZC : ex hoc quod G : haec T

²⁷ propositiones Z : *om.CGT*

²⁸ secundum Z : propter CGT

Version Alyngton mss.

significationem³ dicuntur propositiones verae vel falsae⁴. Eligat tamen respondens⁵ rationem sibi plus⁶ placentem⁷.

Sed videndum tamen⁸ de isto termino 'sicut' quod⁹ aliquando stat sub habitudine¹⁰ accusativi casus, et tunc idem est¹¹ 'A¹² significat sicut est', id est¹³ 'A¹⁴ significat ens vel¹⁵ veritatem quae est¹⁶ vel¹⁷ significatum quod¹⁸ est' ; et sic¹⁹ famose utitur²⁰.

Alio modo stat in²¹ habitudine ablativi casus, et tunc²² idem est²³ 'A significat sicut est' et 'A significat²⁴ modo quo est', et isto modo potest concedi quod omnis propositio significat²⁵ sicut est : quia¹ modo² quo est sicut³ dicimus quod⁴ ego

¹ primariam significationem ZGT : primarium significatum C

² secundum Z : propter CGT

³ secundariam significationem ZT : secundariam G : secundarium C

⁴ dicuntur propositiones verae vel falsae Z : verificantur vel falsificantur propositiones C : verificantur propositiones G : falsificantur vel verificantur propositiones T

⁵ eligat tamen respondens Z : eligat tamen C : respondens tamen eligit GT

⁶ rationem sibi plus Z : responsionem magis sibi C : sibi rationem plus G : sibi responsionem plus T

⁷ et consimiliter sequitur praecise sicut est significat omnis propositio ergo omnis propositio est vera ponendo ... plus placentem ZCGT : *om.D*

placentem : et notandum est quod tripliciter potest terminus vel propositio secundarie significare. Primo modo ex nova impositione, ut ista 'homo est asinus' potest significare add(?) per novam impositionem deum esse. Secundo modo potest significare secundarie sic ut quidquid sua pars significat, ut ista 'homo est asinus' potest significare secundarie hominem esse et ista 'deus est' significat secundarie omne significabile et hoc ratione suae partis, scilicet ens, quae significat primarie primarie ens esse. Tertio modo propositio significat vel terminus secundarie omnia sua singularia et inferiora, ut ista 'homo est animal' significat illum hominem esse animal, et illum, et illam, et sic de singulis. Similiter ista 'ens est' significat secundarie hoc ens esse ens, et hoc, et sic de singulis. *add.G*

⁸ sed videndum tamen Z : notandum tamen est C : nota tamen D : notandum est et ad propositum G : notandum tamen T

⁹ quod ZCT : quia D : qui G

¹⁰ sub habitudine ZCDT : substantive G

¹¹ tunc idem est ZD : tunc idem est dicere C : secundum hoc idem est dicere G : illud est quando T

¹² A ZCDG : *om.T*

¹³ id est Z : et CDGT

¹⁴ A CDG : *om.ZT*

¹⁵ vel ZC : seu T : et G : *om.D*

¹⁶ quae est Z : *om.CDGT*

¹⁷ vel ZT : seu CDG

¹⁸ quod : vel quae *add.CG*

¹⁹ sic ZC : illo modo DGT

²⁰ utitur Z : intelligitur CDGT

²¹ in Z : sub CDT : *om.G*

²² et tunc ZCD : et secundum hoc G : *om.T*

²³ est : dicere *add.CG*

²⁴ A significat CGT : significat D : *om.Z*

²⁵ significat : praecise *add.CDT*

Tractatus *Juxta hunc textum*

sedeo modo⁵ sicut tu sedes, in⁶ modo quo tu sedes⁷. Et sic aliqui negant⁸ identitatem⁹ in modo significandi¹⁰, ut hic¹¹ ‘A significat sicut B significat¹²’, id est¹³ idem significatum quod¹⁴ B significat. Et aliquando dicit¹⁵ similitudinem¹⁶ in modo significandi, ut ‘A significat sicut B significat¹⁷’, id est¹⁸ simili modo¹⁹ sicut B significat²⁰. Unde in talibus²¹ ‘A significat sicut est’ creditur hoc verbum²² ‘est’ stare impersonaliter quamvis²³ grammatici dicant quod non potest stare²⁴ impersonaliter nisi quando ponitur²⁵ pro ‘pertinet’, id est pro ‘distat’²⁶.

-
- ¹ quia Z : et praecise C : quia praecise DT : quia significat G
² modo ZCDG : *om.*T
³ sicut ZDGT : sic enim C
⁴ quod Z : communiter quod C : *om.*DGT
⁵ modo ZT : *om.*CDG
⁶ in ZD : alio CT
⁷ sedes : ego sedeo *add.*T
⁸ et sic aliqui negant Z: et iste terminus sicut aliquando notat C: aliquando dicit D: et sic aliquando notat T in modo quo tu sedes et sic aliqui negant Z : tertio modo significat sicut nota G
⁹ identitatem ZCDT : identitatis G
¹⁰ in modo significandi ZDGT : in signo C
¹¹ hic ZDGT : *om.*C
¹² significat ZCDT : *om.*G
¹³ id est ZCD : et GT
¹⁴ idem significatum quod Z : idem quod B significat C : A significat significatum quod D : significat simili modo cum G : A significat illud significatum quod T
¹⁵ et aliquando (dicit ZDT/notat C) ZCDT : quarto modo significat G
¹⁶ similitudinem ZCDG : similitatem T
¹⁷ significat ZCDT : *om.*G
¹⁸ id est ZCD : *om.*GT
¹⁹ modo : significandi ut A significat *add.*T
²⁰ sicut B significat ZCDT : cum B G
²¹ talibus : hoc *add.*Z
²² verbum CDGT : *om.*Z
²³ quamvis ZCDT : licet G
²⁴ potest stare Z : ponitur CDGT
²⁵ quando ponitur ZCGT : ponatur D
²⁶ id est pro distat Z : vel pro interest vel contingit C : vel pro interest et cetera D : contingit vel prodesse G : vel pro interest T

Version Alyngton mss.

<Septimum argumentum¹>

Z 15ra ; C 44r ; D 84r ; G 109 ; T 49rb.

Septimo arguitur sic² : haec consequentia est bona « omne quod curret incipit³ vel incipiet currere, Socrates albus curret ; ergo Socrates albus incipit⁴ vel incipiet currere⁵ ».

<Quod est bona>

Patet consequentia : quia syllogismus est in Darii⁶.

<Quod non valet>

Sed⁷ quod haec⁸ non valeat⁹ probatur, et ponatur¹⁰ quod Socrates ante hoc cucurrit¹¹ et¹² jam currat et¹³ post hoc curret, et quod ante hoc non fuit albus¹⁴ sed immediate¹⁵ post hoc erit albus, et pono¹⁶ quod¹⁷ postquam cessaverit semel¹ a cursu² numquam postea³ incipiat currere⁴, et tunc⁵ patet major per⁶ exponentes.

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (7) — Version LSO (7) — pas de correspondant dans la Version Heytesbury

² septimo arguitur sic ZT : septimo ad idem arguitur sic C : septimo sic D : septimo modo ad idem arguitur sic G

³ incipit : incepit *add.*CDGT

⁴ incipit : incepit *add.*DGT

⁵ currere : et haec eadem non valet ergo et cetera *add.*CDGT

⁶ patet consequentia quia syllogismus in Darii ZC : quod (haec consequentia T/*om.*G) sit bona probatur quia syllogismus est in Darii GT : *om.*D

⁷ sed Z : et CDGT

⁸ haec Z : haec consequentia D : *om.*CGT

⁹ valeat Z : valet CDGT

¹⁰ et ponatur Z : et pono CDT : quia in casu possibili posito antecedens potest esse verum et consequens falsum ergo et cetera antecedens probatur sic et pono quod G

¹¹ cucurrit ZCT : currebat D : currit G

¹² et : quod *add.*DG

¹³ et : quod *add.*G

¹⁴ et quod ante hoc non fuit albus Z : et quod jam non sit albus nec umquam ante hoc fuit albus C : quod ante hoc non fuit albus nec jam sit albus D : et quod numquam ante hoc fuit albus nec jam sit albus GT

¹⁵ immediate Z : *om.*CDGT

¹⁶ pono : cum hoc *add.*DT

¹⁷ post hoc erit albus et pono quod ZCDT : postquam cessaverit a cursu et incipiet esse albus et pono cum hoc quod G

Tractatus *Juxta hunc textum*

Et minor patet : quia⁷ hoc curret, demonstrando Socratem⁸, et hoc est Socrates albus⁹ vel erit Socrates albus ; ergo Socrates albus curret¹⁰.

Patet consequentia a resolventibus ad resolutam.

Et tamen¹¹ consequens est¹² falsum : quia non quod est Socrates albus incipit currere¹³ nec quod erit Socrates albus incipit currere nec quod fuit Socrates albus incipiet currere ; ergo et cetera.

Primum patet : quia Socrates nunc non est albus nec secundum nec tertium est verum : quia Socrates numquam incipiet currere ; ergo quod erit Socrates albus numquam incipiet currere¹⁴.

<Responsio>

Ad illud dicitur negando consequentiam¹⁵ : quia non¹⁶ est syllogismus¹⁷, immo¹⁸ paralogismus. Mutatur enim¹⁹ quid¹ in quale², bene tamen sequitur ex illis

¹ postquam cessaverit semel Z : postquam Socrates cessaverit C : postquam Socrates semel cessaverit D : postquam Socrates cessaverit semel G : postquam id est semel cessaverit T

² cursu : suo quod *add.C* : suo *add.DT*

³ postea Z : post hoc CDT : *om.G*

⁴ incipiat currere Z : curret C : incipiet currere DGT

⁵ et tunc Z : isto posito C : et DT : et tunc in illo casu posito G

⁶ per : suas *add.G*

⁷ quia ZDGT : quod C

⁸ demonstrando Socratem ZCG : *om.DT*

⁹ Socrates albus ZGT : *om.CD*

albus : demonstrando Socratem *add.T*

¹⁰ curret : demonstrando Socratem *add.D*

¹¹ tamen Z : *om.CDGT*

¹² est ZDGT : *om.C*

¹³ falsum quia non quod est Socrates albus incipit currere Z : falsum quia Socrates albus non incipit currere CDT : falsum non incipiet currere qui nec qui est Socrates albus G

¹⁴ nec quod erit Socrates albus ... incipiet currere Z : quia nec qui est Socrates albus incipit currere nec qui fuit Socrates albus incipit currere nec qui erit Socrates albus incipit currere per casum C : quia nec qui est Socrates albus incipit currere nec qui fuit Socrates albuscum non sit albus nec fuit albus per casum et per idem Socrates albus non incipit currere nec incipiet currere cum nec incipit nec incipiet currere per casum ergo consequentia non valet D : nec qui fuit Socrates albus incipiet currere cum nec sit albus nec fuit albus per casum et per idem Socrates albus non incipit nec incipiet currere cum nec Socrates incipit incipiet currere per casum ergo consequentia non valet G : cum non sit albus quia nec qui est Socrates albus incipit currere nec qui fuit Socrates albus incipit currere cum non sit albus nec fuit albus per casum et per idem Socrates albus non incipit nec incipiet currere cum nec Socrates incipit nec incipiet currere per casum ergo consequentia non valet T

¹⁵ consequentiam ZDGT : primam consequentiam C

¹⁶ quia non Z : nec CDGT

¹⁷ syllogismus : in Darii *add.T*

¹⁸ immo Z : sed CGT

¹⁹ mutatur enim ZCT : quia mutatur enim D

Version Alyngton mss.

praemissis quod aliquid quod³ est⁴ vel erit Socrates albus incipit⁵ vel incipiet currere.

Et formaliter⁶ non valet hoc argumentum « omne quod⁷ currit curret, omnis homo currit ; ergo omnis homo curret », posito quod omnis homo jam existens currat et⁸ post hoc generabitur⁹ aliquis¹⁰ homo qui numquam curret. Mutatur enim¹¹ suppositio in minori et in conclusione, cum in minori supponat li ‘homo¹²’ pro praesentibus solum ad bonum¹³ intellectum, et in conclusione supponit¹⁴ pro praesentibus et¹⁵ futuris. Verumtamen¹⁶ sequitur ex illis praemissis quod omnis homo qui¹⁷ est curret¹⁸, et sic¹⁹ non valet hoc argumentum²⁰ « quidquid heri fui hodie²¹ sum, sedens heri fui ; ergo sedens hodie²² sum », posito quod nunc stem, et sic de multis aliis²³.

¹ quid : id est substantia *add.G*

² quale : id est in accidens *add.G*

Note en marge supérieure de C indiquée par le signe “+” dans le texte à cet endroit : « per hoc adjectivum ‘albus’ in minori quod significat qualitatem de qua non fit (suite illisible) ».

³ aliquid quod ZD : aliquid C : illud T : *om.G*

⁴ est : Socrates albus *add.D*

⁵ incipit : incepit *add.CDT*

⁶ formaliter Z : conformiter CDT : *om.G*

⁷ omne quod Z : quidquid CDG

⁸ et : quod *add.C*

⁹ generabitur ZD : generatur CG

¹⁰ aliquis ZDG : unus novus C

¹¹ enim ZCG : *om.D*

¹² li homo Z : ly homo CD : *om.G*

¹³ bonum ZCT : debitum G

¹⁴ supponit : tam *add.C* : ly homo *add.G*

¹⁵ et ZD : et pro G : quam pro C

¹⁶ verumtamen Z : bene tamen CDG

¹⁷ qui : vel qui *add.G*

¹⁸ curret CDG : currit Z

¹⁹ sic ZC : conformiter G

²⁰ non valet hoc argumentum] omne quod currit curret ... non valet hoc argumentum] LAC T

²¹ hodie ZCG : *om.T*

²² hodie ZCG : *om.T*

²³ posito quod nunc stem et sic de multis aliis Z : quia posito quod aliter potest responderi concedendo primam consequentiam nec in casu posito est antecedens verum et consequens falsum immo consequens est verum et tunc tenetur pro una categorica et debet verificari conjunctim mor(?) unius categoricae de disjuncto praedicato isto modo hoc incipit incepit vel incipiet currere et hoc incipit incepit vel incipiet esse Socrates albus ergo Socrates albus incipit incepit vel incipiet currere C : posito quod nunc stem et sic de multis aliis et conformiter potest responderi concedendo primam consequentiam nec tamen in casu prius est antecedens verum et consequens falsum vel tenetur disjunctive pro una categorica et debet verificari disjunctim modo unius categoricae de disjuncto praedicato sic hoc incipit vel incipiet currere et hoc incipit vel incipiet esse albus ergo et cetera tenendo primam viam tenetur consequens pro una disjunctiva facta ex talibus categoricis quibus aequipollet et cetera G : posito quod nunc stem, et sic de multis similibus est dicendum T

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Octavum argumentum¹>

Z 15va ; C 44v ; D 84v ; G 110 ; T 49va.

Octavo arguitur² sic : haec consequentia est bona³ « tu credis praecise quod aliquis homo decipitur ; ergo aliquis homo decipitur », et haec eadem non valet ; ergo et cetera⁴.

<Quod est bona>

Quod illa enim sit bona probatur⁵ : quia oppositum consequentis formaliter⁶ repugnat antecedenti ; ergo et cetera⁷.

Antecedens probatur : quia⁸ ista repugnant⁹ ‘tu credis¹⁰ praecise quod aliquis homo decipitur’ et¹¹ ‘nullus homo decipitur’ : quia¹² sequitur « tu credis praecise quod aliquis homo decipitur, et nullus homo decipitur¹³ ; ergo tu credis praecise¹⁴ sicut non est », et, per consequens, « tu deciperis », et ultra sequitur¹⁵ « ergo aliquis homo decipitur », quod est oppositum alterius¹⁶, et, per consequens, consequentia prius facta est¹⁷ bona.

<Quod non valet>

et sic non valet argumentum quidquid heri fui ... aliis ZCT : *om.D*

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (8) — Version LSO (8) — Version Heytesbury (11)

² arguitur ZT : *om.CDG*

³ haec consequentia est bona ZCGT : *om.D*

⁴ ergo et cetera ZCGT : ergo conclusio vera D

⁵ quod illa enim sit bona probatur Z : et quod sit bona probatur C : antecedens proba pro majori D : quod sit bona probatur sic G : antecedens probatur posito quod illa consequentia est bona T

⁶ formaliter ZGT : *om.CD*

⁷ ergo et cetera ZCGT : ergo consequentia bona D

⁸ probatur quia Z : probatur G : sic CD

⁹ repugnant Z : repugnant formaliter C : formaliter repugnant DG
antecedenti ergo et cetera ... repugnant ZCDG : scilicet T

¹⁰ credis CDGT : credas Z

¹¹ et : tamen *add.ZCD*

¹² quia : ex una sequitur oppositum alterius quia *add.D*

¹³ nullus homo decipitur] quia sequitur ... nullus homo decipitur] *LAC GT*

¹⁴ praecise ZGT : *om.CD*

¹⁵ sequitur Z : tu deciperis et tu es aliquis homo C : tu deciperis et tu credis praecise sicut non est et tu es aliquis homo G : *om.DT*

¹⁶ alterius : partis *add.D*

¹⁷ consequentia prius facta est Z : prima consequentia est CDG : consequentia T

Version Alyngton mss.

Sed quod non valeat arguitur¹ : quia in² casu possibili³ posito stat antecedens esse⁴ verum et consequens falsum sic significando praecise⁵ ; ergo consequentia⁶ non valet⁷.

Antecedens arguitur⁸, et pono⁹ quod tu credas¹⁰ praecise quod aliquis homo decipitur et quod nullus¹¹ alius a te decipiatur, et patet quod antecedens sit¹² verum et consequens falsum¹³ ; ergo et cetera¹⁴.

Consequens est falsum¹⁵ : quia ejus oppositum est verum ; ergo et cetera : quia hoc est verum quod¹⁶ nullus homo decipitur ; ergo et cetera¹⁷.

Antecedens probatur sic¹⁸ : nullus alius¹⁹ a te decipitur nec tu deciperis, et tu es²⁰ ; ergo et cetera²¹.

Consequentia patet et antecedens pro majori²², per casum.

Et minorem proba²³ sic²⁴ : quia²⁵ si tu deciperis, et tu es aliquis homo ; ergo aliquis homo decipitur, et¹ tu credis praecise quod aliquis homo decipitur² ; ergo tu

¹ sed quod non valeat arguitur Z : et quod (illa C/consequentia T/om.DG) non valet (probatur CT/probo DG) CDGT

² in : aliquo *add.C*

³ possibili ZCT : *om.D*

⁴ stat antecedens esse Z : est antecedens D : antecedens est T

in casu ... esse : antecedens potest esse G

⁵ sic significando praecise Z : sic significando D : sic significando primarie G : praecise significando T

⁶ consequentia ZDT : *om.G*

⁷ posito stat antecedens esse verum et consequens falsum ... non valet ZDGT : et cetera C

⁸ arguitur Z : probatur C : sic DGT

⁹ pono ZCGT : ponitur D

¹⁰ credas ZGT : credis CD

¹¹ nullus : homo *add.GT*

¹² et patet quod antecedens sit Z : tunc patet antecedens esse C : (et DT/tunc G) patet quod antecedens est DGT

¹³ et consequens falsum ZCT : *om.DG*

¹⁴ ergo et cetera Z : *om.CDGT*

¹⁵ consequens est falsum Z : et quod consequens sit falsum probatur CDGT

¹⁶ ergo et cetera quia hoc est verum quod Z : videlicet CDT : scilicet G

¹⁷ ergo et cetera ZC : ergo illud consequens est falsum D : ergo illud est falsum G : ergo consequens est falsum T

¹⁸ probatur sic ZG : sic CT : probo quia D

¹⁹ nullus alius ZCG : nullus homo D : nullus homo aliusT

²⁰ es : aliquis homo *add.T*

²¹ ergo et cetera ZC : ergo nullus homo decipitur DGT

²² antecedens pro majori Z : et antecedens probatur quia major patet C : et antecedens patet pro majori DG : et major patet T

²³ minorem proba ZCT : majorem proba D : minor probatur G

²⁴ sic Z : *om.CDGT*

²⁵ quia : sequitur *add.G*

Tractatus *Juxta hunc textum*

tu credis praecise sicut est et, per consequens, tu non³ deciperis, et habetur intentum⁴.

¹ et : tunc arguitur sic aliquis homo decipitur et *add.D*

² decipitur : et sic est quod aliquis homo decipitur *add.C*

³ non ZCDG : *om.T*

⁴ et habetur intentum ZDG : et habetur propositum T : *om.C*

Version Alyngton mss.

<Responsio>

Ad istud dicitur concedendo consequentiam¹.

Et ad positum, admittitur casus² et negatur quod tu³ deciperis, et conceditur quod aliquis homo decipitur.

Et tunc⁴ quando arguitur sic “aliquis homo decipitur, et tu credis praecise⁵ quod aliquis homo decipitur; ergo tu credis praecise⁶ sicut est”, negatur consequentia, sicut non sequitur⁷ « aliquis homo currit, et Socrates credit⁸ praecise⁹ quod aliquis homo currit; ergo Socrates credit¹⁰ praecise¹¹ sicut est » : quia¹² ponatur¹³ quod Plato currat et credat similiter quod¹⁴ Socrates currat¹⁵.

Aliter tamen¹⁶ solet¹⁷ responderi et magis secure¹⁸ negando casum quod ego credam¹⁹ praecise quod aliquis homo decipitur : quia²⁰ non stat me credere aliquem hominem decipi nisi credam ipsum credere aliter²¹ sicut non est²², et sic cessat efficacia argumenti. Si numquid fit consequentia bona et formalis formatae(?) generali vel speciali non est magna cura²³.

¹ consequentiam : esse bonam *add.C*

² et ad positum admittitur casus Z : et pro improbatione consequentiae admittitur casus (positus *add.C*) CGT : et casus positus pro improbatione consequentiae admittitur D

³ tu Z : omnino C : tu non DGT

⁴ tunc Z : *om.CDGT*

⁵ praecise ZDGT : *om.C*

⁶ praecise ZCGT : primarie D

⁷ sequitur : in consimili *add.D* : modo consimili *add.G* : in similibus *add.T*

⁸ Socrates credit ZCDG : tu credis T

⁹ praecise ZCGT : primarie D

¹⁰ Socrates credit ZCDG : tu credis T

¹¹ praecise ZCGT : *om.D*

¹² quia ZDGT : et C

¹³ ponatur ZCGT : posito D

¹⁴ similiter quod Z : Socrates quod C : primarie D : Socrates praecise G : *om.T*

¹⁵ Socrates currat Z : Catho(?) currat C : Socratem currere tunc est antecedens verum et consequens falsum et cetera D : ipsum currere et quod Socrates non currat G : Socratem praecise currere T

¹⁶ tamen ZGT : *om.C*

¹⁷ solet ZCT : solent G

¹⁸ magis secure ZCT : securius G

¹⁹ quod ego credam Z : eo quod credam C : quod ego credo GT

²⁰ quia ZCT : et quod G

²¹ credere aliter ZC : credere aliqualiter G : aliqualiter credere T

²² est : unde crederem ipsum decipi C : unde credo ipsum decipi *add.GT*

²³ si numquid fit consequentia bona et formalis formatae generali vel specialia non est magna cura Z : quod argumentum sit bonum non est cura et cetera C : numquid tamen sit consequentia bona et formalis ut generaliter et specialiter non est magna cura et notandum est quod illa consequentia non valet Socrates credit praecise sicut est ergo non decipitur quia posito quod Plato decipiat Socratem et Socrates credat praecise istam propositionem Plato

Tractatus *Juxta hunc textum*

decipit Socratem et nullam nisi istam vel partem tunc patet quod Socrates credit praecise sicut est et consequens est
falsum quod Socrates non decipitur quia Plato decipit Socratem ergo Socrates decipitur ergo et cetera G : numquam
tamen est consequentia bona e formalis generaliter vel specialiter non est magis cura ideo et cetera T
aliter tamen solet responderi ... cura ZCT : *om.D*
cura : ideo et cetera *add.T*

Version Alyngton mss.

<Nonum argumentum¹>

Z 15vb ; C45v ; D 84v ; G 111 ; T 50ra.

Nono arguitur sic² : haec consequentia est bona³ « hoc A⁴ non est verum, et immediate ante hoc⁵ fuit verum ; ergo hoc A⁶ desinit esse verum », et haec eadem non valet ; ergo et cetera⁷.

<Quod est bona>

Quod consequentia sit bona arguitur⁸ : quia arguitur ab exponentibus ad expositam ; ergo et cetera⁹.

<Quod non valet>

Sed quod non valeat arguitur¹⁰, et capio horam elapsam cujus¹¹ hoc instans est ultimum instans¹², et divido illam¹³ in partes proportionales proportione dupla terminando minores partes¹⁴ versus¹⁵ instans quod est¹⁶ praesens ita quod prima ejus medietas fuit¹⁷ prima pars proportionalis¹, et² medietas secundae³ medietatis⁴

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (9) — Version LSO (9) — Version Heytesbury (12)

² nono arguitur sic ZT : nono ad idem arguitur sic C : nono sic D : nono sic arguitur G

³ bona : et haec eadem non valet ergo et cetera *add.*G

⁴ A : nunc *add.*CT : jam *add.*G

⁵ hoc : A *add.*CT

⁶ A : *om.*Z

⁷ et haec eadem non valet ergo et cetera ZCDT : *om.*G

⁸ quod consequentia sit bona (arguitur Z/probatur C) ZC : patet consequentia G : consequentia patet T

⁹ ergo et cetera ZCG : *om.*T

quod consequentia sit bona ... ergo et cetera ZCGT : *om.*D

¹⁰ sed quod non valeat arguitur Z : et quod illa non valet probatur C : et quod (consequentia D/*om.*GT) non valet proba DGT

¹¹ cujus : horae *add.*D

¹² est ultimum instans ZCGT : praesens D

¹³ illam : horam *add.*C

¹⁴ in partes proportionales proportione dupla terminando minores partes Z : in partes proportionabiles minores proportionalitate dupla C : in partes proportionales minores D : in partibus minoribus proportionalibus proportione G : in partes proportionales proportione dupla minores T

¹⁵ versus : hoc *add.*CDGT

¹⁶ quod est ZDT : *om.*CG

¹⁷ fuit ZCT : sit DG

Tractatus *Juxta hunc textum*

medietatis⁴ secunda pars⁵ proportionalis, et sic de aliis partibus, videlicet 3, 4, 5, 6, et sic in infinitum⁶; et pono quod A in qualibet parte impari, videlicet in prima, tertia, quinta, septima, nona⁷, et sic de aliis⁸ fuit vera⁹, et in qualibet parte pari, ut¹⁰ in secunda, quarta, sexta, octava et cetera¹¹ fuit falsa¹², patet casu¹³ supposito quod A foret¹⁴ talis¹⁵ propositio ‘pars par est¹⁶’, et sit¹⁷ hoc instans¹⁸ ultimum¹⁹ istius horae in quo A non erit²⁰ verum. Et probatur²¹ tunc quod²² antecedens datae²³ consequentiae erit²⁴ verum et consequens²⁵ falsum.

Probatur sic²⁶: quia A²⁷ jam non est verum²⁸, et immediate²⁹ ante hoc non³⁰ fuit verum, et immediate³¹ post hoc non¹ erit verum²; ergo A³ non desinit esse verum.

¹ prima pars proportionalis ZD : ejus prima pars proportionabilis C : prima ejus pars proportionabilis G : prima pars ejus medietatis T

² et : quod *add.*D

³ secundae : ejus *add.*G

⁴ medietatis : sit *add.*CG : fuit *add.*DT

⁵ pars ZD : ejus pars CG : pars ejus T

⁶ videlicet 3 4 5 6 et sic in infinitum Z : 3 4 5 et sic infinitum C : et cetera G : *om.*DT

⁷ prima tertia quinta septima nona ZG : tertia quinta C : prima tertia quinta D : prima tertia quinta septima T

⁸ et sic de aliis Z : et sic et aliis partibus D : et cetera CGT

⁹ fuit vera Z : sit verum C : fuit verum DGT

¹⁰ ut Z : scilicet C : videlicet DGT

¹¹ secunda quarta sexta octava et cetera ZGT : secunda quarta sexta et sic de aliis D : quarta secunda C

¹² fuit falsa Z : sit falsum C : fuit A falsum D : sit falsum et non verum G : A fuit falsum et non verum T

¹³ patet casu Z : patet casus C : tunc patet casus G : patet cum hoc T : *om.*D

¹⁴ foret ZCDG : esset et fuisset T

¹⁵ talis ZCDG : ista T

¹⁶ pars par est Z : pars impar est secundum illam computationem CDGT

¹⁷ sit ZDGT : sic C

¹⁸ instans : praesens *add.*T

¹⁹ ultimum : sit instans *add.*C : instans *add.*GT

²⁰ erit ZC : est D : sit GT

²¹ et probatur ZC : et proba DT : *om.*G

²² quod ZCDG : *om.*T

²³ datae ZDGT : dictae C

²⁴ erit Z : sit C : est DG : esse T

²⁵ consequens : sit *add.*C

²⁶ probatur sic Z : primo quod consequens sit falsum proba sic D : et prius quod antecedens sit verum probatur G : et proba quod consequens sit falsum sic T

²⁷ A ZDG : hoc A T

²⁸ verum : ut patet per casum et immediate ante hoc fuit verum quia immediate ante hoc fuit aliqua pars impar et in omni parte impari A fuit verum ergo immediate ante hoc A fuit verum et quod consequens sit falsum probatur quia A jam non est verum *add.*G

²⁹ probatur sic quia A jam non est verum et immediate : nec C

³⁰ non ZDGT : *om.*C

³¹ et immediate ZDT : nec C

Version Alyngton mss.

Consequentia patet⁴ : quia si ipsum⁵ desinit esse verum, vel nunc⁶ est verum et immediate post hoc non erit verum⁷, vel nunc non est verum et⁸ immediate ante hoc fuit verum, quorum ambo sunt falsa quia⁹ immediate ante hoc non fuit verum¹⁰.

Probatur : quia¹¹ immediate ante hoc¹² fuit falsum, et quodcumque¹³ fuit falsum¹⁴ non fuit verum ; ergo¹⁵ immediate ante hoc non¹⁶ fuit verum.

Major probatur sic¹⁷ : immediate ante hoc fuit pars par¹⁸, et quodcumque fuit pars par¹⁹ fuit A falsum²⁰ ; ergo immediate ante hoc fuit falsum²¹.

Antecedens pro majori probatur sic²² : ante hoc fuit pars impar²³, et nullum fuit instans ante hoc quin post illud¹ fuit pars par² ; ergo et cetera.

¹ non ZDT : *om.*C

² verum] et immediate post hoc non erit verum] LAC G

³ A ZCDG : ipsum T

⁴ consequentia patet ZGT : patet consequentia C : probatur consequentia D

⁵ ipsum ZT : A CG : illud D

⁶ vel nunc ZC : tunc illud nunc D : ergo G : tunc sequitur T

⁷ verum : quod patet esse falsum *add.*DT

⁸ et ZC : sed GT

⁹ quorum ambo sunt falsa quia ZG : quorum ambo sunt falsa quod C : quod est falsum quia T

¹⁰ verum] quorum ambo sunt falsa ... verum] LAC D

Schéma en bas du folio 15vb dans Z : 1 2 3 4 5678
 |-----|-----|---|---|

Schéma en bas du folio 84v dans D :

ultimum instans

Hora						
------	--	--	--	--	--	--

Schéma en bas du folio 111 dans G :

pars impar pars par imp par ip

hora elapsa |-----|-----|-----|---|---| hoc instans

¹¹ probatur quia ZC : et quod hoc sit falsum probatur sic D : probatur sic quia G : antecedens probatur sic T

¹² hoc : A *add.*DT

¹³ quodcumque : hoc A *add.*T

¹⁴ falsum : A *add.*T

¹⁵ ergo : non *add.*D

¹⁶ non ZCGT : *om.*D

¹⁷ major probatur sic Z : antecedens (probatur CT/probo D) pro majori (scilicet immediate ante hoc fuit falsum quia immediate C/quia DT) CDT : consequentia cum minori et major probatur sic G

¹⁸ pars par ZCDT : aliqua pars G

¹⁹ par ZCT : aliqua G : *om.*D

²⁰ falsum : per casum et quodcumque fuit falsum non fuit verum *add.*C : per casum *add.*T

²¹ ergo immediate ante hoc fuit (A GT/*om.*Z) falsum GZT : ergo et cetera C : *om.*D

²² antecedens pro majori probatur sic Z : antecedens (patet CGT/probo D) pro majori quia CDGT

²³ impar Z : par CDGT

Tractatus *Juxta hunc textum*

Minor patet³ : quia nullum fuit instans ante hoc quin post illud fuit tempus continens partes pares et impares⁴.

Item⁵ : immediate ante hoc fuit A verum, et immediate ante hoc fuit A falsum⁶ ; ergo simul fuit A verum et falsum⁷, et per idem⁸ sequitur quod duo contradictoria fuerint⁹ simul vera¹⁰, scilicet¹¹ ista duo ‘A est verum’ et¹² ‘nullum A est verum’, sicut¹³ immediate ante hoc patet per concessum ; ergo, per consequens, sunt¹⁴ simul vera.

Et quod antecedens principalis consequentiae sit verum arguitur sic¹⁵ : nam¹⁶ prima¹⁷ pars¹⁸ ponitur¹⁹ in casu.

Et secundam partem probo : quia²⁰ immediate ante hoc fuit pars impar, et²¹ quandocumque fuit pars impar, fuit A verum²², per casum²³ ; ergo immediate ante hoc fuit A verum²⁴.

Minor conformiter sic probatur : quia²⁵ immediate ante hoc fuit pars par¹.

¹ post illud ZG : illud C : inter illud et hoc D : post illud instans et hoc T

² par : per casum *add.G*

³ minor patet Z : major probatur C : majorem probo DG : minorem probo T

⁴ quia nullum fuit instans ... impares Z : (quia D/*om.CGT*) quocumque instanti (demonstrato C/signato D/assignato GT) inter illud (instans CDG/*om.T*) et instans praesens fuit tempus medium quod tempus continebat (multas partes pares et multas C/quaslibet partes pares vel T/multas partes D/infinitas partes et G) impares ergo et cetera CDGT

⁵ item ZC : ideo si D : item si GT

⁶ falsum : ut probatum est *add.DG*

⁷ falsum : ut probatum est ergo simul et semel fuit A verum et falsum *add.T*

⁸ per idem ZT : propter idem C : per illud G : per consequens D

⁹ fuerint ZC : fuerunt D : sunt GT

¹⁰ vera : et falsa *add.G*

¹¹ scilicet Z : quia CDT : et quod G

¹² et : tamen quod *add.G*

¹³ sicut Z : et C : ergo G : quia T : *om.D*

¹⁴ patet per concessum ergo per consequens sunt Z : fuerit et per consequens sunt vera C : fuerunt falsa et vera et per consequens sunt simul vera G : fuerunt vera et per consequens simul D : fuit vera et per consequens simul vera T

¹⁵ arguitur sic Z : probatur sic CD : probatur G : probo T

¹⁶ nam ZCG : quia ejus D : ejus T

¹⁷ prima : ejus *add.C*

¹⁸ pars : est vera et *add.D* : ejus *add.G*

¹⁹ ponitur ZCDT : proponitur G

²⁰ et secundam partem probo quia ZT : (et secundam partem probo quia DG/et secunda pars probatur quod C) quandocumque fuit pars impar fuit A verum per casum sed CDG

²¹ immediate ante hoc fuit pars impar et *in mg.Z : om.T*

²² verum : et immediate ante hoc fuit pars impar *add.T*

²³ et quandocumque ... per casum ZT : *om.CDG*

²⁴ ergo immediate ante hoc fuit A verum ZG : ergo et cetera CDT

²⁵ quia Z : quod D : *om.CT*

Version Alyngton mss.

¹ par : ergo et cetera *add.T*
minor conformiter sic probatur ... par ZCDT : major sequitur ex casu et minor et consequens probatur quia
immediate ante hoc fuit pars impar per exponentes ergo et cetera G

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Responsio>

Ad istud dicitur¹ concedendo consequentiam² et consequens³ in casu posito.

Et quando arguitur quod non quia si⁴ A desinit esse verum ; ergo⁵ nunc est verum et immediate post hoc non erit verum vel nunc non est verum et⁶ immediate ante hoc fuit verum⁷, conceditur consequentia et consequens pro secunda parte.

Et⁸ quando arguitur quod falsum est quod immediate ante hoc A fuit verum quia immediate ante hoc non fuit A verum ; ergo et cetera⁹, negatur consequentia¹⁰, sicut non sequitur quod haec sit¹¹ falsa ‘aliquis homo non¹² loquitur’ quia est vera ‘aliquis homo loquitur¹³’, nec sunt¹⁴ ista contradictoria ‘immediate ante hoc¹⁵ fuit A verum’ et ‘immediate ante hoc non fuit A¹⁶ verum’, sed sunt simul vera, hoc tamen est falsum quod¹⁷ ‘non immediate ante hoc fuit A verum’ ubi negatio praeponatur, et haec contradicit¹⁸ huic¹⁹ ‘immediate ante hoc fuit A verum’ et non alia²⁰.

Et conformiter²¹ conceditur quod immediate ante hoc fuit A falsum²² et immediate ante hoc fuit A verum²³, negatur tamen quod non immediate ante hoc fuit A falsum¹.

¹ dicitur ZD : respondetur CGT

² consequentiam ZCDT : primam consequentiam G

³ et consequens ZCDT : nec est falsum G

⁴ quod non quia si Z : sic si G : si T : *om.C*

⁵ ergo ZCG : tunc T

⁶ et ZG : sed CT

⁷ et quando arguitur quod non ... verum ZCGT : et quando arguitur ad probandum quod consequens sit falsum negatur consequentia et tunc ad confirmationem illius D

⁸ et : tunc *add.D*

⁹ quia immediate ante hoc (non ZCT/*om.G*) fuit A verum (ergo et cetera ZCT/*om.G*) ZCGT : et quodcumque fuit A falsum non fuit A verum ergo non immediate ante hoc fuit A verum D

¹⁰ consequentia : saltem de quandolitate instantanea *add.D*

¹¹ sit ZC : est DGT

¹² non *in mg.Z* : *om.CDGT*

¹³ quia est vera aliquis homo loquitur Z : propter hoc (quod CD/quia T) aliquis homo non loquitur CDT : et aliquis homo non loquitur G

¹⁴ nec sunt ZCDT : nec non G

¹⁵ hoc : non *add.G*

¹⁶ non fuit A ZD : A non fuit CT : fuit A G

¹⁷ quod ZCDG : *om.T*

¹⁸ et haec contradicit ZT : et ista contradicit D : et contradicit G : et ista consequentia et C

¹⁹ huic : hora *add.G*

²⁰ et non alia Z : *om.CDGT*

²¹ conformiter ZCDG : consimiliter T

²² falsum ZDT : verum CG

²³ fuit A verum Z : A fuit falsum C : non fuit A falsum D : fuit A falsum G : A non fuit falsum T

Version Alyngton mss.

Et per hoc respondetur ad secundum argumentum, quando arguitur sic “immediate ante hoc fuit A verum², et immediate ante hoc fuit A falsum ; ergo simul³ fuit A verum et falsum⁴”.

Et conformiter⁵ conceditur quod ista⁶ contradictoria immediate ante hoc fuerunt vera et tamen non⁷ sint simul vera⁸.

Unde notandum⁹, secundum aliquos¹⁰, quod¹¹ duplex est simultas¹², prima¹³ instantanea¹⁴, ad quam requiritur existentia¹⁵ pro eodem instanti, et alia est simultas temporalis¹⁶, ad quam sufficit existentia¹⁷ pro¹⁸ tempore¹⁹ secundum diversas ejus partes²⁰ sine existentia²¹ pro²² eodem instanti²³, et²⁴ isto modo concedendum esset duo contradictoria fore²⁵ simul²⁶ vera, non tamen primo modo²⁷. Et patet solutio²⁸.

-
- ¹ falsum ZDGT : verum C
² immediate ante hoc fuit A verum et ZDGT : *om.*C
³ simul : et semel *add.*T
⁴ falsum : negatur consequentia *add.*CDGT
⁵ conformiter ZCT : *om.*D
⁶ ista ZT : duo CD
⁷ et tamen non ZT : non tamen C : sed non D
⁸ sint simul vera Z : simul fuerunt vera C : fuerunt vera saltem loquendo de simultate instantanea D : fuerunt simul vera T
⁹ unde notandum Z : notandum tamen C : pro quo notandum est D : notandum T
¹⁰ secundum aliquos ZCT : *om.*D
¹¹ quod] ista contradictoria immediate ... quod] LAC G
¹² simultas : scilicet instantanea et temporalia *add.*D
¹³ prima Z : una est C : simultas D : una GT
¹⁴ instantanea : et *add.*D
¹⁵ existentia ZCGT : coexistentia D
¹⁶ et alia est simultas temporalis Z : alia temporanea C : sed simultas temporalia est D : et alia temporanea G : et alia est simultas temporanea T
ad quam requiritur existentia pro eodem instanti alia temporanea *in mg.*C
¹⁷ existentia ZT : coexistentia CDG
¹⁸ pro Z : pro eodem CT : in eodem D
¹⁹ tempore : et sic *add.*C : sic *add.*D
²⁰ secundum diversas ejus partes ZC : diversitas partes alicujus temporis D
²¹ existentia Z : coexistentia CD
²² pro] tempore secundum diversas ... pro] LAC T
²³ secundum diversas ... instanti : *om.*G
²⁴ et ZC : sic T : *om.*D
²⁵ concedendum esset duo contradictoria fore Z : concedenda essent ista contradictoria fuisse CG : concedendum esset duo contradictoria fuisse D : conceditur illa contradictoria esse T
²⁶ simul ZCDT : *om.*G
²⁷ modo : ergo et cetera *add.*D
²⁸ et patet solutio ZT : et sic datur solutio D : et cetera G : *om.*C

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Decimum argumentum¹>

Z 16rb ; C 46v ; D 85v ; G 112 ; T 50vb.

Decimo² : haec consequentia est bona « contingit te currere ; ergo contingit te non currere », et haec eadem non valet ; ergo et cetera.

<Quod est bona>

Patet consequentia : quia quaelibet³ propositio⁴ de contingenti ad utrumlibet habet⁵ converti per oppositas qualitates⁶.

<Quod non valet>

Et⁷ arguitur⁸ quod non valet⁹ : quia tunc sequitur quod e contra valebit¹⁰, et tunc valeret consequentia¹¹ « contingit te non currere ; ergo contingit te currere¹² », sed hoc non sequitur ; ergo et cetera¹³.

Et quod non sequatur¹⁴ probatur¹⁵, et pono quod tu non sis, tunc¹⁶ antecedens est verum¹⁷ quia ejus oppositum¹⁸ est falsum, videlicet ‘necesse est te currere’.

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (10) — Version LSO (10) — Version Heytesbury (7)

² decimo Z : decimo sic DG : decimo arguitur sic T : decimo ad idem arguitur sic C

³ patet (illa *add.*T) consequentia quia (quaelibet Z/*om.*T) ZT : major probatur sic quia arguitur ab uno convertibili ad reliquum ergo consequentia bona et sic D : quod sit bona (probatur C/patet G) quia CG

⁴ propositio ZCDT : propositiones G

⁵ habet ZDT : debet C : debent G

⁶ qualitates : et a conversa ad suam conversam est consequentia bona *add.*G : ergo consequentia est bona *add.*C : et semper convertentur ad suam conversam est consequentia bona *add.*T

⁷ et ZG : et quod C : sed DT

⁸ arguitur ZDT : *om.*CG

⁹ valet ZT : valet probatur CG : *om.*D

¹⁰ sequitur quod e contra valebit Z : (sequitur GT/sequeretur CD) e contra CDGT

¹¹ et tunc valeret consequentia Z : *om.*CDGT

¹² contingit te non currere ergo contingit te currere ZDT : *om.*CG

¹³ sed hoc non sequitur ergo et cetera ZDGT : *om.*C

¹⁴ et quod non (sequatur Z/sequitur T/sequitur e contra C) ZCT : minor DG

¹⁵ probatur ZCD : probo GT

¹⁶ tunc Z : tunc patet quod C : et tunc patet quod D : et patet quod GT

¹⁷ verum : et consequens falsum quod antecedens sit verum probatur *add.*D

¹⁸ oppositum ZCDG : contradictorium T

Version Alyngton mss.

Item¹, « impossibile est te currere ; ergo contingit te non currere² », a subalternante ad suam subalternam³, et antecedens est verum⁴ : quia⁵ a⁶ privatione ad habitum impossibilis est regressio.

Et quod consequens sit falsum patet⁷ : quia⁸ ejus oppositum est verum, videlicet ‘impossibile est te currere⁹’.

<Responsio>

Pro isto dicitur¹⁰ distinguendo de isto termino ‘contingit’. Pro quo¹¹ notandum¹² quod iste terminus ‘contingens¹³’ aliquando invenitur convertibilis¹⁴ cum isto termino ‘possibile’, ut sic supplet circumlocutive vicem¹⁵ hujus verbi ‘potest’, ut¹⁶ idem est dicere¹⁷ ‘possibile est et contingens est quod deus est’, et ‘contingit vel potest esse quod deus sit¹⁸’. Et isto modo propositio de contingenti subalternatur propositioni de necessario cum eodem dicto vel synonymo, et contradicit propositioni de impossibili¹⁹ cum²⁰ dicto²¹ synonymo²², ut²³ ‘necesse est

¹ item ZCGT : et similiter D

² currere : patet consequentia *add.D* : consequentia patet *add.CGT*

³ a subalternante ad suam (subalternam ZDT/subalternatam G) ZDGT : *om.C*

⁴ est verum Z : est manifestum DT : similiter CG

⁵ quia ZCG : cum DT

⁶ a ZT : a pura CD : *om.G*

⁷ patet ZCT : probatur DG

⁸ quia ZCDT : sic G

⁹ currere : ergo et cetera *add.G*

¹⁰ pro isto dicitur ZCDT : ad istud respondetur G

¹¹ pro quo ZCDG : quia T

¹² notandum : est *add.CDG*

¹³ iste terminus (contingens ZDT/contingit C) ZCDT : *om.G*

¹⁴ invenitur convertibilis ZCDT : convertitur G

¹⁵ ut sic supplet circumlocutive vicem Z : et aliquando cum hoc verbo est supplente circumlocutionem et vim C : et sic aliquando cum hoc verbo est supplens circumlocutive vicem D : et aliquando cum isto termino est quia supplet circumlocutionem G : aliquando cum hoc verbo est supplet vicem T

¹⁶ ut ZDGT : unde C

¹⁷ dicere ZG : dicere secundum hoc C : *om.DT*

¹⁸ possibile est et contingens est quod deus est et contingit vel potest esse quod deus sit Z : possibile est et contingens est et contingit esse et potest C : contingens est et possibile est et contingit quod deus est et potest esse quod deus est D : possibile est et contingens est ut contingit vel possibile est quod deus est G : contingens est et possibile est potest esse vel contingit quod deus est T

¹⁹ impossibili DGT : possibili Z

²⁰ cum DT : vel Z : et G

²¹ dicto ZGT : eodem D

²² synonymo : dicto *add.D*

synonymo] et contradicit propositioni ... synonymo] *LAC C*

²³ ut : illae propositiones *add.D*

Tractatus *Juxta hunc textum*

deum esse' et¹ 'contingit deum esse' subalternantur, et istae² 'contingit deum esse' et 'impossibile est deum esse' contradicunt. Si tamen fuerit³ propositio de necessario et propositio de contingenti cum dicto opposito, tunc istae duae⁴ contradicunt, ut 'necesse est deum esse' et 'contingens est⁵ deum non esse⁶'. Et ita 'contingit deum non esse⁷' subalternatur huic 'impossibile est deum esse', et subcontrariatur huic 'contingit deum esse'.

Et quoad⁸ aequipollentias de praepositione et⁹ postpositione negationis dicendum est¹⁰ sicut de propositionibus de inesse¹¹, ut¹² patebit in proximo argumento, et ita¹³ solet dici contingens non valens ad¹⁴ opposita: quia¹⁵ nulla talis¹⁶ debet¹⁷ converti per oppositas qualitates. Sed quoad convertibilitatem¹⁸ talium propositionum¹⁹ stantium²⁰ in figura debent eadem regulae²¹ quae observantur²² de²³ propositionibus de²⁴ inesse²⁵, ut²⁶ « contingit nullum hominem esse animal; ergo contingit nullum animal esse hominem²⁷ ». Similiter fit conversio²⁸ « contingit hominem currere; ergo contingit aliquod¹ currens esse

¹ et ZCGT : *om.D*

² istae ZCDT : *om.G*

³ fuerit ZCGT : foret D

⁴ istae duae ZDG : istae duae propositiones C : *om.T*

⁵ contingens est Z : contingit CDGT

⁶ deum non esse ZCGT : non deum esse D

esse : subalternantur *add.G*

⁷ deum non esse ZCGT : non deum D

⁸ quoad ZCDG : ad T

⁹ de praepositione et ZCDT : propositionum de G [dans D, 'propositione' a été corrigé en 'praepositione']

¹⁰ est ZCT : *om.DG*

¹¹ inesse : exemplum *add.G*

¹² ut ZCT : sicut DG

¹³ ita Z : illud CDT : *om.G*

¹⁴ ad ZCDT : *om.G*

¹⁵ quia ZCDG : *om.T*

¹⁶ nulla talis ZCDG : nec talis T

¹⁷ debet ZCDT : habet G

¹⁸ convertibilitatem Z : conversiones CD : conversionem GT

¹⁹ propositionum : sic *add.DT* : modalium sic *add.C*

²⁰ stantium ZDT : stantium et C : *om.G*

²¹ debent eadem regulae Z : debent (servari C/observari G) eadem regulae CG : debetur servare eadem D : debet eodem modo regulae observari T

²² observantur ZG : servantur CD : observentur T

²³ de ZD : in CT

²⁴ de] propositionibus de] LAC G

²⁵ inesse : et debent converti ex parte dictorum modorum non (variater C/universaliter C) *add.CG*

²⁶ patebit in proximo ... de propositionibus de inesse ut ZCDT : *in mg. G*

²⁷ hominem : masculum *add.C*

²⁸ fit conversio ZT : fit conversio ut C : sequitur D : conversio G

Version Alyngton mss.

hominem », et etiam² « contingit omnem hominem currere ; ergo contingit aliquod³ currens esse hominem⁴ ». Et sic de negativa ubi fit conversio per accidens. Conversio⁵ tamen per contrapositionem quamvis in aliquibus teneat⁶, nec⁷ universaliter tenet⁸, nec est, credo⁹, auctoritas¹⁰ Philosophi approbata. In primo enim¹¹ *Priorum*¹², recitat Philosophus¹³ conversionem universalis negativae et particularis affirmativae converti¹⁴ simpliciter¹⁵, et conversionem universalis affirmativae¹⁶ per accidens. Sed creditur ibidem¹⁷ quod particularis negativa non convertitur, et propter hoc aliqui volentes tenere conversionem¹⁸ quamvis non habeatur a Philosopho ibidem dicunt quod¹⁹ universalis affirmativa et particularis affirmativa generaliter convertuntur²⁰ praeterquam in terminis transcendentibus, ut bene sequitur « omnis homo est animal ; ergo omne non animal est²¹ non homo²² », « homo est animal ; ergo²³ non animal²⁴ est non homo²⁵ », et sic generaliter²⁶, non tamen sequitur « homini est ens vel²⁷ omnis homo est ens ; ergo omne²⁸ non ens est

-
- ¹ aliquod ZDG : *om*.CT
² etiam Z : *om*.DGT
³ aliquod ZT : aliquod vel quoddam D: quod G
⁴ currens esse hominem] et etiam contingit ... currens esse hominem] *LAC C*
⁵ conversio ZCDT : *om*.G
⁶ teneat ZG : tenet CDT
⁷ nec ZT : non tamen CDG
⁸ tenet ZDT : tenet sed C : *om*.G
⁹ credo Z : est credo C : ut credo DGT
¹⁰ auctoritas Z : auctoritate CDGT
¹¹ enim ZCG : *om*.DT
¹² *Priorum* ZCDG : *om*.T
¹³ Philosophus ZT : Aristoteles CDG
¹⁴ converti Z : *om*.CDGT
¹⁵ simpliciter ZDT : similiter CG
¹⁶ affirmativae : et universalis negativae *add*.T
et particularis affirmativae similiter et conversionem universalis affirmativae : *in mg*. C
¹⁷ sed creditur ibidem Z : sed ibidem dicitur D : sed certe ibidem dicit CG : sed certe dicit idem T
¹⁸ conversionem : per contrapositionem *add*.CDT : per oppositionem *add*.G
¹⁹ ibidem dicunt quod ZCGT : debent D
²⁰ generaliter convertuntur Z : debent sic converti generaliter C : sic converti generaliter D : habent converti
sic generaliter G : debent converti generaliter et per contrapositionem T
²¹ est ZCGT : non est D
²² homo : similiter *add*.G
²³ ergo : quoddam *add*.T
²⁴ animal ZGT : homo D
²⁵ homo ZGT : animal D
est non homo] homo est animal ... est non homo] *LAC C*
²⁶ et sic generaliter ZCT : et sic de aliis D : *om*.G
²⁷ (homini Z/homo T) est ens vel ZT : *om*.DG
²⁸ omne ZDG : aliquod T

Tractatus *Juxta hunc textum*

non homo vel aliquod¹ non ens est non homo² ». Sed particularis negativa nullo modo convertitur³, saltem generaliter, et propter hoc dicunt quod debet dici Cati per contra et non Cato et cetera⁴. Verumtamen, cum conversio per contrapositionem non sit generalis⁵ nec auctoritate fundata, non oportet illam extollere ; immo melius est propter correctionem⁶ illius opinionis dicentis⁷ Cati⁸ per contra⁹ sic finire sic¹⁰ fit conversio rara¹¹ vel aliter generaliter sic¹² fit conversio nulla. Quamvis enim¹³ contingat dare tales propositiones convertibiliter¹⁴, non tamen convertuntur propter¹⁵ aliquam conversionem, et ista est levior via inter alias¹⁶.

Respondendo ergo¹⁷, dicitur quod propositio de necessario vel impossibili vel de contingenti sic dicendo¹⁸ debet converti¹⁹ sicut categorica sui dicti²⁰, ut patet per Aristotelem primo *Priorum* circa principium. Et si categorica sui dicti non potest²¹ converti, ut²² contingit de particulari negativa, tunc nec illa²³ convertitur²⁴, ut¹

¹ vel aliquod Z : vel omne T : nec sequitur homo est ens ergo D

² vel aliquod non ens est non homo : *om.G*

homini est ens ... non homo : homo est ens ergo omnis homo est ens ergo aliquod non ens vel omne non ens est non homo C

Ici se termine le texte dans le manuscrit D.

³ convertitur ZT : debet converti C : habet converti G

⁴ et cetera Z : per contra GT

⁵ sit generalis Z : sic generaliter tenet G

⁶ propter correctionem Z : per corruptionem G

⁷ dicentis Z : quae dicit G

⁸ Cati Z : Cato G

⁹ Cati per contra] et non Cato ... Cati per contra] LAC C

¹⁰ sic finire sic Z : et finire aliter quam solet C : aliter finiri solet quam G

¹¹ rara ZC : raro G

¹² aliter generaliter sic Z : sic C : *om.G*

¹³ enim ZG : *om.C*

¹⁴ contingat dare tales propositiones convertibiliter Z : contingit dare tales convertibiles C : contingit tales conversiones convertibiles dare G

¹⁵ propter ZC : per G

¹⁶ inter alias ZC : inter G

verumtamen cum conversio ... inter alias ZCG : *om.T*

¹⁷ ergo ZT : tamen ad positum C : iterum ad propositum G

¹⁸ vel impossibili vel de contingenti sic dicendo Z : de impossibili vel de contingenti sic dicto et secundum quod contingens ponitur pro possibile C : contingenti impossibili sic dicta alias contingens ponitur pro possibili G : de contingenti sic dicto vel de possibili T

¹⁹ converti : #per oppositas qualitates# *add.Z*

²⁰ sicut categorica (sui ZC/*om.G*) dicti ZCG : secundum quod propositio sui dicti debet converti T

²¹ potest ZCT : possit G

²² ut ZCT : sicut G

²³ illa ZCG : illud T

²⁴ convertitur ZCG : debet converti T

Version Alyngton mss.

« necesse est deum esse ; ergo necesse est ens esse deum », « impossibile est hominem currere ; ergo impossibile est currens esse homo² », et sic de aliis³. Et voco⁴ propositionem de contingenti vel de⁵ necessario vel de⁶ impossibili quae participant⁷ tali termino⁸, sed propositionem voco necessariam vel contingentem vel impossibilem⁹ cujus significatum primum necesse¹⁰, contingens vel impossibile est esse¹¹.

Sed¹² alio modo sumitur¹³ ‘contingens’ pro re quae est et potest¹⁴ non esse, et talis est duplex, scilicet ‘contingens natum’ et ‘contingens ad utrumlibet’. Contingens natum est¹⁵ determinate verum vel determinate¹⁶ falsum. Contingens ad utrumlibet est¹⁷ indeterminate verum vel indeterminate falsum¹⁸. Et voco illud ‘determinate verum’ quod est verum pro aliquo instanti et non potest esse quin sit¹⁹ vel fuit²⁰ verum pro eodem instanti, ut²¹ ista sunt determinate²² vera ‘ego sum’, ‘ego fui²³’, ‘sol orietur cras’ : quia²⁴ sunt vera pro hoc instanti praesenti²⁵ et non potest esse quin sunt vel fuerunt²⁶ vera pro eodem instanti. Deus enim¹ non potest

¹ ut : contingit deum esse ergo contingit ens esse deum vel *add.G*

² impossibile est (hominem Z/hoc CT) currere ergo impossibile est currens esse (homo Z/hoc CT) ZCT : *om.G*

³ de aliis ZGT : ex aliis sequitur C

⁴ et voco ZCG : voco tamen T

⁵ vel de Z : vel G : de CT

⁶ vel de ZC : vel G : de T

⁷ participant Z : participat CGT

⁸ tali termino ZT : talem terminum (vel *add.G*) in qua (est aliquis C/ponitur G) talis terminus necessarium contingens vel impossibile ut necessarium est (hominem currere C/deum esse G) (contingens est C/contingit G) hominem currere impossibile est hominem currere CG

⁹ voco necessariam vel contingentem vel impossibilem Z : sed voco propositionem contingentem necessariam vel impossibilem talem C : necessariam contingentem vel impossibilem voco talem G : necessariam impossibilem contingentem voco T

¹⁰ necesse ZGT : necessarium C

¹¹ esse : ut homo currit deus homo est asinus *add.C* : ut deus est homo currit homo est asinus *add.G*

¹² sed ZCG : si T

¹³ sumitur ZCT : dicitur G

¹⁴ potest : esse et potest *add.C*

¹⁵ est : contingens *add.G*

¹⁶ determinate ZGT : *om.C*

¹⁷ est : contingens *add.C*

¹⁸ determinate falsum] contingens ad utrumlibet ... indeterminate falsum ZCT] *LAC G*

¹⁹ sit ZCT : est G

²⁰ vel fuit ZGT : fuit vel erit C

²¹ ut ZCT : et G

²² determinate ZCT : determinata G

²³ fui ZCT : sedeo G

²⁴ quia ZC : quando G : quae T

²⁵ pro hoc instanti praesenti ZT : pro eodem instanti C : pro aliquo instanti G

²⁶ vel fuerunt ZGT : fuerunt vel erunt C

Tractatus *Juxta hunc textum*

facere quin sum vel fui pro hoc instanti². Determinate falsum est illud quod est falsum pro aliquo instanti et non potest esse quin est vel fuit³ falsum⁴ pro eodem instanti, sicut sunt istae⁵ ‘ego non sedeo⁶’, ‘ego non sum’. Et talia dicuntur contingentia nata : quia altera pars determinatur a natura semper⁷. Indeterminate verum est illud quod est verum pro aliquo instanti et potest esse quod non sit verum⁸ nec fuit⁹ verum pro eodem instanti, ut¹⁰ ‘ego curram’. Potest enim¹¹ esse quod ista nec est¹² nec fuit vera, et sic de talibus ‘ego scribam’, ‘ego disputabo¹³’. Indeterminate¹⁴ falsum est illud quod est falsum pro aliquo instanti et potest esse quod¹⁵ nec est¹⁶ nec fuit falsum pro eodem instanti, ut¹⁷ ista ‘ego non¹⁸ curram’, ‘ego non¹⁹ ero episcopus’, quae si sint falsa, sunt indeterminate falsa²⁰, et talia²¹ dicuntur contingentia ad utrumlibet : quia utraque pars est indeterminata²² a natura. Hoc igitur²³ verbum ‘contingit²⁴’ correspondens contingenti sic dicendo²⁵ convertitur vel aequivalet huic verbo²⁶ ‘potest et potest non’, ut idem est²⁷ ad istum

-
- ¹ enim ZC : *om.*GT
² hoc instanti Z : isto instanti C : isto instanti quo ego sum G : hoc instanti praesenti T
³ est vel fuit ZGT : sit vel fuerit C
⁴ falsum ZCG : *om.*T
⁵ sicut sunt istae Z : ut illa CGT
⁶ sedeo : in casu quod ego sedeam *add.*C
⁷ pars determinatur a natura semper Z : pars semper determinatur a natura CT : pars contradictionis contingit emerari(?) G
⁸ sit verum ZT : sit C : est G
⁹ fuit ZCT : erit G
¹⁰ ut : ista *add.*CT
¹¹ enim ZC : *om.*T
¹² est Z : est vera C : sit vera T
¹³ ego scribam ego disputabo Z : ego scribo versi T
et sic de talibus ... disputabo : *om.*C
¹⁴ indeterminate ZT : nunc indeterminate C
¹⁵ quod : illud *add.*T
¹⁶ est ZC : sit T
¹⁷ pro eodem instanti] ut ego curram potest enim ... pro eodem instanti ut ZT] LAC G
¹⁸ non ZCG : *om.*T
¹⁹ non ZCG : *om.*T
²⁰ (quae ZC/quia G) si (sint ZC/sunt G) falsa sunt indeterminate falsa ZCG : quodlibet illorum est indeterminate falsum T
²¹ talia : contingentia *add.*T
²² utraque pars est indeterminata ZCG : nulla ejus pars est determinata T
²³ igitur Z : *om.*CGT
²⁴ contingit ZCT : contingens G
²⁵ correspondens sic dicendo Z : correspondet contingenti in modo accepto pro contingenti valenti ad opposita C : correspondens contingenti sic dicto pro contingenti valenti ad opposita G
²⁶ correspondens contingenti ... verbo ZCG : est correspondens cum hoc verbo T
²⁷ ut idem est ZT : bene sequitur C : unde G

Version Alyngton mss.

sensum¹ ‘contingit me currere’ et ‘potest esse quod ego curram² et potest esse quod ego non curram³’.

Propositio igitur⁴ de contingenti primo modo dicendo⁵ non⁶ habet converti per oppositas qualitates. Unde⁷ secundum primum sensum non sequitur « contingit me non currere ; ergo contingit me currere ».

Sed propositio de contingenti secundo modo dicta⁸ habet converti per oppositas qualitates, et secundum istum sensum⁹ sequitur¹⁰ « contingit me non currere ; ergo¹¹ contingit me currere », sed tunc foret antecedens falsum in casu supposito¹². Nec sequitur secundum istum sensum¹³ « impossibile est me currere ; ergo contingit me non currere » : quia ut sic non subalternantur¹⁴.

Et nota¹⁵ quod converti per oppositas qualitates est quando¹⁶ ad propositionem conversam¹⁷ sequitur¹⁸ una¹⁹ propositio cum²⁰ modo synonymo et²¹ dicto opposito, ut « contingit ad utrumlibet me non²² currere ; ergo contingit ad utrumlibet me²³ currere²⁴ », et e converso²⁵.

¹ sensum : idem est dicere *add.CG*
² curram Z : non curram G : curro CT
³ non curram Z : non curro C : curram G : non curro ergo et cetera T
⁴ propositio igitur Z : propositio C : propositio ergo G : et sic propositio T
⁵ de contingenti primo modo dicendo Z : secundo modo accepto de contingenti possibili C : de contingenti primo modo dicto pro possibili G : de contingenti primo modo dicto T
⁶ non ZCG : *om.T*
⁷ unde ZGT : ut C
⁸ dicta Z : accepta pro re quae est et quae potest non esse CG : *om.T*
⁹ istum sensum ZCG : illud dictum T
¹⁰ sequitur ZGT : *om.C*
¹¹ ergo ZGT : et C
¹² supposito Z : posito CG : illo T
¹³ sensum CGT : movum(?) Z
¹⁴ quia ut sic non subalternantur ZCG : *om.T*
¹⁵ et nota quod ZT : notandum est C : notandum est autem G
¹⁶ quando CG : quod non Z : quod T
¹⁷ conversam ZCT : conversio G
¹⁸ sequitur CGT : sequatur Z
¹⁹ una ZGT : *om.C*
²⁰ cum : isto *add.C*
²¹ et Z : et cum CG : vel T
²² non Z : *om.CG*
²³ me : non *add.CG*
²⁴ ut contingit ad utrumlibet ... currere ZCG : *om.T*
²⁵ et e converso Z : *om.CGT*

Tractatus *Juxta hunc textum*

Texte dans Z

Texte dans C

Et sic patet
responsio.

Notandum est quod duplex est contingens, scilicet contingens non valens ad opposita et contingens valens ad opposita. Et si sumitur contingens pro contingenti non valenti ad opposita, sic non valet secundum argumentum : quia contingens non valens ad opposita non habet converti per oppositas qualitates. Si sumatur contingens pro contingenti valenti ad opposita, sic utrumque argumentum est bonum et e contra.

Et quando arguitur « impossibile est me currere ; ergo contingit me non currere », non valet argumentum, nec arguitur a subalternante ad suam subalternam : quia non facu? aliquam figuram nisi sumatur contingens pro possibile et sic facu? figuram¹.

¹ notandum est quod duplex ... figuram C : *om.GT*

Version Alyngton mss.

<Undecimum argumentum¹>

Z 17rb ; C 48v ; G 114 ; T 52ra.

Undecimo sic² : haec consequentia est bona « impossibile non est te³ esse asinum ; ergo necesse est te⁴ esse asinum », et haec eadem non valet ; ergo et cetera.

<Quod est bona>

Quod sit bona probo⁵ : quia⁶ arguitur ab uno aequipollente⁷ ad suum aequipollens per⁸ regulam post contra.

<Quod non valet>

Sed⁹ quod consequentia¹⁰ non valet probatur : quia antecedens est¹¹ verum et consequens falsum ; ergo consequentia non valet¹².

Quod consequens sit falsum satis patet.

Et quod¹³ antecedens sit verum probatur¹⁴ : quia¹⁵ hoc non est te esse asinum¹⁶, et hoc est impossibile¹⁷ ; ergo impossibile non est te esse asinum¹⁸.

Et demonstrando per ly 'hoc' hominem esse asinum¹, patet consequentia ab inferiori ad suum² superius³ negatione postposita ; ergo consequentia bona⁴.

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (11) — Version LSO (11) — Version Heytesbury (24)

² sic ZC : ad idem arguitur sic G : arguitur sic T

³ te ZGT : vos C

⁴ te ZGT : vos C

⁵ quod sit bona (probo Z/probatur CG) ZCG : antecedens arguitur sic quod consequentia sit bona T

⁶ quia ZCT : om.G

⁷ uno aequipollente ZT : aequipollente CG

⁸ per : istam add.G

⁹ sed Z : et CGT

¹⁰ consequentia ZT : om.CG

¹¹ est ZCT : potest esse G

¹² ergo consequentia non valet ZCT : ergo et cetera G

¹³ quod] consequens sit falsum ... quod] LAC G

¹⁴ probatur ZCG : probo T

¹⁵ quia ZT : om.CG

¹⁶ asinum : demonstrando hominem esse capram add.G : demonstrando istam nullus deus est add.T

¹⁷ impossibile : demonstrando istam propositionem homo est asinus add.C

¹⁸ ergo ... te esse asinum ZCG : ergo et cetera T

Tractatus *Juxta hunc textum*

Et conformiter⁵ improbatur⁶ ista consequentia⁷ « impossibile est non te⁸ esse asinum ; ergo necesse est⁹ te esse asinum¹⁰ » : quia hoc est non te¹¹ esse asinum¹², et hoc est impossibile¹³ ; ergo impossibile est non te esse asinum, demonstrando hominem esse asinum¹⁴.

Major¹⁵ probatur : quia hoc non est te esse asinum, et¹⁶ est ; ergo¹⁷ est non te¹⁸ esse asinum¹⁹.

<Responsio>

Pro illo dicitur²⁰ quod in utraque consequentia potest sumi iste terminus 'impossibile²¹' in nominativo casu

-
- ¹ et demonstrando per ly hoc hominem esse asinum Z : om.CGT
² suum ZGT : om.C
³ superius : cum add.G
⁴ ergo consequentia bona Z : ergo et cetera C : ergo consequentia bona et cum debito medio T : om.G
⁵ conformiter ZCT : similiter G
⁶ improbatur ZGT : probatur C
⁷ ista consequentia ZG : ista C : om.T
⁸ non te ZCT : te non G
⁹ est : non add.Z
¹⁰ ergo necesse est non te esse asinum ZG : om.CT
¹¹ non te ZCT : te non G
¹² asinum : demonstrando hominem esse capram add.G : demonstrando istam nullus deus est add.T
¹³ impossibile : demonstrando homo est asinus quia hoc non est te esse asinum et cetera add.C
¹⁴ ergo impossibile est non te esse asinum demonstrando hominem esse asinum Z : ergo est (non te C : te non G) esse asinum CG : ergo et cetera T
¹⁵ major : sic add.T
¹⁶ et : hoc add.T
¹⁷ ergo : hoc add.T
¹⁸ non te T : te non Z
¹⁹ esse asinum] demonstrando ... esse asinum] LAC C
major probatur ... esse asinum ZT : et quod consequens sit falsum satis patet G
²⁰ dicitur ZCT : respondeatur G
²¹ sumi iste terminus impossibile ZGT : terminus convertibilis sumi C

Version Alyngton mss.

Texte dans ZCT

Texte dans G

nominaliter vel aliter dupliciter. Primo modo nominaliter, quando scilicet circumlocutive vel ratione illius termini propositio in qua ponitur adverbialiter¹. Si primo resolvitur, ut hic ‘impossibile est te non esse asinum’ modo², potest³ utraque consequentia negari.

habet resolvi « hoc non est te esse asinum, et hoc est impossibile, et cetera ». Secundo modo circumlocutive vel adverbialiter, quando scilicet ratione illius termini propositio in qua ponitur officiat, ut ‘impossibile est te non esse asinum’ <habet officari sic :> « talis propositio est impossibilis ‘tu non es asinus’ praecise significans te non esse asinum, et cetera ». Et sic ponitur iste terminus ‘impossibile’ pro isto termino ‘non potest esse’, ut sit sensus ‘impossibile est te esse asinum et non potest esse quod tu es asinus’. Si ergo primo modo accipitur ‘impossibile’, utraque consequentia potest probabiliter negari, tam prima quam ista ‘impossibile est te non esse asinum ; ergo necesse et cetera’.

Probatur, nec⁴ arguitur ab uno⁵ aequipollente ad suum aequipollens⁶ ; sed hoc est aequipollens⁷ ‘impossibile est non te⁸ esse asinum’.

Si⁹ secundo modo sumatur¹⁰, tunc est consequentia bona¹¹, et antecedens utriusque et consequens impossibile, saltem si sit congrua¹².

¹ vel aliter circumlocutive (vel ZT/et C) adverbialiter ZCT

² modo : sumatur tunc *add.C*

³ potest : probabiliter *add.C*

⁴ probatur nec Z : nec CG : probatur nec tunc T

⁵ uno ZT : *om.CG*

⁶ ad suum aequipollens ZCT : et cetera G

⁷ aequipollens : suum *add.CGT*

⁸ non te CT : te non Z : te G

⁹ si ZCT : sed C

¹⁰ sumatur Z : sumitur T : *om.CG*

¹¹ tunc est consequentia bona ZT : utraque consequentia est bona CG

¹² et antecedens utriusque et consequens impossibile saltem si sit congrua Z : et antecedens est impossibile saltem si sit congruum C : et antecedens impossibile T : et antecedens utriusque est impossibile saltem si sit congruum haec distinctio est valde bona mihi tamen melius videtur quod utraque consequentia est neganda eo quod ly impossibile tenetur solum nominaliter nec potest teneri adverbialiter pro eo quod non potest antecedens dictarum consequentiarum officari ratione incongruitatis qm(?) for(?) in officiantibus G

Tractatus *Juxta hunc textum*

Notandum tamen quod sic¹ dicendo² ‘est non te esse asinum’ potest esse suppositio simplex pro ista³ veritate ‘non te esse asinum’, ut⁴ sit sensus : ista veritas⁵ ‘non te esse asinum’ est hoc, et sic foret⁶ propositio falsa demonstrando⁷ quodcumque quod non foret⁸ illa veritas⁹. Vel potest¹⁰ esse ibi¹¹ suppositio personalis¹² pro quocumque quod non est¹³ te esse asinum, et sic foret propositio vera quocumque existente¹⁴ demonstrato. Nec contradicunt ista¹⁵ in sensibus aequivocis ‘nullum¹⁶ impossibile est me¹⁷ esse asinum’ et ‘impossibile est me¹⁸ esse asinum’. Unde in aequipollentiis debet negatio universaliter¹⁹ praeponi dicto, ut ‘necesse est omnem rem esse’ et ‘impossibile est non omnem rem esse’ aequipollent : non²⁰ enim universaliter debet negatio praeponi²¹ verbo infinito²² dicti immediate²³. Ista²⁴ non aequipollent ‘impossibile²⁵ est animal non esse hominem’ et²⁶ ‘necesse est animal esse hominem’, cum²⁷ prima sit²⁸ falsa et

¹ tamen quod sic ZCT : est quando(?) sic G

² dicendo Z : dicendo hoc C : dico hoc G : dicto hoc T

³ ista ZG : tali C : om.T

⁴ ut : iste add.T

⁵ ista veritas ZG : veritas ista C : om.T

⁶ foret Z : foret ista G : foret ista #veritas# T : om.C

⁷ falsa demonstrando ZGT : significat C

⁸ foret ZGT : est C

⁹ veritas : quia significat quod ista propositio quacumque demonstrata ab illa veritate sit ista veritas non te esse asinum est impossibile add.G

¹⁰ potest : immo add.T

¹¹ ibi Z : om.CGT

¹² suppositio personalis ZCT : in suppositione personali G

¹³ est ZGT : ita veritas C

¹⁴ existente ZC : ente GT

¹⁵ ista ZGT : om.C

¹⁶ nullum ZG : et nullum C : non T

¹⁷ me ZCG : te T

¹⁸ me ZCG : te T

¹⁹ universaliter ZCG : similiter T

²⁰ non ZT : om.C

²¹ praeponi ZT : postponi C

praeponi] dicto ut necesse ... praeponi] LAC G

²² verbo infinito ZG : verbo infinitivo T : om.C

²³ dicti immediate ZGT : immediate dicto C

²⁴ ista : enim add.CGT

²⁵ impossibile : #non# add.Z

²⁶ et CGT : ergo Z

²⁷ cum ZCT : quia G

²⁸ sit ZT : est CG

Version Alyngton mss.

secunda vera ; sed aequipollens primi est hoc¹ ‘necesse est omne² animal esse hominem’, quod etiam est falsum³.

Et conformiter de aliis⁴ est dicendum. In propositionibus autem⁵ modalibus⁶ singularibus non refert sive praeponatur negatio sive postponatur⁷ infinito⁸ dicti sive toto⁹ dicto¹⁰, ut¹¹ idem est ‘contingit non me esse¹²’ et ‘contingit me non esse¹³’.

Et conformiter de aliis¹⁴ :

necesse est omnem rem esse	impossibile est omnem rem esse
non contingit non omnem rem esse	necesse est non omnem rem esse
impossibile est non omnem rem esse	non contingit omnem rem esse

contingit omnem rem esse	contingit non omnem rem esse
non impossibile est omnem rem esse	non necesse est omnem rem esse
non necesse est non omnem rem esse	non impossibile est non omnem rem esse

¹ sed aequipollens primi est hoc ZGT : sed ista aequipollent impossibile est non animal esse hominem ergo C
² omne ZGT : om.C
³ quod etiam est falsum ZT : quod est falsum G : om.C
⁴ de aliis ZCT : om.G
⁵ autem Z : om.CGT
⁶ modalibus : cum dictis add.C : cum terminis add.G : cum modis(?) add.T
⁷ sive postponatur Z : om.T
⁸ infinito Z : infinitivo T
⁹ toto Z : toti T
¹⁰ sive praeponatur negatio (sive postponatur infinito Z/infinitivo T) dicti sive (toto dicto Z/toti dicto T) ZT : negatio praeponitur infinito sive toti C : praeponitur infinito sive toto dicto G
¹¹ ut ZCT : om.G
¹² esse ZGT : currere C
¹³ esse ZGT : currere C
¹⁴ et conformiter de aliis Z : et conformiter de aliis est dicendum exempla possunt(?) infinita et sic de aliis G : et conformiter de aliis est dicendum in propositionibus modalibus exempla autem istorum patent in figura depicta et cetera T : om.C

Tractatus Juxta hunc textum

Les tableaux sont très semblables dans ZGT ; dans C, les exemples d'équivalence sont multipliés, par exemple en haut à gauche, on a les équivalences suivantes :

necessarium est omnem rem esse	impossibile est omnem rem esse
impossibile est non omnem rem esse	necessarium est non omnem rem esse
non possibile est non omnem rem esse	non possibile est omnem rem esse
necessarium est omnem rem esse	necessarium est nullam rem esse
necessarium est nullam rem esse	necessarium est omnem rem non esse
necessarium est non aliquam rem esse	necessarium est aliquam rem non esse
non possibile non est non aliquam rem esse	non possibile est omnem rem non esse
impossibile non est nullam rem non esse	necessarium non est omnem rem non esse
necessarium est non aliquam rem esse	necessarium est non aliquam rem non esse

Version Alyngton mss.

<Duodecimum argumentum¹>

Z 17va ; C 49rv ; G 115 ; T 52vb.

Duodecimo arguitur sic² : haec consequentia est bona « Socrates non excipitur, et omnis homo alius³ a Socrate excipitur ; ergo omnis homo praeter Socratem excipitur⁴ ».

<Quod est bona>

Consequentia bona⁵ : quia arguitur ab exponentibus ad expositam.

<Quod non valet>

Sed⁶ quod non valet probatur⁷, et pono quod Socrates non excipitur⁸ ab aliquo certo actu⁹, et quod omnis homo alius a Socrate excipitur¹⁰ a dato actu, tunc¹¹ antecedens est verum, ut patet¹².

Et quod consequens sit falsum probatur : quia ex consequente sequuntur duo contradictoria ; ergo et cetera¹³.

Antecedens probatur sic : ex consequente sequitur quod Socrates excipitur et quod Socrates¹⁴ non excipitur.

Et quod secunda pars¹⁵ sequitur patet : quia est altera ejus exponens.

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (12) — Version LSO (12) — Version Heytesbury (14)

² duodecimo arguitur sic Z : duodecimo sic CT : duodecimo ad idem arguitur sic G

³ alius : vel alia *add.*CGT

⁴ excipitur : et haec eadem (est bona C/non valet GT) ergo et cetera *add.*CGT

⁵ consequentia bona Z : quod sit bona (probatur C/patet T) CT

⁶ consequentia bona ... sed ZCT : *om.*G

⁷ probatur ZCG : probo T

⁸ excipitur ZCG : excipiatur T

⁹ ab aliquo certo actu ZC : ab illo actu T

¹⁰ alius a Socrate excipitur Z : alius vel alia a Socrate excipitur a dicto actu CG : alius vel alia a dicto actu excipiatur T

¹¹ tunc ZCG : in casu posito patet quod T

¹² ut patet Z : et consequens falsum CT : *om.*G

¹³ ergo et cetera ZG : et cetera C : ergo consequens falsum T

¹⁴ excipitur et (quod ZT/*om.*G) Socrates ZGT : *om.*C

¹⁵ et quod secunda pars ZG : quod secunda pars C : quod sic T

Tractatus *Juxta hunc textum*

Sed quod sequatur prima pars¹ probatur² : quia in omni exceptiva³ pars extracapta excipitur ; ergo in ista exceptiva pars extracapta excipitur et, per consequens⁴, Socrates excipitur. Exceptio enim est extracaptio partis a suo toto⁵.

<Responsio>

Pro isto respondeo⁶ concedendo consequentiam et negando antecedens pro illa copulativa.

Et si ponatur quod⁷ Socrates non excipitur, sed quod⁸ omnis homo alius⁹ a Socrate excipitur¹⁰, negatur casus¹¹, eo enim ipso¹² quod omnis homo alius a Socrate excipitur, Socrates excipitur, cum tunc omni homini alii a Socrate conveniret aliqua¹³ denominatio¹⁴ qualis non competere Socrati, et, per consequens, Socrates ab illa excipitur. Si tamen signetur particularis denominatio a qua Socrates non excipitur, et omnis homo alius¹⁵ a Socrate excipitur ab illa denominatione, sicut superius ponebatur¹⁶, ex isto casu¹⁷ non sequitur antecedens verificatum¹⁸. Non enim sequitur « Socrates non excipitur¹⁹ ab isto²⁰ actu ; ergo Socrates non excipitur ». Verumtamen sequitur²¹ ex isto casu quod omnis homo praeter Socratem excipitur ab isto actu²². Et etiam²³ in ista exceptiva invenitur

¹ sed quod sequatur prima pars Z : et quod prima (pars G/om.CT) sequitur CGT

² probatur ZT : probo CG

³ exceptiva : propria *add.C*

⁴ ergo in ista exceptiva pars extracapta excipitur et per consequens Z : in ista exceptiva Socrates est pars extracapta ergo C : et per consequens G : sicut pars extracapta T

⁵ exceptio enim ... toto ZCT : *om.G*

⁶ pro isto respondeo Z : pro istis respondeo C : pro isto dicitur GT

⁷ si ponatur quod Z : quando (proponitur C/ponitur GT) quod CGT

⁸ sed quod Z : et quod CG : sed T

⁹ alius : vel alia *add.CGT*

¹⁰ excipitur Z : excipiatur CGT

¹¹ casus CT : casus quoniam Z : hoc G

¹² eo enim ipso Z : de ipso enim C : ex eo G : eo ipso T

¹³ aliqua Z : aliqualis C : alia GT

¹⁴ denominatio ZGT : nominatio C

¹⁵ alius : vel alia *add.GT*

¹⁶ ponebatur Z : ponitur CGT

¹⁷ ex isto casu ZGT : pro isto casu C

¹⁸ verificatum Z : necessarium T : ne(?) C : notm(?) G

¹⁹ excipitur : non *add.C*

²⁰ isto ZCT : aliquo G

²¹ verumtamen sequitur ZCG : tamen T

²² (excipiatur Z/excipitur CG) ab isto actu ZCG : et cetera T

²³ etiam Z : *om.CGT*

Version Alyngton mss.

quod Socrates¹ excipitur ab exceptione a tali actu², et non a tali actu, et sic patet³ responsio.

Sed notandum est quod exceptiva non debet generaliter exponi⁴ per istum terminum ‘aliud’, sicut⁵ nec exclusiva⁶, ut dictum est prius⁷, sed cum isto termino negativo⁸ ‘non’, ut⁹ ‘omnis homo praeter Socratem currit’ debet sic exponi¹⁰ ‘omnis homo non Socrates currit et Socrates non currit’. Similiter¹¹ ‘omne¹² animal praeter chimaeram non est chimaera¹³’, debet sic exponi¹⁴ ‘chimaera non est chimaera¹⁵, et omne animal¹⁶ non chimaera <non> est <chimaera>¹⁷’.

Et quod hoc sit¹⁸ verum patet¹⁹ : nam hoc est verum²⁰ ‘omne instans praeter hoc instans erit²¹’, demonstrando instans praesens, et tamen hoc est falsum ‘omne instans aliud ab hoc instanti erit’, cum nullum erit instans aliud ab hoc instanti.

Et quod haec²² propositio signata²³ sit²⁴ vera patet²⁵ sic : haec est una²⁶ universalis falsa ‘omne instans erit’ solum pro hac singulari ‘hoc instans erit’,

¹ Socrates ZCG : *om.T*

² (ab CT/#ab# in illa G) exceptione a tali actu CGT : ab exceptiva Z

³ patet ZGT : *om.C*

⁴ exponi CGT : excipi Z

⁵ sicut ZCT : *om.G*

⁶ exclusiva ZCG : excluditur T

⁷ prius ZC : superius GT

⁸ negativo Z : *om.CGT*

⁹ ut ZGT : *om.C*

¹⁰ debet sic exponi CT : debet exponi G : *om.Z*

¹¹ similiter Z : et ista CG : ita etiam T

¹² omne GT : nullum ZC

¹³ non est chimaera Z : non est CT : est G

¹⁴ debet sic exponi CT : exponitur sic G : *om.Z*

¹⁵ chimaera Z : *om.CGT*

¹⁶ animal ZGT : aliud C

¹⁷ est <chimaera> : ergo et cetera *add.GT*

¹⁸ sit ZT : *om.C*

¹⁹ et quod hoc (sit Z/est CT) verum patet ZCT : *om.G*

²⁰ nam hoc est verum Z : (similiter CT/et G) haec est vera CGT

²¹ erit ZCG : est T

²² haec Z : illa CGT

²³ signata ZCG : assignata T

²⁴ sit ZCG : erit T

²⁵ vera patet ZT : falsa probatur CG

²⁶ una ZT : sua C : *om.G*

Tractatus *Juxta hunc textum*

demonstrato instanti praesenti¹, et ex omni² tali universali falsa³ potest fieri exceptiva vera per exceptionem partis falsae ; ergo et cetera⁴. Verumtamen quando est aliqua⁵ universalis habens plures singulares veras et plures⁶ falsas, debet⁷ exceptio fieri per terminum partitivum vel per⁸ disjunctionem, ut ‘omnis homo praeter Socratem⁹ vel¹⁰ Platonem currit¹¹’, in casu quod omnis homo non alter¹² istorum currit¹³, tunc¹⁴ ista foret exceptiva vera¹⁵, cum falsum esset quod¹⁶ omnis homo praeter Socratem vel¹⁷ Platonem currit : quia ex illa¹⁸ sequitur quod omnis homo currit¹⁹.

¹ falsa omne instans erit solum pro hac singulari hoc instans erit (demonstrato instanti praesenti Z/demonstrando instans praesens C) ZC : falsa omne instans erit solum per hoc significatur hoc instans erit demonstrando instans praesens G : falsa solum pro singulari hoc demonstrando instans praesens T

² omni ZC : *om.GT*

³ falsa ZGT : affirmativa C

⁴ ergo et cetera Z : ergo sic (hoc C/*om.G*) potest fieri conceditur consequens CG : ergo sic est hic conceditur consequens T

⁵ aliqua ZC : una T : *om.G*

⁶ et plures ZCG : vel T

⁷ debet ZGT : tunc debet C

⁸ per ZGT : *om.C*

⁹ Socratem ZGT : *om.C*

¹⁰ vel ZCT : et G

¹¹ currit : quia *add.T*

¹² non alter ZCT : in casu G

¹³ currit Z : currit et quod isti demonstrati non currant C : curreret et ipsi non forent GT

¹⁴ tunc ZGT : et sic C

¹⁵ ista foret exceptiva vera Z : ista exceptiva foret falsa CT : ista G

¹⁶ cum falsum esset quod ZG : *om.CT*

¹⁷ vel T : et ZCG

¹⁸ illa ZG : isto C

¹⁹ currit] quia ex illa sequitur quod omnis homo currit] *LAC T*

Version Alyngton mss.

Texte dans Z et G

Et similiter¹ ‘omnis homo praeter aliquem² istorum est masculus’, demonstrando mulierem, et sic de aliis.

Texte dans C et T

Et similiter³ ‘omnis homo praeter aliquem⁴ istorum est masculus⁵’ ; ideo quotienscumque⁶ plures excipiuntur, debet exceptio fieri vel per terminum partitivum, ut ‘omnis homo praeter alterum istorum currit’, vel per disjunctivam⁷, ut ‘omnis homo praeter Socratem vel Platonem currit’, et numquam sub disjunctione⁸, ut ‘omnis homo praeter Socratem et Platonem currit’ : quia, ut patet⁹, ex¹⁰ qualibet tali sequitur contradictio et cetera¹¹.

¹ similiter Z : consimiliter G

² aliquem Z : aliquod G

³ et similiter T : similiter quod C

⁴ aliquem T : aliquod C

⁵ masculus : demonstrando mulieres *add.*C

⁶ quotienscumque T : quotiens C

⁷ disjunctivam T : disjunctionem C

⁸ disjunctione T : copulatione C

⁹ patet T : patuit C

¹⁰ ex T : de C

¹¹ et cetera T : *om.*C

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Tertium decimum argumentum¹>

Z 18ra ; C 50v ; G 115 ; T 53va.

Tertio decimo² sic : haec consequentia est bona « tu fuisti³, et asinus fuit, et tu non fuisti⁴ asinus ; ergo tu differebas⁵ ab asino⁶ ».

<Quod est bona>

Patet consequentia⁷ : quia⁸ arguitur ab exponentibus ad expositam.

Conformiter enim habet hoc verbum ‘differebas’ exponi cum propositionibus de praeterito sicut hoc verbum ‘differt’ cum propositionibus de praesenti, cum eandem vim habeat confundendi unam⁹ sicut reliquam¹⁰ proportionis ad tempora designata ; ergo et cetera¹¹.

<Quod non valet>

Et quod non valeat¹² probatur¹³ : quia totum antecedens est verum, ut patet¹⁴.

Et quod consequens sit falsum probatur¹⁵ : quia sequitur « tu differebas ab asino, iste fuit asinus¹⁶, demonstrando¹⁷ unum¹⁸ asinum qui fuit et¹⁹ corrumpebatur¹

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (13) — Version LSO (13) — Version Heytesbury (16)

² decimo : ad idem *add.C* : ad idem arguitur *add.T*

³ tu fuisti ZGT : vos fuistis C

⁴ tu non fuisti ZGT : vos non fuistis C

⁵ tu differebas ZGT : vos differebatis C

⁶ asino : et haec eadem non valet ergo et cetera *add.CT*

⁷ patet consequentia ZG : quod sit bona (probatur C/patet T) CT

⁸ quia ZGT : *om.C*

⁹ unam Z : *om.G*

¹⁰ reliquam Z : *pre(?) G*

¹¹ Conformiter enim ... ergo et cetera ZG : ergo consequentia bona C : *om.T*

¹² valeat Z : valet CGT

¹³ probatur ZCT : probo G

¹⁴ ut patet Z : et consequens falsum C : et consequens falsum quod antecedens sit verum patet G : et consequens falsum ergo consequentia non valet T

¹⁵ et quod consequens sit falsum (probatur ZC/probo G) ZCG : et quod antecedens sit verum satis patet T

¹⁶ iste fuit asinus Z : iste est vel fuit asinus ergo tu differebas ab asino C : iste fuit asinus ergo differebas ab isto G : ergo tu differebas ab hoc asino T

¹⁷ demonstrando ZCT : et demonstro G

¹⁸ unum ZG : *om.CT*

¹⁹ fuit et Z : *om.CGT*

Version Alyngton mss.

corrumpebatur¹ ante² esse tui³ ; ergo tu differebas ab hoc asino⁴ », consequens⁵ falsum, cum⁶ omnis differentia⁷ exigat existentiam extremorum⁸.

Item, si⁹ differebas ab asino ; ergo¹⁰ ab omni asino differebas, consequens¹¹ falsum, ut patet per ejus¹² exponentes et etiam per¹³ suas¹⁴ singulares.

Et conformiter contingit arguere contra istam¹⁵ ‘tu differes ab asino’, et cetera¹⁶.

<Responsio>

Ad istud dicitur negando¹⁷ primam consequentiam de forma, sed debet sic argui¹⁸ « ego fui, et asinus fuit mecum, et ego non fui asinus ; ergo¹⁹ differebam ab asino²⁰ », et addo²¹ istum terminum²² ‘mecum’ ad denotandum²³ simultatem essendi in tempore.

Et quando arguitur quod consequens sit falsum²⁴, nego²⁵ illud et nego²⁶ argumentum factum ulterius²⁷.

-
- ¹ corrumpebatur ZC : fuit corruptus GT
² ante : te vel ante add.T
³ tui ZG : vim(?) C
⁴ ergo tu differebas ab hoc asino Z : ideo C : et G : om.T
⁵ consequens : est add.C
⁶ cum ZT : quod C : om.G
⁷ differentia ZCG : alietas vel differentia T
⁸ exigat existentiam extremorum Z : et cetera C : existentia extremorum requirit G : requirit coexistentiam extremorum T
⁹ item si ZT : item sic C : si G
¹⁰ ergo ZCG : om.T
¹¹ consequens : est add.C
¹² ejus Z : om.CGT
¹³ etiam per ZT : etiam G : om.C
¹⁴ suas Z : ejus C : om.GT
¹⁵ contingit arguere (contra istam Z/de ista CG) ZCG : potest argui quod T
¹⁶ et cetera Z : ergo et cetera T : quae est de futuro G : om.C
¹⁷ ad istud (dicitur Z/respondetur C) negando ZC : ad idem respondeo et nego G : ad illa respondeo et nego T
¹⁸ sed debet sic argui Z : sed sic debet exponi CT : et dico quod sic debet exponi G
¹⁹ ergo : ego add.GT
²⁰ ergo differebam ab asino ZGT : ergo et cetera C
²¹ addo Z : addendo CT : admittendo G
²² istum terminum ZCT : istud G
²³ denotandum ZC : notandum T
²⁴ ad (denotandum ZC/notandum T) simultatem ... falsum ZCT : om.G
²⁵ nego ZGT : negatur C
²⁶ nego ZGT : negatur C
²⁷ argumentum factum ulterius ZCG : ultimum argumentum factum T

Tractatus *Juxta hunc textum*

Et si dicitur “hic¹ arguitur a termino stante confuse et distributive ad aliquod ejus suppositum cum debito medio²”, negandum <est> illud, sed oportet sic arguere³ : « ego differebam ab asino, et iste asinus fuit⁴ mecum ; ergo differebam ab isto⁵ ».

Et conformiter nego⁶ secundum argumentum⁷, sed⁸ sequitur quod⁹ ab omni asino qui fuit¹⁰ mecum ego differebam, et hoc est verum.

Et conformiter exponenda¹¹ est haec ‘ego differam¹² ab asino’ : « ego¹³ ero, et asinus erit mecum, et ego non ero asinus ; ergo et cetera¹⁴ ».

Sed tamen¹⁵ in terminis accidentalibus est major difficultas invenire medias exponentes¹⁶, ut non sequitur « ego differebam¹⁷ ab albo, hoc fuit¹⁸ album mecum ; ergo differebam ab hoc » : quia si umquam erit ita quod ego differo¹⁹ ab albo²⁰, tunc²¹ differam ab albo²². Ideo si²³ aliquando erit post²⁴ niger et post²⁵ albus, tunc erit antecedens verum quod²⁶ differam²⁷ ab albo²⁸ et tamen¹ ero albus. Et ultra non

¹ dicitur hic ZG : dicatur quod C : dicitur quod T

² medio : et cetera *add.*G : ergo et cetera *add.*T

³ negandum <est> illud sed oportet sic arguere Z : dicatur negando quod arguitur cum debito medio sed oportet sic arguere C : negatur illud sed oportet sic arguere G : negatur antecedens quia sic oportet arguere T

⁴ asinus fuit T : fuit asinus ZC : est vel fuit asinus G

⁵ ergo differebam ab (isto Z/hoc C) ZC : ergo et cetera GT

⁶ nego Z : negatur CGT

⁷ argumentum : ego differebam ab asino ergo ab omni asino differebam *add.*T

⁸ sed : bene *add.*CGT

⁹ quod ZT : *om.*CG

¹⁰ qui fuit ZCT : *om.*G

¹¹ exponenda : sic *add.*G

¹² differam *corr.* : differebam ZT

¹³ ego] differam ab asino ego] LAC G

et conformiter exponenda ... et cetera ZGT : et conformiter dicendum est de futuro C

¹⁴ ergo et cetera ZT : *om.*G

¹⁵ tamen Z : *om.*CGT

¹⁶ medias exponentes Z : media C : media et exponentes G : media exponentia T

¹⁷ differebam ZCG : differam T

¹⁸ fuit ZG : erit CT

¹⁹ si umquam erit ita quod ego differo Z : si ego umquam differebam C : si ita umquam fuit quod ego differebam G : A numquam erit ita quod ego differebam T

²⁰ albo ZGT : hoc C

²¹ tunc Z : tamen C : *om.*T

²² ab albo] tunc differam ab albo] LAC G

²³ ideo si ZGT : quia si C

²⁴ erit post Z : ergo C : post hoc ero GT

²⁵ post ZT : post hoc G : postea ero C

²⁶ tunc erit antecedens verum quod Z : tunc haec propositio est vera C : tunc erit verum quod GT

²⁷ differam Z : ego differam C : ego differebam G : ego differo T

²⁸ albo : quia tunc differam ab albo *add.*C

Version Alyngton mss.

sequitur² quod ego differo³ a me⁴, sicut non sequitur « ego ero non sedens, et hoc erit⁵ sedens ; ergo non ero⁶ hoc », sed oportet addere in minori quod⁷ hoc erit sedens, non hoc demonstrando me, ut hoc⁸ erit sedens in hoc⁹ instanti in quo ego ero non sedens, ad hoc quod sequatur consequens¹⁰. Ita¹¹ conformiter non sequitur « ego differam¹² ab albo¹³, hoc erit album mecum ; ergo¹⁴ differam¹⁵ ab hoc », sed oportet addere in minori¹⁶ quod¹⁷ hoc¹⁸ erit album in instanti¹⁹ in quo ego ero non²⁰ album, et tunc sequitur conclusio. Et illa debet sic exponi « ego ero, et aliquid erit²¹ album mecum quando ego ero non²² album²³ ; ergo ego differam²⁴ ab albo²⁵ » vel potest sic²⁶ dici quod illa debet primo resolvi <sic> « tunc differam²⁷ ab albo ; ergo differam ab albo²⁸ », et antecedens debet exponi²⁹ sic « tunc ero, et tunc erit album, et tunc ego ero non album³⁰ ; ergo et cetera ». Et patet solutio³¹.

¹ tamen ZC : tunc ego GT

² et ultra non sequitur ZT : ex quo non sequitur C : tamen(?) non ultra sequitur G

³ differo ZT : differam C : differebam G

⁴ me : ipso *add.*T

⁵ erit : non *add.*C

⁶ non ero T : ero non ZCG

⁷ quod GT : *om.*ZC

⁸ ut hoc Z : vel hoc CG : vel T

⁹ hoc Z : aliquo T : *om.*CG

¹⁰ consequens Z : ista conclusio C : conclusio ista GT

¹¹ ita Z : et CT : *om.*G

¹² differam CT : differebam ZG

¹³ albo ZC : albo et T : asino G

¹⁴ ergo : ego *add.*CGT

¹⁵ differam ZCT : differebam G

¹⁶ minori ZCT : majori G

¹⁷ quod GT : *om.*ZC

¹⁸ hoc ZCG : *om.*T

¹⁹ album in instanti CGT : in instanti album Z

²⁰ ero non ZCT : non ero G

²¹ aliquid erit ZGT : *om.*C

²² ero non ZCT : non ero G

²³ album ZCT : asinus G

²⁴ differam ZCT : differebam G

²⁵ albo ZCT : asino G

²⁶ sic Z : *om.*G

²⁷ differam Z : differebam G

²⁸ ab albo] vel potest dici ... ab albo] LAC CT

ab albo] ergo differam ab albo] LAC G

²⁹ debet exponi Z : probatur C : exponitur sic G : exponitur T

³⁰ ero non album ZC : non ero album GT

³¹ et patet solutio Z : et conformis resolutio debet esse in consimilibus C : patet resolutio G : *om.* T

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Quartum decimum argumentum¹>

Z 18va ; C 51r ; G 116 ; T 54ra.

Quarto decimo sic arguitur² : haec consequentia est bona « differens ab albo³ erit Socrates, hoc est vel erit album⁴ ; ergo differens ab hoc erit Socrates⁵ ».

<Quod est bona>

Probatur consequentia⁶ : quia arguitur a termino stante confuse et distributive ad aliquod ejus suppositum cum debito medio⁷, et demonstro per ly 'hoc' in consequente⁸ unum album quod erit⁹ post corruptionem Socratis.

<Quod non valet>

Texte dans Z

Et probatur quod non valet :
nam satis patens est quod
consequens sit falsum et quod
antecedens sit verum.

Probatur :

Texte dans CT

Et quod consequentia¹⁰ non valet
probatur : quia antecedens est verum et
consequens falsum ; ergo consequentia
non valet¹¹.

Quod consequens sit falsum patet.

Et quod antecedens sit verum
probatur :

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (14) — Version LSO (14) — pas de correspondant dans la Version Heytesbury

² sic arguitur ZT : ad idem arguitur sic C : sic G

³ albo ZCT : asino G

⁴ album ZCT : asinus G

⁵ Socrates : et haec eadem non valet ergo et cetera *add.C*

⁶ probatur consequentia Z : patet consequentia GT : quod sit bona patet C

⁷ ad aliquod ejus suppositum cum debito medio Z : ad aliquod ejus suppositum et cetera CG : et cetera T

⁸ et demonstro per ly hoc in consequente Z : et per ly hoc in consequente (demonstro T/demonstrando CG) CGT

⁹ unum (album CT/asinum G) quod erit CGT : unum quod erit album Z

¹⁰ consequentia CT : *om.G*

¹¹ ergo (consequentia T/*om.C*) non valet CT : ergo et cetera G

Version Alyngton mss.

quia hoc erit Socrates, et hoc est differens ab albo¹ vel erit differens ab albo², ut suppono³ ; ergo et cetera.

Item, Socrates differet⁴ ab albo⁵ ; ergo differens ab albo⁶ erit⁷ Socrates, posito quod Socrates⁸ jam sit niger et quod per annum post hoc erit albus, et patet tunc antecedens⁹ juxta prius dictum¹⁰.

<Responsio>

Sed forte respondetur negando primam¹¹ consequentiam pro probatione¹² principalis argumenti factam¹³ dicendo quod non sunt ejus resolventes, sed istae sunt ejus resolventes ‘hoc erit Socrates, et hoc est¹⁴ differens ab illo quod est vel erit album vel erit differens ab illo quod est vel¹⁵ erit album ; ergo differens ab albo erit Socrates’. Sed probatur quod istae resolventes non valent : quia antecedens est verum in casu¹⁶ et consequens falsum et impossibile ; ergo consequentia non valet.

Antecedens probatur¹⁷, et pono quod Socrates sit niger, et erit¹⁸ per totam vitam suam, tunc¹⁹ est antecedens verum pro majori²⁰ et minor est una disjunctiva cujus prima²¹ pars²² est vera²³.

¹ differens ab albo CT : *om.G*

² albo ZCT : asino G

³ suppono GT : supponatur C

⁴ diferret ZC : differt GT

⁵ albo ZCT : asino G

⁶ albo ZCT : asino G

⁷ erit ZC : non erit G : est T

⁸ Socrates ZCT : *om.G*

⁹ antecedens : et patet tunc antecedens *add.Z*

¹⁰ et patet tunc ... dictum Z : patet antecedens est (verum C/*om.G*) juxta prius dicta CG : isto posito patet antecedens esse verum juxta prius declarata T

¹¹ primam ZCT : *om.G*

¹² pro probatione ZGT : *om.C*

¹³ factam ZG : facti T

¹⁴ est : vel erit *add.T*

¹⁵ vel : quod *add.C*

¹⁶ antecedens est verum in casu Z : in casu antecedens est verum CGT

¹⁷ antecedens probatur ZC : antecedens probo G : probo antecedens T

¹⁸ et erit : et (quod CG/*om.T*) erit niger CGT

¹⁹ tunc Z : in illo casu CGT

²⁰ pro majori ZCT : et major G

²¹ cujus prima Z : quorum prima G : cujus una CT

²² pars : disjunctivae(?) *add.G*

²³ vera : videlicet prima *add.C*

Tractatus *Juxta hunc textum*

Probatur : hoc enim est verum¹ ‘hoc est differens ab illo quod est vel erit album’ : quia² hoc est³ illud quod est vel erit album⁴, et hoc⁵ est illud quod est vel erit album⁶ ; ergo et cetera⁷, quaelibet⁸ pars antecedentis patet.

Et ideo⁹ ad istud respondetur distinguendo¹⁰ de antecedente primae consequentiae. Si enim¹¹ ly ‘differens’ sit¹² participium praesentis temporis et non nomen, tunc non valet argumentum, cum idem sit tunc¹³ dicere ‘differens ab albo erit Socrates’ et ‘illud¹⁴ quod differet¹⁵ ab albo erit Socrates’ : quia tunc ly ‘albo’ supponit respectu participii de praesenti et non respectu verbi¹⁶ de futuro. Sed secundo modo potest¹⁷ ly ‘differens¹⁸’ per amissionem¹⁹ temporis esse nomen distribuens ly ‘albo’ in comparatione ad verbum de futuro,

¹ hoc enim est verum Z : quod probatur sic haec est vera C : hoc probo sic nam hoc est verum G : sic nam T

² quia ZCT : et G

³ est : et *add.*CT

⁴ album : est *add.*C

⁵ hoc : non *add.*CG

⁶ est vel erit album] et hoc est illud quod est vel erit album] LAC T

⁷ ergo et cetera Z : ergo hoc est differens ab illo quod est vel erit album CGT

⁸ quaelibet ZC : quaelibet enim G : et prima T

⁹ et ideo Z : et G : *om.*CT

¹⁰ distinguendo ZCG : *om.*T

¹¹ enim ZCG : *om.*T

¹² sit ZCT : potest esse G

¹³ tunc Z : *om.*CGT

¹⁴ illud Z : *om.*CGT

¹⁵ differet ZC : differt GT

¹⁶ verbi ZCT : *om.*G

¹⁷ potest ZC : potest sumi G : *om.*T

¹⁸ ly differens ZCT : *om.*G

¹⁹ amissionem CGT : admissionem Z

Version Alyngton mss.

Texte dans Z

et sic est argumentum bonum, et antecedens impossibile.

Texte dans CGT

et tunc idem est dicere ‘differens ab albo erit Socrates’ et ‘aliud ab albo erit Socrates’, et debet isto modo resolvi « hoc erit Socrates, et hoc est differens ab illo¹ quod est vel² erit album ; ergo et cetera³ », vel brevius sic⁴ « hoc erit Socrates, et hoc ab omni albo⁵ erit differens⁶ ». Isto modo est consequentia bona et antecedens est⁷ impossibile. Causa autem quare debet sic resolvi est haec quia in ista propositione ‘differens ab albo erit Socrates’, distribuitur ly ‘album⁸’ pro omni tali quod est vel⁹ erit album, juxta istam regulam “terminus communis distributus et cetera” ; et ideo ut sensus illius propositionis exponatur¹⁰ per suas¹¹ resolventes, oportet capere istum terminum ‘albo’ distributum¹² tam pro omnibus qui¹³ sunt quam pro omnibus qui¹⁴ erunt in rebus distributis??¹⁵.

Et tunc¹⁶ ad probationem antecedentis¹ nego utramque consequentiam principalem², videlicet³ tam istam⁴ « hoc est Socrates, et hoc est differens ab albo

¹ illo CT : albo G

² vel : quod *add.C*

³ ergo et cetera T : vel erit differens ab (illo quod est vel C/albo G) quod erit (album ergo et cetera C/*om.G*) CG

⁴ vel brevius sic CT : sic breviter G

⁵ albo : est vel *add.C*

⁶ differens : similiter breviter hoc erit Socrates et hoc est vel erit differens ab #albo# illo quod est vel erit album *add.G*

⁷ antecedens est CT : alio modo G

⁸ album T : albo copulative C : album copulative G

⁹ vel T : vel quod C : et quod G

¹⁰ exponatur T : exprimatur CG

¹¹ suas CT : ejus G

¹² distributum T : *om.CG*

¹³ qui GT : quae C

¹⁴ qui GT : quae C

¹⁵ in rebus distributis(?) T : in resolventibus distributum C : *om.G*

Ici se termine le texte dans le manuscrit G

¹⁶ tunc Z : ultra C : ulterius T

Tractatus *Juxta hunc textum*

albo vel erit differens ab albo ; ergo et cetera » quam etiam istam⁵ « Socrates differet ab albo ; ergo differens ab albo erit Socrates ».

Et si arguitur probando⁶ primam consequentiam “quia hic⁷ arguitur a resolventibus ad resolutam ; ergo et cetera⁸”, dico quod non, sicut dixit⁹ responsio ibi posita et do easdem regulas quas ibi ponit illa responsio¹⁰.

Et quando ponitur quod Socrates erit¹¹ niger per totam vitam suam, admittitur casus, et negatur tunc quod omnes resolventes sunt verae.

Et quando arguitur quod sic quia prima est vera¹², et secunda est una disjunctiva cujus altera pars est vera, videlicet prima est vera¹³, dicitur quod utraque pars illius disjunctivae¹⁴ est falsa.

Et ad probationem primae partis, non valet¹⁵ consequentia, sed sic debet exponi « hoc est, et omne illud¹⁶ quod est vel¹⁷ erit album est, et hoc non est¹⁸ illud quod est vel erit album ; ergo et cetera¹⁹ », et tunc secunda exponens²⁰ est falsa.

Et consimiliter²¹ resolvendae sunt²² tales ‘aliud a vero erit²³ verum’, ‘aliud ab episcopo potest esse iste²⁴ homo’. Ex qua consideratione patet veritas talium sophismatum ‘tantum laicus fuit iste homo’, ‘tantum clericus fuit iste homo’,

¹ antecedentis : primae consequentiae *add.*CT

² nego utramque consequentiam principalem Z : negatur utraque consequentia principalis CT

³ videlicet Z : *om.*CT

⁴ istam Z : ista CT

⁵ etiam istam Z : ista CT

⁶ probando ZC : concedendo T

⁷ hic ZT : *om.*C

⁸ ad resolutam ergo et cetera Z : et cetera C : ad resolutam T

⁹ dixit Z : dicit CT

¹⁰ do easdem regulas quas ibi ponit illa responsio Z : (de eisdem resolventibus C/dat easdem resolventes T)
quas ponit responsio ibi CT

¹¹ erit Z : sit C : sit et erit T

¹² est vera ZC : patet esse veram T

¹³ cujus altera pars est vera videlicet prima est vera Z : et cetera CT

¹⁴ pars illius disjunctivae Z : disjunctivae C : ejus pars T

¹⁵ non valet Z : negatur CT

¹⁶ illud ZC : idem T

¹⁷ vel : quod *add.*C

¹⁸ est : omne *add.*C

¹⁹ ergo et cetera Z : ergo hoc est differens ab illo quod est vel (quod C/*om.*T) erit album CT

²⁰ exponens : istius *add.*T

²¹ consimiliter Z : conformiter CT

²² resolvendae sunt ZC : respondeo ad T

²³ erit ZC : est T

²⁴ iste ZC : *om.*T

Version Alyngton mss.

'tantum episcopus potest esse iste homo', 'tantum malus potest esse filius tuus',
'tantum possibile potest esse verum', et sic de multis¹ aliis.

¹ et sic de (multis *Z/om.T*) aliis *ZT* : tantum impossibile potest esse falsum *C*

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Quintum decimum argumentum¹>

Z 19ra ; C 52r ; T 55rb.

Quinto decimo² sic : haec consequentia est bona « in C instanti futuro Socrates non curret, et nullum erit instans post C³ quin ante illud Socrates curret ; ergo in C instanti futuro⁴ Socrates incipiet currere⁵ ».

<Quod est bona>

Quod sit bona probatur : nam⁶ sequitur « nullum erit instans post C⁷ quin ante illud Socrates curret ; ergo immediate post C⁸ Socrates curret, et in C instanti non curret ; ergo in C instanti incipiet⁹ currere¹⁰ ».

<Quod non valet>

Et quod consequentia¹¹ non valet arguitur¹², et pono quod per annum ante C¹³ Socrates curret¹⁴, et post C per annum¹⁵, et non in C¹⁶, nec immediate post C, et tunc¹⁷ patet major consequentiae¹⁸.

Et minorem proba¹⁹ : quia ante C instans¹ Socrates curret ; ergo ante quodcumque² instans post C Socrates curret et, per consequens, nullum erit instans

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (16) — Version LSO (16) — Version Heytesbury (18)

² quinto decimo sic Z : sexto decimo ad idem arguitur sic T : sexto decimo arguitur sic C

³ C : instans *add.*T

⁴ futuro Z : *om.*CT

⁵ currere : et haec est bona et haec eadem non valet ergo et cetera *add.*T

⁶ quod sit bona probatur nam Z : quod sit bona probatur quia T : consequentia apparet bona quia C

⁷ C ZC : hoc T

⁸ C : instans *add.*T

⁹ incipiet Z : #non# T, incipiet *in mg.* T

¹⁰ et in C instanti non curret (ergo Z/ergo ex consequente T) in C instanti incipiet currere ZT : *om.*C

¹¹ consequentia ZC : *om.*T

¹² arguitur Z : proba T : probatur C

¹³ C : instans *add.*T

¹⁴ Socrates curret ZT : *om.*C

¹⁵ post C per annum Z : post C instans per annum T : et per annum post C C

¹⁶ C : curret *add.*T

¹⁷ et tunc Z : in illo casu T : et C

¹⁸ consequentiae Z : *om.*CT

¹⁹ minorem proba ZC : minor probatur T

Version Alyngton mss.

instans post C instans quin ante illud Socrates curret³. Et sic patet veritas antecedentis.

Et consequens patet ex casu esse falsum⁴, ut breviter probatur⁵.

<Responsio>

Pro isto⁶ dicitur negando consequentiam.

Et⁷ ad probationem⁸ negatur consequentia. Unde propositio de immediate sic debet⁹ exponi : « post C instans Socrates curret, et nullum erit instans post C quin inter illud instans¹⁰ et C Socrates curret ; ergo immediate post C instans¹¹ Socrates curret¹² ».

Et conformiter non valet ista consequentia « in hoc instanti Socrates non curret¹³, et immediate post hoc Socrates curret ; ergo in hoc instanti Socrates incipiet¹⁴ currere », demonstrando per ly ‘hoc’ aliquod¹⁵ instans futurum immediate post quod¹⁶ Socrates curret. Et patet consequentiam non valere¹⁷.

Unde¹⁸ propositio de incipit debet¹⁹ sic exponi : « Socrates²⁰ non currit, et immediate post instans quod est praesens Socrates curret ; ergo Socrates incipit currere », vel sic « Socrates²¹ currit, et immediate ante instans quod est praesens Socrates non currebat²² ; ergo Socrates incipit currere ». Et sic patet responsio¹.

¹ instans Z : om.CT

² quodcumque ZC : quodlibet T

³ nullum erit instans post C instans quin ante illud Socrates curret ZT : om.C

⁴ et sic patet veritas antecedentis et consequens patet ex casu esse falsum ZT : antecedens est verum et consequens falsum C

⁵ ut breviter probatur Z : om.CT

⁶ pro isto ZC : ad ista T

⁷ et : similiter add.T

⁸ probationem Z : probationem consequentiae T : improbationem primae consequentiae C

⁹ sic debet Z : debet sic CT

¹⁰ instans ZC : om.T

¹¹ instans Z : om.C

¹² ergo immediate post C ... curret ZC : ergo post C et cetera T

¹³ curret CT : currit Z

¹⁴ incipiet C : incipit ZT

¹⁵ aliquod Z : unum T : om.C

¹⁶ post quod ZC : post hoc quod T

¹⁷ et patet consequentiam non valere ZC : non valet consequentia T

¹⁸ unde ZC : ut T

¹⁹ debet ZC : oportet T

²⁰ Socrates : nunc add.T

²¹ Socrates : nunc add.T

²² currebat Z : currebat vel cucurrit T : curret vel currebat quod idem est C

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Sextum decimum argumentum²>

Z 19ra ; C 52r ; T 55ra.

Sexto decimo arguitur³ : haec consequentia est bona « idem erit primum instans esse Socratis quod erit primum instans esse Platonis ; ergo in eodem instanti in quo Socrates incipiet esse Plato incipiet esse⁴ ».

<Quod est bona>

Quod⁵ sit bona arguitur sic⁶ : si idem erit primum instans esse Socratis quod erit primum instans esse Platonis, et idem⁷ erit primum instans⁸ in quo Socrates incipiet esse et idem erit primum instans⁹ in quo Plato incipiet esse ; ergo in eodem instanti incipient esse¹⁰ et, per consequens, prima consequentia est bona¹¹.

<Quod non valet>

Et quod consequentia¹² non valet probo¹³, et pono quod Socrates erit per¹⁴ diem ante Platonem, et sit B primum instans in quo Plato erit, et¹⁵ patet falsitas consequentis.

Et probo antecedens esse verum¹ : quia B erit primum instans esse Socratis quod erit primum instans esse Platonis ; ergo idem erit² primum³ instans esse Socratis quod erit primum instans esse Platonis⁴.

¹ et sic patet responsio Z : ergo et cetera T : et sic patet ad multa alia quo modo est dicendum C

² Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (15) — Version LSO (15) — Version Heytesbury (23)

³ sexto decimo arguitur Z : quinto decimo ad idem arguitur sic CT

⁴ esse : et haec eadem non valet ergo et cetera *add.*CT

⁵ quod : illa *add.*C

⁶ arguitur sic Z : probatur quia CT

⁷ idem ZC : illud T

⁸ instans : Socratis *add.*T : esse Socratis *add.*C

⁹ instans : esse Platonis *add.*ZC : scilicet Platonis *add.*T

¹⁰ ergo in eodem instanti incipient esse Z : ergo in eodem instanti Socrates et Plato incipient esse T : ergo in eodem instanti in quo Socrates incipiet esse Plato incipiet esse C

¹¹ et per consequens ... bona ZC : *om.*T

¹² consequentia ZT : ista C

¹³ probo Z : probatur CT

¹⁴ per Z : per unum CT

¹⁵ et Z : in illo casu T : et sic C

Version Alyngton mss.

Antecedens probatur sic⁵ : B erit⁶ instans esse Socratis quod erit primum instans esse Platonis, et nullum instans prius B erit <primum> instans esse Socratis quod erit primum⁷ instans esse Platonis ; ergo B erit primum instans esse Socratis quod erit primum instans esse Platonis⁸, patet consequentia ab exponentibus ad expositam⁹.

<Responsio>

Ad istud respondetur¹⁰ concedendo¹¹ consequentiam.

Et admittatur casus.

Et tunc, ad argumentum “B erit¹² primum instans esse Socratis quod erit primum instans esse Platonis¹³ ; ergo idem erit primum instans esse Socratis quod erit primum instans Platonis¹⁴”, dicitur¹⁵ distinguendo de antecedente, eo quod ly ‘quod’ potest referri ad ly ‘instans¹⁶’, ita quod sit pars praedicati, et tunc¹⁷ non valet argumentum propter diversam relationem : quia in consequente necessario refertur ad ly ‘idem’.

Haec enim <est> natura illius termini¹⁸ ‘idem’ quod ubicumque ponitur semper requirat¹⁹ aliquod relativum²⁰ ad ipsum relatum²¹. Haec¹ ergo aequivalet

¹ et probo antecedens esse verum Z : et quod antecedens sit verum T : et quod antecedens sit verum probatur quia C

² erit ZC : est T

³ primum ZT : om.C

⁴ esse Socratis quod erit primum instans esse Platonis Z : et cetera CT

⁵ probatur sic C : sic Z : probatur T

⁶ erit : primum add.CT

⁷ primum ZC : om.T

⁸ Socratis quod erit primum instans esse Platonis Z : et cetera CT

⁹ patet consequentia ab exponentibus ad expositam ZT : om.C

¹⁰ respondetur ZT : dicitur C

¹¹ concedendo : primam add.CT

¹² erit ZC : est T

¹³ quod erit primum instans esse Platonis Z : quod et cetera T

¹⁴ ergo idem erit primum instans esse Socratis quod erit primum instans Platonis Z : ergo idem erit primum instans esse Socratis et cetera T : ergo et cetera C

¹⁵ dicitur T : et tunc dicitur Z : dicatur C

¹⁶ instans : B et sic est consequentia bona et antecedens falsum aliter potest referri ad ly ‘instans’ T : B et sic est antecedens falsum et consequentia bona vel potest referri ad ly ‘instans’ C

¹⁷ tunc ZT : sic C

¹⁸ haec enim <est> natura illius termini Z : et notandum quod haec est natura istius dictionis T : haec enim est natura hujus dictionis C

¹⁹ requirat Z : requirit CT

²⁰ relativum : aliunde add.T

²¹ relatum ZT : referri C

Tractatus *Juxta hunc textum*

copulativae², 'idem erit primum instans esse Socratis quod erit primum instans esse Platonis³'. Et sic patet solutio⁴.

¹ haec ZC : *om.*T

² copulativae : videlicet istae *add.*C

³ Platonis : videlicet illud idem erit primum instans esse Socratis et idem erit primum instans esse Platonis *add.*C

⁴ et sic patet solutio Z : et patet responsio ad ista alia multa et cetera T : *om.*C

<Septimum decimum argumentum¹>

T 19rb ; C 53r ; T 55vb.

Septimo decimo arguitur² : haec consequentia est bona « de necessitate homo est animal ; ergo de necessitate ille homo est animal, et ille, et ille³, et sic de singulis ».

<Quod est bona>

Patet consequentia : quia arguitur⁴ ab uno⁵ termino stante confuse⁶ distributive ad sua supposita⁷ ; ergo et cetera⁸.

Quod sic arguatur probatur⁹ : iste terminus ‘de necessitate’ habet vim mobilitandi¹⁰ terminum communem super quem cadit ; ergo, cum non impediatur¹¹, ita facit¹² in proposito.

Antecedens¹³ probatur pro majori¹⁴ : iste terminus ‘de necessitate¹⁵’ habet vim immobilitandi terminum, et¹⁶ quidquid immobilitatur mobilitatum¹⁷ mobilitatur immobilitatum ; ergo et cetera.

Patet major : quia sicut dico¹⁸ “de necessitate omnis homo est animal”, stat ly¹⁹ ‘homo’ immobiliter ratione²⁰ istius termini modalis ‘de necessitate’ : quia non

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (17) — Version LSO (17) — Version Heytesbury (19)

² arguitur Z : ad idem arguitur sic T : arguitur sic C

³ et ille ZT : *om.*C

⁴ quia arguitur Z : *om.*CT

⁵ ab uno Z : a CT

⁶ confuse : et *add.*CT

⁷ ad sua supposita ZT : et cetera C

⁸ ergo et cetera ZC : ergo consequentia bona T

⁹ quod sic (arguatur Z/arguitur T) probatur ZT : antecedens probatur sic C

¹⁰ mobilitandi ZC : immobilitandi T

¹¹ impediatur Z : impeditur CT

¹² ita facit ZT : sic faciet C

¹³ antecedens ZC : major T

¹⁴ pro majori ZC : sic T

¹⁵ de necessitate ZT : *om.*C

¹⁶ et : per regulam *add.*C

¹⁷ mobilitatum ZC : #im#mobilitatum T

¹⁸ sicut dico Z : sic dicto CT

¹⁹ ly Z : iste terminus CT

²⁰ ratione ZC : virtute T

Tractatus *Juxta hunc textum*

sequitur « de necessitate omnis homo est animal ; ergo de necessitate iste homo est animal, et iste, et iste¹, et sic de singulis² », ut patet per exponentes³ : quia⁴ omnis homo est animal, et non potest esse quin omnis homo est⁵ animal ; ergo et cetera⁶, et consequens est falsum⁷.

<*Quod non valet*>

Et quod consequentia principalis non valeat⁸ patet⁹ : quia antecedens est verum et consequens falsum¹⁰.

<*Responsio*>

Ad istud dicitur¹¹ negando consequentiam.

Et negatur¹² quod iste terminus ‘de necessitate’ mobilitat¹³, sicut nec aliqui termini determinati alicujus¹⁴ complexi, quales sunt omnes termini modales. Tales enim non mobilitant sed immobilitant¹⁵ ; ideo non est verum quod¹⁶ quidquid immobilitat mobilitatum mobilitat immobilitatum, sicut nec universaliter quilibet¹⁷ terminus qui potest mobilitare potest immobilitare. Verbum¹⁸ substantivum praedicans¹⁹ secundum adiacens mobilitat suum subjectum existens terminum communem²⁰ et non²¹ potest immobilitare idem¹, ut patet sic dicendo “album est²²”,

¹ et iste ZT : *om.C*

² singulis : antecedens enim est verum *add.CT*

³ ut patet per exponentes ZT : et consequens falsum C

⁴ quia ZC : *om.T*

⁵ est ZC : sit T

⁶ ergo et cetera ZC : ergo de necessitate omnis homo est animal T

⁷ et consequens est falsum Z : et consequens falsum ut patet per exponentes T : *om.C*

⁸ valeat Z : valet satis T : valet C

⁹ patet ZT : probatur C

¹⁰ quia antecedens est verum et consequens falsum (ergo et cetera *C/om.Z*) ZC : quia ejus oppositum est verum sicut patet per exponentes et quod consequens sit falsum patet manifeste ergo non valet T

¹¹ istud dicitur Z : primum respondetur T : respondeo C

¹² negatur : simpliciter *add.T*

¹³ mobilitat : terminum *add.CT*

¹⁴ alicujus ZT : *om.C*

¹⁵ non mobilitant sed immobilitant ZT : immobilitant sed non mobilitant C

¹⁶ quod Z : *om.CT*

¹⁷ quilibet ZT : omnis C

¹⁸ verbum Z : unde notandum quod quando verbum T : verbum enim C

¹⁹ praedicans ZC : praedicat T

²⁰ existens terminum communem ZC : si sit terminus communis T

²¹ et non ZC : non tamen T

Version Alyngton mss.

est²”, stat ly ‘album’ aeque mobiliter sicut hic³ “omne album est” ; ideo in talibus particularis generaliter⁴ convertitur cum sua⁵ universali. Istud tamen est generaliter verum quod, si terminus communis in oratione positus propter appositionem alicujus dictionis stat⁶ mobiliter qui prius stetit immobiliter, contingit per remotionem ejus dictionis⁷ relinquere terminum⁸ stare confuse tantum sicut prius⁹ vel immobiliter¹⁰, et dicitur tunc¹¹ hujusmodi terminus immobilitare, sicut Aristoteles dicit gubernatorem navis esse causam periclitationis navis in casu quo¹² periclitatur navis¹³ in ejus absentia propter defectum gubernantis¹⁴.

Et patet responsio¹⁵.

¹ idem ZT : illud C

Note an marge dans Z en regard de ces lignes : « Notandum quod aliqui homini assignant causam Aristotelis dicentis non refert enuntiare universaliter vel particulariter in propositionibus necessariis ».

² est : animal *add.*T

³ sicut hic Z : sic hic T : sicut sic dicendo C

⁴ particularis generaliter ZC : in quibus hoc verum est praedicat secundum adjacens propositio particularis T

⁵ *Note en marge dans Z en bas du folio 19va* : « Notandum quod verbum non est immediata causa [et] distributionis, sed mediata ».

⁶ stat ZC : stet T

⁷ ejus dictionis Z : ejusdem termini CT

⁸ terminum ZC : videtur T

⁹ sicut prius ZC : *om.*T

¹⁰ immobiliter : sicut prius *add.*T

¹¹ dicitur tunc ZT : ideo dicitur C

¹² quo ZC : in quo T

¹³ navis ZC : *om.*T

¹⁴ gubernantis ZT : gubernatoris ejus C

¹⁵ et patet responsio Z : et sic patet responsio et cetera C : *om.*T

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Octavum decimum argumentum¹>

Z 19vb ; C53v ; T 56rb.

Octavo decimo sic² : haec consequentia est bona « tu desinis scire aliquam propositionem ; ergo tu desinis scire istam, et istam, et sic de singulis³ ».

<Quod est bona>

Probatur consequentia⁴ : quia arguitur a termino stante confuse et mobiliter⁵ ad ejus supposita⁶ ; ergo et cetera⁷.

Antecedens probatur⁸ : nam non⁹ propter aliud confundit aliquis¹⁰ terminus alium¹¹ nisi quia¹² includit¹³ negationem¹⁴ in altera ejus exponente, sed aequae implicat¹⁵ ista dictio¹⁶ ‘desinit’ negationem in una¹⁷ ejus exponente¹⁸, sicut haec dictio ‘differt’ ; ergo¹⁹ aequae confundit sicut hoc verbum ‘differt’ in ejus exponente²⁰, et, per consequens, sequitur « tu desinis scire aliquam propositionem ; ergo desinis scire istam, et istam, et sic de singulis²¹ ».

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (18) — Version LSO (18) — Version Heytesbury (22)

² sic Z : ad idem arguitur sic T : arguitur sic C

³ singulis : et haec eadem non valet ergo et cetera *add.*T

⁴ probatur consequentia Z : quod sit bona (probatur C/patet T) CT

⁵ mobiliter Z : distributive CT

⁶ ad ejus supposita Z : ad aliquod ejus suppositum T : et cetera C

⁷ ergo et cetera ZC : ergo consequentia bona T

⁸ antecedens probatur ZC : et quod sic arguitur probatur T

⁹ nam non Z : non enim T : non C

¹⁰ aliquis Z : iste CT

¹¹ alium Z : differt T : differt terminum C

¹² quia ZC : quod T

¹³ includit : in se *add.*T

¹⁴ negationem ZC : vim negationis T

¹⁵ implicat Z : importat CT

¹⁶ ista dictio Z : haec dictio T : iste terminus C

¹⁷ una Z : *om.*CT

¹⁸ exponente ZT : exponentibus C

¹⁹ ergo ZT : immo C

²⁰ sicut hoc verbum differt in ejus exponente Z : simpliciter in exponente T : in ejus exponentibus sicut haec dictio differt ergo aequae confundit in exposito C

²¹ singulis : et sic consequentia est bona *add.*T

sequitur tu desinis scire ... singulis ZT : sequitur quod consequentia est bona C

Version Alyngton mss.

<Quod non valet>

Quod tamen consequentia non valet probatur, et pono¹ quod sint multae propositiones quas numquam scivisti², et quod³ jam⁴ scias⁵ aliquam, et quod⁶ immediate post hoc non scias⁷ aliquam, et patet⁸ antecedens esse⁹ verum et consequens falsum ; ergo argumentum¹⁰ non valet.

<Responsio>

Ad istud respondetur negando¹¹ consequentiam principalem.

Et negatur quod iste terminus ‘desinit’ mobilitat terminum, sed¹² immobilitat. Pro quo est notandum quod aliqui sunt termini exponibiles quorum actus cadit¹³ principaliter super terminum assignatum et non super consequentiam¹⁴ principaliter, cujusmodi sunt signa universalis et hoc verbum ‘differt’, qui termini non requirunt generaliter in suis exponentibus verbum ampliativum nec¹⁵ verbum alterius temporis quam est¹⁶ verbum exponentis, ut patet de eisdem, et tales omnes¹⁷ generaliter mobilitant. Aliqui¹⁸ sunt termini quorum actus principaliter cadit¹⁹ super²⁰ complexum et non super unum terminum solum²¹, qui²² requirunt²³

¹ quod tamen consequentia non valet probatur et pono Z : et quod non valet patet posito T : et quod consequentia non valet patet ut posito C

² scivisti ZT : scivistis C

³ quod CT : *om.*Z

⁴ jam ZT : *om.*C

⁵ scias ZT : sciatis C

⁶ quod ZT : *om.*C

⁷ scias ZT : sciatis C

⁸ et patet ZC : in casu est T

⁹ esse ZC : *om.*T

¹⁰ ergo argumentum Z : ergo consequentia T : et per consequens C

¹¹ negando ZC : *om.*T

¹² terminum sed Z : sed dicitur quod T : sed C

¹³ cadit Z : cadunt CT

¹⁴ consequentiam Z : terminum complexum T : complexum C

¹⁵ nec Z : vel CT

¹⁶ est ZC : *om.*T

¹⁷ omnes Z : termini T : *om.*C

¹⁸ aliqui Z : alii CT

¹⁹ cadit Z : cadunt CT

²⁰ super : totum *add.*T

²¹ super unum terminum solum Z : solum super terminum communem T : terminum C

²² qui : etiam *add.*CT

²³ requirunt : generaliter *add.*CT

Tractatus *Juxta hunc textum*

in suis exponentibus verbum ampliativum vel aliter verbum praeteriti temporis vel futuri, cujusmodi¹ sunt tales termini ‘necessarium²’, ‘de necessitate’, ‘incipit’ et³ ‘desinit’, et hujusmodi, et tales⁴ quamvis immobilitent non tamen⁵ mobilitant.

Ideo duplex est diversitas⁶ quare ‘differt’ confundit mobiliter et ‘desinit’ immobiliter⁷. Prima⁸ : quia actus hujus verbi ‘differt’ cadit principaliter super unum terminum, actus tamen sive vis⁹ hujus verbi ‘desinit’ non solum super unum terminum¹⁰. Secundo : quia hoc verbum ‘differt’ non includit diversas differentias temporum sicut¹¹ hoc verbum ‘desinit’. Actus tamen dictionis exceptivae¹² cadit super praedicatum principaliter et super subjectum secundario¹³, et aequè bene¹⁴ de universali affirmativa¹⁵. Iste¹⁶ terminus¹⁷ ‘immediate’ secundum aliquos est signum universale includens in se unum distributum¹⁸, ut bene sequitur « immediate post instans ero, hoc erit instans¹⁹ ; ergo immediate post hoc ero²⁰ », et de similibus est dicendum²¹.

¹ cujusmodi ZC : cujus T

² necessarium Z : necessario CT

³ et Z : om. CT

⁴ et hujusmodi et tales ZC : et consimiles T

⁵ tamen ZT : om. C

⁶ duplex est diversitas ZT : est duplex ratio diversitatis C

⁷ immobiliter Z : non CT

⁸ prima ZC : probatur T

⁹ actus tamen sive vis Z : et sic non cadit actus T : et sic non actus C

¹⁰ non solum super unum terminum Z : om. CT

¹¹ sicut : includit *add.* T

¹² exceptivae Z : exclusivae CT

¹³ super subjectum secundario Z : secundario super subjectum CT

¹⁴ et aequè bene Z : sed contra est T : et e contra C

¹⁵ de universali affirmativa Z : de signo universali affirmativo CT

¹⁶ iste ZC : item iste T

¹⁷ terminus : autem *add.* C

¹⁸ unum distributum Z : signum distributivum T : suum distributum C

¹⁹ instans : post hoc *add.* CT

²⁰ ergo immediate post hoc ero Z : ergo ante hoc ero T : ergo ante hoc ero C

²¹ et de similibus est dicendum Z : et sic de aliis multis est dicendum et cetera C : om. T

Version Alyngton mss.

<Nonum decimum argumentum¹>

Z 20ra ; C 54r ; T 56vb.

Nono decimo arguitur² : haec consequentia est bona « aliquantum est Socrates³ et tantum Plato est ; ergo tantum Plato est ».

<Quod est bona>

Tenet consequentia : quia⁴ arguitur a tota copulativa ad alteram ejus partem⁵.

<Quod non valet>

Et probatur quod⁶ non valet, et pono⁷ quod Socrates sit⁸ pedalis quantitatis⁹, et Plato similiter¹⁰, tunc antecedens est verum et consequens falsum.

Probatur antecedens : quia¹¹ : pedale Socrates est¹², et tantum Plato est.

Probatur¹³ : quia pedale Plato est, et omne pedale aliquantum est ; ergo aliquantum Socrates est et tantum Plato est.

Item, quantum Socrates est, tantum Plato est : quia per casum Socrates et Plato sunt aequalia¹⁴ ; ergo aliquantum Socrates est et tantum Plato est.

Et quod consequens sit falsum probatur¹⁵ : quia si sit propositio congrua, necessario erit exclusiva quae, ut suae exponentes probant, falsa est¹⁶. Unde sic

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (19) — Version LSO (19) — Version Heytesbury (20)

² nono decimo arguitur *corr.* : decimo nono arguitur Z : nono decimo ad idem arguitur sic T : nono decimo arguitur sic C

³ est Socrates Z : Socrates est CT

⁴ tenet consequentia quia Z : quod sit bona probatur quia T : patet quod consequentia sit bona quia C

⁵ partem : ergo et cetera *add.*T : ergo ut videtur consequentia est bona *add.*C

⁶ quod : consequentia *add.*C

⁷ pono Z : ponitur T : posito C

⁸ Socrates sit Z : Socrates et Plato sint CT

⁹ quantitatis : praecise *add.*CT

¹⁰ et Plato similiter Z : *om.*CT

¹¹ tunc antecedens est verum ... quia Z : tunc antecedens sic T : et probatur antecedens sic C

¹² est : ut patet *add.*T

¹³ probatur Z : *om.*CT

¹⁴ quia per casum Socrates et Plato sunt aequalia Z : cum sint per casum aequales CT

¹⁵ probatur Z : patet CT

¹⁶ quia si sit propositio ... falsa est Z : si consequens sit congruum est exclusiva cum aliud a Socrate est T : quia si illud existens congruum est exclusiva falsa cum aliud quam Plato est C

Tractatus *Juxta hunc textum*

probatur : Plato est, et nihil aliud quam Plato est, quae exponens est falsa : quoniam Socrates est qui est aliud quam Plato et, per consequens, exposita falsa. Si vero li ‘tantum’ relative sumatur, tunc consequens non erit propositio, cum nullum relativum inquantum relativum per se propositionem potest aliquam inchoare, cum sit ante late rerum et sic pro se tantum, et sic patet consequens fore falsum¹.

<Responsio>

Respondetur² negando³ consequentiam.

Et ad regulam, dicitur quod non est generaliter vera : quoniam⁴ consequens hujus consequentiae⁵ non potest sumi nisi⁶ exclusive, et sic est falsa⁷, ut dictum fuit⁸, vel demonstrative, et sic est impertinens antecedenti⁹, vel tertio modo relative¹⁰, et tunc¹¹ foret consequens imperfectum per se, sicut etiam dictum fuit¹².

Sed pro intellectu regulae¹³ est notandum quod aliqua est copulativa de partibus independentibus¹⁴, et de talibus¹⁵ intelligitur regula¹⁶. Alia est copulativa de partibus dependentium significationum, et in¹⁷ talibus non¹⁸ intelligitur regula. Et patet responsio¹⁹.

¹ unde sic probatur ... fore falsum Z : *om.*CT

² respondetur Z : ad istud respondetur CT

³ negando : primam *add.*C

⁴ et ad regulam ... quoniam Z : quia CT

⁵ hujus consequentiae Z : *om.*CT

⁶ non potest sumi nisi ZT : potest sumi C

⁷ falsa Z : falsum CT

⁸ ut dictum fuit Z : *om.*CT

⁹ antecedenti ZC : *om.*T

¹⁰ vel tertio modo relative ZC : aut resolute T

¹¹ tunc ZC : sic T

¹² per se sicut etiam dictum fuit Z : *om.*CT

¹³ sed pro intellectu regulae Z : et tunc pro naturali (?) regula T : et tunc pro noticia C

¹⁴ independentibus ZT : independentium significationum C

¹⁵ talibus : generaliter *add.*CT

¹⁶ regula : scilicet a tota copulativa ad alteram ejus partem est consequentia bona *add.*T

¹⁷ in Z : de CT

¹⁸ non ZT : *om.*C

¹⁹ et patet responsio Z : et cetera CT

Version Alyngton mss.

<Vicesimum argumentum¹>

Z 20rb ; C 54v ; T 57ra.

Vicesimo arguitur sic² : « tantum substantia non est accidens ; ergo tantum aliquid non est accidens », et haec eadem non valet ; ergo et cetera.

<Quod est bona>

Probatur quod sit bona³ : quia arguitur ab inferiori ad suum superius a parte subjecti⁴ cum dictione exclusiva addita subjectis ; ergo consequentia bona⁵. Nec potest dici quod negatio postposita impedit⁶ : sequitur enim⁷ formaliter « tantum homo non currit ; ergo tantum animal non currit ».

Item, antecedens est impossibile.

Probo⁸ : quia necessarium⁹ est quod illud¹⁰ quod non est substantia non¹¹ sit accidens, quod¹² est ejus oppositum¹³.

Et hoc¹⁴ probatur sic : haec consequentia est bona « chimaera non est substantia, et chimaera non est accidens ; ergo quod non est substantia non est accidens », et totum antecedens est necessarium ; ergo et consequens et, per consequens¹⁵, consequentia prius facta¹⁶ est bona.

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (20) — Version LSO (20) — pas de correspondant dans la Version Heytesbury

² sic : haec consequentia est bona *add.*CT

³ et haec eadem non valet ... bona ZT : *om.*C

⁴ ad suum superius a parte (subjecti Z/praedicati T) ZT : et cetera C

⁵ ergo consequentia bona Z : ergo et cetera CT

⁶ impedit ZC : impediatur modum arguendi T

⁷ sequitur enim ZC : quia sequitur T

⁸ probo Z : *om.*CT

⁹ necessarium ZT : in casu C

¹⁰ illud Z : tale T : *om.*C

¹¹ non : *in mg.*Z

¹² quod ZC : et T

¹³ oppositum : ergo et cetera *add.*T

¹⁴ hoc Z : idem CT

¹⁵ et per consequens ZT : *om.*C

¹⁶ consequentia prius facta Z : prima consequentia CT

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Quod non valet>

Quod tamen non valet arguitur sic¹ : quia ejus² antecedens est verum et consequens falsum ; ergo et cetera³.

Antecedens <probat> sic⁴ : sequitur⁵ « substantia non est accidens, et omne aliud a substantia est accidens ; ergo tantum substantia non est accidens ».

Tenet consequentia⁶ ab exponentibus ad expositam, et⁷ totum antecedens est verum ; ergo et consequens.

Sed⁸ quod consequens primae consequentiae sit falsum patet : quia altera ejus⁹ exponens est falsa, videlicet ‘omne aliud ab aliquo est accidens’, cum nihil sit aliud ab aliquo.

<Responsio>

Pro isto, respondent aliqui¹⁰ ponentes veritates de futuro et praeterito¹¹ concedentes¹² consequentiam : quia antecedens est impossibile, cum aliquod ens est¹³ quod non¹⁴ est substantia nec accidens, ut tales veritates ‘me non esse asinum’ sive ‘Antichristum fore’.

Sed aliter¹⁵ respondent alii¹⁶ negantes hujusmodi veritates qui non ponunt ens praeter substantiam et accidens, negando consequentiam¹⁷ dicendum in aliis¹⁸

¹ quod tamen non valet arguitur sic ZT : et tamen quod consequentia non valet probatur C

² ejus Z : om.CT

³ ergo et cetera ZC : ergo consequentia non valet T

⁴ antecedens probatur sic *corr.* : antecedens sic ZC : quod antecedens sit verum probatur sic T

⁵ sequitur Z : nam sequitur C : sequitur formaliter T

⁶ tenet consequentia Z : consequentia patet CT

⁷ et ZT : ergo et cetera C

⁸ sed Z : et CT

⁹ ejus ZC : istius T

¹⁰ respondent aliqui Z : dicitur aliqui C : respondetur quod aliqui sunt T

¹¹ de futuro et praeterito Z : de praeterito et (de C/om.T) futuro CT

¹² concedentes Z : concedo C : et sic concedo T

¹³ aliquod ens est Z : (aliquid C/aliquod T) sit ens CT

¹⁴ non Z : neque C : nec T

¹⁵ aliter ZT : om.C

¹⁶ alii ZT : quidam C

¹⁷ hujusmodi veritates qui non ponunt ... consequentiam ZC : om.T

¹⁸ dicendum in aliis Z : dicentes quod quamvis in aliis valet consimilis forma C : quod quamvis non valeat in aliis terminis consimilibus formaliter T

Version Alyngton mss.

quamvis teneat consimilis forma, non tamen tenet¹ in terminis transcendentibus, et ratio est quia² termini transcendentis³ propter sui⁴ communitatem non possunt⁵ excludi sicut non sequitur « tantum iste homo non differt ab isto homine ; ergo tantum ens non differt ab isto homine », verum est per exponentes quod consequentia non valet⁶ nec est inconueniens quod ex tali negativa sequatur affirmativa, cum ipsa non sit mere negativa⁷.

¹ tenet Z : valet CT

² quia ZT : quod C

³ termini transcendentis Z : terminus transcendens CT

⁴ sui ZT : suam C

⁵ possunt Z : potest CT

⁶ verum est per exponentes ...non valet Z : notum (enim T/om.C) est quod consequentia non valet per exponentes CT

⁷ mere negativa Z : mera negativa et sic de aliis C : una negativa ergo et cetera T

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Vicesimum primum argumentum¹>

Z 20va ; C 55a ; T 57va.

Vicesimo primo arguitur² : « omnis homo est animal ; ergo omnis homo est asinus³ ».

<Quod est bona>

Et quod sit bona probatur : quia ex opposito sequitur oppositum. Sequitur enim⁴ « nullus homo est animal ; ergo nullus homo est asinus », et, per consequens, cum⁵ in ista ‘nullus⁶ homo est animal’ removetur universaliter asinus ab homine, et quidquid vel⁷ qualitercumque removetur in ista⁸ ‘nullus homo est animal’ contrarie⁹ affirmatur in ista ‘quilibet¹⁰ homo est animal’ ; ergo in ista ‘quilibet¹¹ homo est animal’ quilibet asinus affirmatur de¹² homine et, per consequens, sequitur « omnis¹³ homo est animal ; ergo omnis¹⁴ homo est asinus ».

<Responsio>

Respondetur¹⁵ negando consequentiam, et negatur etiam quod quidquid et qualitercumque negatur in ista ‘nullus homo est animal’ affirmatur in ista ‘omnis¹⁶ homo est animal’. In negativa¹⁷ enim propter mobilitatem distributionis¹⁸

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (21) — Version LSO (21) — Version Heytesbury (21)

² arguitur Z : arguitur sic haec consequentia non valet C : ad idem arguitur sic haec consequentia est bona T

³ asinus : et haec eadem non valet ergo et cetera quod non valet patet *add.*T : deniter(?)/demter(?) *add.*C

⁴ quia ex opposito ... enim Z : quia sequitur CT

⁵ cum Z : *om.*CT

⁶ nullus ZT : *om.*C

⁷ vel Z : et CT

⁸ ista : propositione *add.*T

⁹ contrarie ZT : *om.*C

¹⁰ quilibet Z : omnis CT

¹¹ quilibet Z : omnis CT

¹² de ZT : ab C

¹³ omnis CT : quilibet Z

¹⁴ aliquis CT : quilibet Z

¹⁵ respondetur Z : pro isto dicitur CT

¹⁶ omnis CT : quilibet Z

¹⁷ negativa ZT : necessaria C

¹⁸ mobilitatem distributionis Z : vehementiam distributionis C : vehementiam negationis T

Version Alyngton mss.

distribuitur tam subjectum quam praedicatum, ubi in affirmativa distribuitur solum subjectum. Conceditur tamen quod quidquid primo affirmatur de subjecto in uno¹ idem solum² sibi synonymum removetur a³ subjecto in alio⁴, sed non qualitercumque : quia⁵ universaliter removetur et distribuitur⁶ praedicatum in negativa et⁷ non distributive affirmatur in affirmativa et cetera⁸.

¹ uno ZC : una T

² solum Z : vel CT

³ a Z : de CT

⁴ alio ZC : alia T

⁵ quia ZC : ratio est quia T

⁶ universaliter removetur et distribuitur Z : universaliter et distributive removetur CT

⁷ et : confuse tantum *add.*T

⁸ et cetera ZT : et sic patet responsio de consimilibus et cetera C

Tractatus *Juxta hunc textum*

<Vicesimum secundum argumentum¹>

Z 20vb ; C 55v ; T 57vb.

Vicesimo secundo sic² : « tu credis praecise quod homo est asinus ; ergo tu deceperis ».

<Quod est bona>

Probatur : quia sequitur « tu credis praecise quod homo est asinus ; ergo tu credis praecise³ sicut non est », et ultra « ergo tu deciperis », patet consequentia juxta⁴ modum loquendi de isto termino ‘decipi’.

<Quod non valet>

Et probatur quod argumentum non valet⁵ : quia in⁶ casu tu credis praecise quod homo est asinus⁷ quando non⁸ deciperis ; ergo et cetera.

Antecedens probo sic⁹, et pono quod credas¹⁰ istam propositionem praecise¹¹ ‘homo est asinus quando¹² non deciperis’, et sequitur tunc¹³, cum ista¹⁴ praecise significet quod¹⁵ homo est asinus quando non deciperis, quod¹⁶ credis praecise quod homo est asinus quando non deciperis.

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (22) — Version LSO (22) — Version Heytesbury (30)

² sic : haec consequentia est bona *add.C* : ad idem arguitur sic haec consequentia est bona T

³ tu credis praecise] quod homo est asinus ergo tu deceperis probatur ... tu credis praecise] *LAC T*

⁴ juxta : communem *add.CT*

⁵ et probatur quod argumentum non valet Z : et quod valet probatur CT

⁶ in : aliquo *add.T*

⁷ asinus : #ergo tu credis praecise sicut non est# *add.Z*

⁸ non ZT : *om.C*

⁹ probo sic *corr.* : sic Z : probatur C : probo T

¹⁰ credas Z : tu credis CT

¹¹ praecise ZC : *om.T*

¹² quando CT : *om.Z*

¹³ et sequitur tunc Z : tunc sequitur C : et tunc T

¹⁴ cum ista ZT : *om.C*

¹⁵ praecise significet quod Z : praecise C : significet praecise quod T

¹⁶ quod Z : quia tu C : sequitur quod T

Version Alyngton mss.

<Responsio>

Ad istud respondent aliqui negantes primam¹ consequentiam factam pro improbatione² consequentiae³. Nec sequitur juxta eos⁴ « tu credis praecise quod homo est asinus quando non deciperis ; ergo non deciperis » : quia antecedens non est temporalis sed propositio⁵ de temporali praedicato, cum actus hujus verbi ‘credo’ cadat super totam compositionem⁶, potest tamen esse⁷ temporalis⁸ in casu quo sit, tunc est falsa et impossibilis, et sic⁹ in sensibus aequivocis potest eadem propositio nunc esse vera et nunc¹⁰ falsa facta variatione in modo arguendi¹¹.

Item¹² respondent aliqui¹³ concedentes consequentiam principalem.

Et ad consequentiam factam, pro ejus improbatione concedunt illam¹⁴, et negant antecedens, et ulterius negant¹⁵ casum. Dicunt enim¹⁶ quod¹⁷ non est possibile credere aliter¹⁸ cum eo ipso quod credo aliter¹⁹ : habeo evidentiam quam etiam credo²⁰, sed quoad illos oportet²¹ demere istum terminum²² ‘praecise’. Et tunc arguitur sic conformiter²³ sicut prius, et stabit argumentum non²⁴ eo minus.

¹ primam Z : om. CT

² improbatione : primae add. C : principalis add. T

³ consequentiae : factae add. C

⁴ nec sequitur juxta eos ZC : non enim juxta eos sequitur T

⁵ propositio Z : propositio cathgorica T : om. C

⁶ compositionem ZC : propositionem T

⁷ esse : una universalis add. T

⁸ temporalis : et add. CT

⁹ sic ZC : om. T

¹⁰ nunc Z : alias CT

¹¹ (variatione C/varietatione Z) in modo (arguendi Z/figurandi C) ZC : verificatione cum modo significandi T

¹² item Z : sed aliter CT

¹³ aliqui ZC : alii T

¹⁴ illam Z : consequentiam CT

¹⁵ negant ZC : ad T

¹⁶ enim ZC : om. T

¹⁷ quod ZT : om. C

¹⁸ credere aliter Z : me credere praecise aliter quam est C : credere aliquialiter praecise T

¹⁹ cum eo ipso quod credo aliter ZC : ratio est quia eo ipso quod credo aliquialiter T

²⁰ quam etiam credo Z : ad sic credendum quam (evidentiam add. T) etiam credo CT

²¹ oportet : me add. C

²² istum terminum Z : hanc dictionem CT

²³ tunc arguitur sic conformiter Z : arguitur tunc conformiter sicut C : arguitur tunc formaliter sicut T

²⁴ non Z : om. CT

Tractatus *Juxta hunc textum*

Et conformiter dicitur¹ ad tales ‘tu scis² A fore verum antequam ipsum³ erit verum’. Potest enim actus hujus verbi ‘scio’ cadere super totum complexum, et sic est propositio⁴ de temporali⁵ praedicato falsa⁶ significans⁷ quod tu scis⁸ talem veritatem ‘A fore verum antequam ipsum⁹ erit verum’. Haec enim propositio ‘A erit verum antequam A¹⁰ erit verum’ est falsa¹¹. Secundo modo, potest actus hujus verbi ‘scio’ cadere super primam propositionem solum, et sic est possibilis, posito¹² quod hodie scias¹³ A fore verum et quod cras primo¹⁴ erit A verum¹⁵.

¹ dicitur ZC : respondetur T

² scis ZT : scies C

³ ipsum Z : A T : om.C

⁴ propositio : categorica add.T

⁵ temporali *corr.* : temperato CT : copulato Z

⁶ falsa ZT : falsum C

⁷ significans ZC : quia significat T

⁸ scis ZT : scies C

⁹ ipsum Z : A T : om.C

¹⁰ A ZT : om.C

¹¹ falsa : ut patet evidenter add.T

¹² et sic est possibilis posito Z : et hoc est possibile posito C : ut posito de possibili T

¹³ scias Z : sciam CT

¹⁴ primo ZT : om.C

¹⁵ verum : et sic de aliis et cetera add.C

Version Alyngton mss.

<Vicesimum tertium argumentum¹>

Z 21ra ; C 56r ; T 58rb.

Vicesimo tertio² arguitur³ sic : haec consequentia est bona « si tu es asinus, tu es asinus, et tu es asinus ; ergo tu es asinus⁴ ».

<Quod est bona>

Tenet consequentia⁵ : quia arguitur a tota⁶ conditionali cum suo⁷ antecedente ad consequens ejusdem ; ergo consequentia bona⁸.

<Quod non valet>

Et quod non valeat proba⁹ : quia antecedens est verum et consequens falsum ; ergo consequentia non valet¹⁰.

Antecedens arguitur sic¹¹ : antecedens est una conditionalis necessaria et, per consequens, ipsum¹² est necessarium.

Patet antecedens¹³, cum formaliter sequatur¹⁴ « tu es asinus ; ergo tu es asinus et tu es asinus », et ex omni consequentia bona potest fieri¹⁵ conditionalis bona. Sequitur¹⁶ quod conditionalis convertitur cum ista¹⁷ consequentia¹⁸ bona, et cum

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (23) — Version LSO (23) — pas de correspondant dans la Version Heytesbury

² tertio : ad idem *add.T*

³ arguitur ZT : *om.C*

⁴ asinus : et haec eadem non valet ergo et cetera *add.T*

⁵ tenet consequentia Z : quod sit bona probatur T : *om.C*

⁶ tota ZT : *om.C*

⁷ suo ZC : *om.T*

⁸ ergo consequentia bona Z : erit consequentia bona ergo et cetera T

⁹ valeat proba Z : valet probatur CT

¹⁰ ergo consequentia non valet ZT : ergo et cetera C

¹¹ arguitur sic *corr.* : arguitur Z : sic CT

¹² ipsum ZC : *om.T*

¹³ patet antecedens ZC : patet etiam antecedens esse verum T

¹⁴ formaliter sequatur Z : #formaliter# conformiter sequitur C : conformiter sequitur T

¹⁵ fieri ZC : sequi T

¹⁶ sequitur : ergo *add.CT*

¹⁷ ista ZC : *om.T*

¹⁸ consequentia : sit *add.C*

Tractatus *Juxta hunc textum*

antecedens¹ primae consequentiae² est³ verum cujus consequens patet⁴ absque probatione esse falsum ; ergo consequentia non valet⁵.

<Responsio>

Ad istam consequentiam⁶ respondetur diversimode, sed videtur mihi magis⁷ probabile et apparens⁸ ac levius sustinendum juvenibus dubitare⁹ consequentiam quando proponitur¹⁰, ex¹¹ hoc quod nescit respondens utrum sumatur¹² copulative vel conditionaliter et, per consequens¹³, utrum sit bona vel non bona¹⁴. Certificet tamen opponens unum sensum et respondeat tunc respondens secundum illum sensum¹⁵.

Si enim sumatur antecedens¹⁶ copulative, constat argumentum fore bonum¹⁷. Unde ad hoc¹⁸ inveniendum¹⁹ additur communiter iste terminus ‘sed²⁰’.

Si autem sit totum antecedens conditionalis, tunc²¹ argumentum non valet.

¹ et cum antecedens Z : et sic sequitur quod antecedens C : et cum antecedens sit hujusmodi conditionalis sequitur quod antecedens *add.*T

² (primae Z/principalis T) consequentiae ZT : *om.*C

³ est ZC : sit T

⁴ patet ZC : potest T

⁵ ergo (principalis *add.*T) consequentia non valet ZT : *om.*C

⁶ consequentiam ZT : *om.*C

⁷ magis Z : *om.*CT

⁸ et apparens Z : *om.*CT

⁹ dubitare ZC : dubitando T

¹⁰ quando proponitur ZT : *om.*C

Note en marge dans Z en bas du folio 21ra : « Secundum Venatorem : notandum quod a parte copulativae ad totam copulativam tertibus modis valet consequentia : primo quando partes convertuntur, secundo quando se habent sicut superius et inferius, tertio quando arguitur a parte impossibili ad partem possibilem. Et ibidem contingit arguendo a tota disjunctiva ad alteram ejus partem principalem ».

¹¹ ex ZC : ad T

¹² utrum sumatur Z : utrum antecedens sumitur C : utrum si sumatur T

¹³ consequens : nescit *add.*T

¹⁴ bona ZT : *om.*C

¹⁵ sensum ZC : *om.*T

¹⁶ antecedens ZT : *om.*C

¹⁷ bonum ZC : verum T

¹⁸ hoc : quod *add.*C

¹⁹ inveniendum Z : respondendum est et T

²⁰ communiter iste terminus sed ZC : iste terminus communiter T

²¹ sit totum antecedens conditionalis tunc Z : sumatur conditionaliter C : totum antecedens est una conditionalis T

Version Alyngton mss.

Conformiter dicitur ad hoc argumentum « tu non es asinus vel tu es asinus et tu es asinus ; ergo tu es asinus¹ » <quod> dubitanda est consequentia.

Si² antecedens sit³ copulativa, patet argumentum esse⁴ bonum ; si vero sit⁵ disjunctiva, patet argumentum non valere⁶.

Aliis autem⁷ placet simpliciter concedere tales consequentias eo quod habent unum sensum primarium verum⁸, et dicunt quod per concessionem consequentiae limitatur antecedens ad sensum copulativum⁹. Unde dicunt quod stat¹⁰ aliquam talem esse veram, in sensu alio quam¹¹ copulativo, haec tamen universaliter¹² est falsa.

Et si ponitur quod¹³ secundum diversos significet diversimode, admittunt¹⁴ illam esse uni veram et alteri falsam.

Vel¹⁵ aliter dicunt illam non¹⁶ esse propositionem, sed¹⁷ oratio plures.

Vel tertio dicunt quod illa¹⁸ est simpliciter¹⁹ falsa : quia sicut non est illa primarie significat, nec sequitur quod illa sit²⁰ vera quamvis significet²¹ primarie sicut est : quia ad hoc quod sit vera oportet quod praecise²² primarie sicut est significet et non²³ sicut non est.

¹ tu non es asinus vel tu es asinus et tu es asinus ergo tu es asinus Z : tu es vel tu es asinus et tu non es ergo tu es asinus C : tu es asinus vel tu non es asinus sed tu non es asinus ergo tu es asinus T

² si : enim *add.*T

³ sit : una *add.*T

⁴ esse ZC : fore T

⁵ vero sit Z : *om.*CT

⁶ patet argumentum non valere ZT : argumentum non valet C

⁷ autem ZT : tamen C

⁸ verum ZT : *om.*C

⁹ *Note en marge dans Z en regard de ce paragraphe* : « Possumus etiam dicere quod valet consequentia tamquam si argueretur a tota disjunctiva cum destructione unius partis ad aliam partem, sed neganda esset minor ».

¹⁰ quod stat Z stat C : quod stat antecedens T

¹¹ quam Z : a sensu CT

¹² universaliter Z : illic CT

¹³ quod ZC : *om.*T

¹⁴ admittunt ZC : admittatur T

¹⁵ vel CT : et Z

¹⁶ dicunt illam non CT : non dicunt illam Z

¹⁷ sed : dicunt quod est *add.*CT

¹⁸ illa ZT : ipsa C

¹⁹ simpliciter ZT : *om.*C

²⁰ illa sit Z : est CT

²¹ quamvis significet Z : si significet C : quia significat T

²² praecise : et *add.*T

²³ et non Z : hoc quod est quod primarie significet sicut non est et non significet praecise C : et non hoc est quod significat sicut est et quod non significat primarie T

Tractatus *Juxta hunc textum*

Multae igitur sunt¹ alterationes in hypotheticis mixtis, ut hic « quidquid esses si asinus esses, illud nunc esses² ; sed asinus esses si asinus esses ; ergo asinus³ nunc es ». Non enim valet⁴ consequentia, cum antecedens sit verum et consequens falsum. Si enim esses⁵ asinus, esses⁶ quodlibet⁷ quod jam esses⁸, cum⁹ ex impossibili sequatur¹⁰ quodlibet¹¹ ; immo solum hoc esses si asinus esses¹².

Item¹³, aliud ab hoc esses¹⁴ si asinus esses¹⁵, cum ad impossibile¹⁶ sequatur¹⁷ utraque pars contradictionis. Ista tamen ‘quidquid esses¹⁸ si asinus esses¹⁹, illud nunc es²⁰’ tenetur conditionaliter, et tunc ejus contradictorium²¹ debet dari per negationem praepositam isto modo « non est ita quod quidquid esses²² si asinus esses²³ illud nunc esses²⁴ et cetera », quae²⁵ aequivalet²⁶ huic ‘potest esse quod sis²⁷ asinus’, cum hoc quod non sis²⁸ quidquid nunc esses²⁹, quae est falsa³⁰.

¹ sunt : tales *add.*C

² esses Z : es CT

³ asinus ZC : illud T

⁴ valet : ista *add.*T

⁵ esses Z : essem CT

⁶ esses Z : essem CT

⁷ quodlibet ZT : quidlibet C

⁸ jam esses Z : nunc sum sicut patet CT

⁹ cum ZT : quia C

¹⁰ sequatur Z : sequitur CT

¹¹ quodlibet ZT : quidlibet C

¹² hoc esses si asinus esses Z : hoc essem si essem asinus CT

¹³ item Z : et tamen C : et nihil T

¹⁴ esses Z : essem CT

¹⁵ esses Z : essem CT

¹⁶ ad impossibile ZT : ex impossibili C

¹⁷ sequatur Z : sequitur CT

¹⁸ esses Z : essem CT

¹⁹ esses Z : essem CT

²⁰ es Z : sum CT

²¹ contradictorium ZT : oppositum C

²² esses Z : essem CT

²³ esses Z : essem CT

²⁴ esses Z : sum CT

²⁵ quae Z : quod CT

²⁶ aequivalet ZT : aequipollet C

²⁷ sis Z : sum C : ego sum T

²⁸ sis Z : sum CT

²⁹ esses Z : sum CT

³⁰ quae est falsa ZC : quia falsa est T

Version Alyngton mss.

Alio modo potest ista esse propositio¹ cathgorica de conditionato extremo sic exponibilis « aliquid quod esses² si asinus esses³ illud⁴ nunc es⁵, et nihil es⁶, quod non esses⁷ si esses⁸ asinus⁹ », cujus¹⁰ contradictorium est falsum, videlicet ‘aliquid es¹¹ quod non esses¹² si esses¹³ asinus’. Quidquid detur¹⁴ quod nunc es¹⁵ illud esses¹⁶ si asinus esses¹⁷ ; ideo falsum est quod illud non esses¹⁸ si asinus esses¹⁹. Verumtamen universaliter assignata sic sumpta²⁰ de conditionato extremo est contingens, cum foret falsa te²¹ non existente. Quamvis tamen²² conditionalis in eisdem²³ terminis sit necessaria cujus contradictorium debet etiam dari²⁴ per negationem praepositam toti sicut prius, sed tunc illud contrarium aequivaleret huic²⁵ ‘non es²⁶ aliquid quod esses²⁷ si asinus esses²⁸’, quae te²⁹ existente est falsa, cum te³⁰ non existente³¹ foret³² vera, cum sit contingens, et sic conformiter de

¹ esse propositio Z : propositio esse CT

² esses Z : essem CT

³ esses Z : essem C : essem et T

⁴ illud Z : et illud T : *om.C*

⁵ es Z : sum CT

⁶ es Z : sum CT

⁷ esses Z : essem CT

⁸ esses Z : essem CT

⁹ asinus : ergo quidquid et cetera et tunc minor est vera *add.T*

¹⁰ cujus ZC : quia ejus T

¹¹ es Z : sum T : *om.C*

¹² esses Z : essem CT

¹³ esses Z : essem CT

¹⁴ detur Z : enim detur C : dicitur T

¹⁵ es Z : sum CT

¹⁶ esses Z : essem CT

¹⁷ esses Z : essem asinus C : essem T

¹⁸ esses Z : essem CT

¹⁹ esses Z : essem CT

²⁰ universaliter assignata sic sumpta Z : vel sũ(?) sumitur T

²¹ (est contingens Z/ex contingenti C) cum foret falsa (te Z/me C) ZC : tunc consequens non foret falsum me T

²² tamen ZC : *om.T*

²³ eisdem ZC : ejusdem T

²⁴ debet etiam dari Z : debet dari et etiam C : debet dari T

²⁵ sed (tunc Z/tamen C) illud contrarium (aequivaleret Z/aequivalet C) huic ZC : et tunc aequivalet huic T

²⁶ es Z : sum CT

²⁷ esses Z : essem CT

²⁸ esses Z : essem CT

²⁹ te Z : me CT

³⁰ cum te Z : me tamen C

³¹ existente] est falsa cum te non existente] *LAC T*

³² foret ZT : est C

Tractatus *Juxta hunc textum*

multis aliis¹. Certum enim² est quod prioritas et³ posterioritas notae non necessitant hominem⁴ ad concedendum contra voluntatem suam aliquas⁵ tales propositiones copulativae vel disjunctivae.

Et⁶ patet responsio ad omnes tales consimiles⁷.

¹ et (sic *Z/om.C*) conformiter de multis aliis *ZC : om.T*

² certum enim *Z : exemplum enim C : certum T*

³ et *Z : vel CT*

⁴ notae non necessitant hominem *ZC : blanc dans T*

⁵ aliquas *Z : tales C : om.T*

⁶ et *Z : ut C : et sic T*

⁷ ad omnes (tales *Z/om.T*) consimiles *ZT : om.C*

Version Alyngton mss.

<Vicesimum quartum argumentum¹>

Z 21va ; C 57r ; T 59rb.

Vicesimo quarto et ultimo² arguitur sic : haec consequentia est bona « tu scis hoc esse hoc ; ergo hoc scis esse hoc³ » :

<Quod est bona>

quia arguitur a sensu composito⁴ ad sensum divisum⁵ ubi iste terminus⁶ ‘hoc’ est simplex subjectum sine⁷ aliquo determinabili ; ergo consequentia bona.

<Quod non valet>

Et probatur quod argumentum non valet ponendo⁸ quod per ly ‘hoc’ demonstratur⁹ animal a remoto¹⁰ quod credas¹¹ esse lapidem, tunc¹² patet antecedens esse verum¹³ : quia¹⁴ talis propositio est scita a te ‘hoc est hoc’ sive ‘haec res est haec res’, quae primarie significat hoc esse hoc ; ergo tu scis hoc esse hoc¹⁵.

Et quod consequens sit falsum arguitur¹⁶ : quia nihil scis esse hoc ; ergo non hoc scis esse hoc¹⁷.

¹ Argument correspondant dans les autres versions : Version LSC (24) — Version LSO (24) — Version Heytesbury (25)

² et ultimo Z : ad idem T : *om.*C

³ hoc : et haec eadem non valet ergo et cetera quod haec sit bona patet *add.*T

⁴ composito : falso *add.*T

⁵ divisum : verum *add.*T

⁶ iste terminus Z : hoc pronomen CT

⁷ sine CT : sub Z

⁸ et probatur quod argumentum non valet ponendo Z : et quod (consequentia C/*om.*T) non valet probatur et (ponitur C/pono T) CT

⁹ demonstratur Z : demonstratur CT

¹⁰ remoto Z : remotis CT

¹¹ credas ZT : credatur C

¹² tunc ZC : in isto casu T

¹³ esse verum ZC : *om.*T

¹⁴ quia Z : cum CT

¹⁵ sive haec res est ... hoc esse hoc ZT : ergo et cetera C

¹⁶ arguitur : sic *add.*CT

¹⁷ hoc : ergo et cetera *add.*T

Tractatus *Juxta hunc textum*

Antecedens probatur : nihil quod est hoc scis esse hoc, ut patet¹, nec aliquid quod non² est hoc scis esse hoc³ ; ergo nihil⁴ scis esse hoc.

Consequentia patet, et major probatur⁵ : quia non animal scis esse hoc, et solum animal scis esse⁶ hoc ; ergo nihil quod est hoc scis esse hoc⁷.

Antecedens probatur⁸ ‘nullum animal credis esse hoc’ : quia per casum credis hoc⁹ esse lapidem et cum¹⁰ nihil scias nec aliququaliter¹¹ nisi qualiter credis, sequitur quod nullum animal scis esse hoc.

Item sic¹² : non¹³ illud quod credis¹⁴ esse hoc scis esse hoc : quia solum¹⁵ lapidem credis esse hoc¹⁶, et nullus lapis est hoc nec¹⁷ illud quod non credis esse hoc scis esse hoc, cum ad omne scire requiratur¹⁸ credere¹⁹. Scire enim est credere²⁰ sine hesitatione verum ; ergo et cetera.

<Responsio>

Ad istud respondetur quod²¹ supposito quod pronomina sumantur absolute et non connotative, tunc²² argumentum est bonum.

Et admittitur casus, et²³ negatur quod nihil scio esse hoc ; immo conceditur quod aliquid quod est hoc scio esse hoc.

¹ ut patet Z : sicut patet ex casu T : *om.C*

² non CT : *om.Z*

³ scis esse hoc ZT : *om.C*

⁴ nihil : quod est hoc *add.C*

⁵ major probatur Z : antecedens probatur pro majori T

⁶ scis esse T : est Z

⁷ scis esse hoc] consequentia patet et major ... scis esse hoc] *LAC C*

⁸ probatur ZC : probo T

⁹ hoc ZC : *om.T*

¹⁰ cum ZC : tamen T

¹¹ aliququaliter CT : aliter Z

¹² sic ZC : *om.T*

¹³ non ZC : nec T

¹⁴ credis : hoc *add.T*

¹⁵ solum Z : *om.T*

¹⁶ esse hoc ZC : hoc esse T

¹⁷ nec ZC : nisi T

¹⁸ requiratur Z : requiritur CT

¹⁹ credere ZC : sic scire T

²⁰ credere : firmiter *add.CT*

²¹ respondetur quod ZT : dicitur C

²² tunc T : quod ZC

²³ et : ulterius *add.CT*

Version Alyngton mss.

Quod¹ patet per resolutionem² : quia hoc scio esse hoc, et hoc est aliquid quod est hoc ; ergo et cetera.

Et conformiter conceditur³ quod animal scio esse hoc : quia hoc scio esse hoc, et hoc est animal ; ergo animal scio esse hoc⁴. Verumtamen non scio hoc esse⁵ animal, ut patet ex casu⁶.

Et tunc ad argumentum, quando arguitur quod⁷ nullum animal credo esse hoc⁸ et non scio aliter nisi sicut credo ; ergo nullum animal scio esse hoc⁹, dicitur negando assumptum : quia animal scio esse hoc et¹⁰ credo esse hoc, ut¹¹ patet per suas resolventes¹². Non tamen credo hoc esse animal, et sic¹³ haec est falsa ‘lapidem credo esse hoc’ : quamvis ista¹⁴ sit vera ‘credo lapidem esse hoc’ vel¹⁵ ‘credo hoc esse lapidem¹⁶’. Propositio enim in sensu diviso, si terminus communis praecedat, debet resolvi.

Et patet responsio ad secundum¹⁷ conformiter : quia illud¹⁸ quod credo esse hoc scio esse hoc, sicut patet per resolventes¹⁹, et falsum est quod illud quod non credo esse hoc scio esse hoc, ut patet ex praedictis.

Verumtamen est notandum quod iste terminus ‘hoc’ potest connotare diversas res²⁰, ut in casu²¹ iste terminus ‘hoc’ convertitur²² cum isto termino ‘hoc²³ sedens’,

¹ quod Z : ut C : sicut T

² resolutionem Z : resolventes CT

³ conceditur ZC : concedatur T

⁴ et hoc est animal ergo animal scio esse hoc Z : et hoc est animal ergo et cetera T : et cetera C

⁵ esse : hoc *add.*T

⁶ ex casu ZT : per casum C

⁷ quando arguitur quod ZT : et C

⁸ hoc ZT : *om.*C

⁹ nisi (sicut Z/qualiter T) credo ergo nullum animal scio esse hoc ZT : et cetera C

¹⁰ scio esse hoc et Z : *om.*CT

¹¹ ut ZC : sicut T

¹² suas resolventes Z : resolventes C : exponentes T

¹³ sic ZC : similiter T

¹⁴ ista Z : haec CT

¹⁵ credo lapidem esse hoc vel ZC : *om.*T

¹⁶ vel credo hoc esse lapidem ZT : *om.*C

¹⁷ ad secundum ZC : *om.*T

¹⁸ quia illud Z : quod illud C : ad idem T

¹⁹ resolventes ZC : exponentes T

²⁰ res Z : circumstantias CT

²¹ casu : quod *add.*T

²² convertitur ZC : convertatur T

²³ hoc ZC : homo T

Tractatus *Juxta hunc textum*

et isto modo non esset¹ inconueniens cum diversis² connotationibus concedere³ quod credo hoc esse et etiam credo hoc non esse, ut si videam aliquod animal⁴ a remotis cujus aliquam partem videam⁵ auferri et quod credam⁶ quod sit res⁷ inanimata, sciendo⁸ quod ad⁹ cuiuslibet partis¹⁰ rei inanimatae permanentis corruptionem¹¹ sequitur corruptio totius. Tunc per¹² ablationem est verum¹³ quod scio hoc esse, demonstrando illud¹⁴ quod jam video sine connotatione partis ablatae, et hoc credo non esse, denotando¹⁵ illud¹⁶ cum connotatione partis ablatae.

Et conformiter in denotatione¹⁷ intellectuali scio quod hoc¹⁸ est papa, demonstrando illum quem credo esse papam in mente mea¹⁹ qui de facto est papa, et tamen²⁰ illo eodem praesente²¹ mihi quoad sensum nescirem²² quod illud²³ existens in tali apparatus et in²⁴ talibus circumstantiis esset²⁵ papa.

Et conformiter in casu quod iste terminus ‘hoc²⁶’ connotaret hoc sedens et alter terminus connotaret hoc²⁷ stans, demonstrato te sedente per utrumque terminum, concederem²⁸ quod hoc est²⁹ et quod hoc est³⁰ : quia hoc sedens est, et tamen hoc

¹ esset ZC : est T

² diversis ZC : istis T

³ concedere ZC : om.T

⁴ animal ZC : animatum T

⁵ videam Z : video C : percipiam T

⁶ et quod credam Z : et quoddam(?) C : illud credo T

⁷ res ZC : om.T

⁸ sciendo ZC : sciendum tamen T

⁹ ad ZT : om.C

¹⁰ partis ZT : om.C

¹¹ corruptionem T : ad partis corruptionem C : om.Z

¹² per Z : post CT

¹³ est verum ZC : verum est dicere T

¹⁴ illud ZC : om.T

¹⁵ denotando Z : demonstrando CT

¹⁶ illud ZC : idem T

¹⁷ in denotatione Z : denominatione C : demonstratione T

¹⁸ hoc ZC : iste T

¹⁹ esse papam in mente mea Z : in mente esse papam CT

²⁰ tamen ZC : om.T

²¹ praesente Z : praesentato CT

²² nescirem ZC : nescire T

²³ illud Z : ille idem C : idem T

²⁴ in tali apparatus et in Z : in illo loco cum C : cum T

²⁵ esset ZC : est T

²⁶ hoc ZC : om.T

²⁷ hoc ZC : om.T

²⁸ concederem ZC : concederet T

²⁹ est : hoc add.T

³⁰ et quod hoc est Z : om.CT

Version Alyngton mss.

non est¹ eodem demonstrato : quia hoc stans non est. Et² patet in casu superius posito quo modo non sequitur « ego non scio hoc esse lapidem, et scio hoc esse ; ergo scio hoc esse non lapidem ». Major enim sequitur³ ex casu, et minor⁴ etiam, cum ejus contradictorium sit⁵ falsum, est vera⁶, cum illud denotatum non sit lapis et, per consequens, patet illud⁷ esse falsum, cum ex casu credam illud⁸ esse lapidem et, per consequens⁹, non credo illud esse non¹⁰ lapidem.

Et sic patet responsio et istius libri finis praeclarus¹¹.

EXPLICIT TRACTATUS QUI VOCATUR JUXTA HUNC TESTUM CORRECTUS
SECUNDUM MAGISTRUM ROBERTUM ALYNGTON. AMEN
ANNO DOMINI M° CCCC° X° DIE 29^a MENSIS MARTII. (Z)

EXPLICIT JUXTA HUNC TEXTUM CORRECTUM PER MAGISTRUM ROBERTUM
ALYNGTON DOCTOREM EVANGELICUM (T)

EXPLICIT JUXTA HUNC TEXTUM (C)

¹ est : hoc *add.*T

² et ZC : ut T

³ major enim sequitur Z : minor (enim C/etiam T) patet CT

⁴ minor Z : major patet C : major T

⁵ sit ZC : est T

⁶ est vera Z : *om.*CT

⁷ cum illud denotatum non sit lapis et, per consequens patet illud Z : cum (illud C/idem T) demonstratum non (sit lapis C/scis sic T) et consequens patet CT

⁸ credam illud Z : credo hoc C : sequitur quod credo hominem T

⁹ et per consequens ZT : *om.*C

¹⁰ non ZC : *om.*T

¹¹ et sic patet responsio (et istius libri finis praeclarus Z/et cetera C) ZC : ergo et cetera T